

ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

ФАНТАСТИКА

От автора на
МАРСИАНСКИ ХРОНИКИ

61

РЕЙ БРЕДЪБЪРИ

НОЩЕН ВЛАК ЗА ВАВИЛОН

НОВИ РАЗКАЗИ

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА БАРД

**РЕЙ БРЕДЪРИ
НОЩЕН ВЛАК ЗА ВАВИЛОН
НОВИ РАЗКАЗИ**

Превод: Крум Бъчваров

chitanka.info

„Нощен влак за Вавилон“ е поразителен сборник разкази. Рей Бредбъри отново ни повежда на незабравимо пътешествие в света на фантастичното. Големият майстор ни прави свидетели на величествени прехвърляния във времето и спомена, примесени със странни, неочаквани отклонения към смущаващото и зловещото — пътешествия, в които на всеки завой ни очакват изненади.

*С много обич на моите рано появили се внучки
ДЖУЛИЯ, КЛЕЪР, ДЖОРДЖИЯ и МАЛОРИ.*

*И на моите късно появили се внуци ДАНИЪЛ, КЕЙСИ-
РЕЙ, САМЮЪЛ и ТИОДОР.*

НОЩЕН ВЛАК ЗА ВАВИЛОН

Джеймс Крузо беше във вагон-ресторанта на чикагския влак, който се люшкеше като пиян. Кондукторът мина покрай него, погледна към бара, намигна му и със залитане продължи нататък. Крузо се заслуша.

Ревове, крясъци и викове.

„Като обезумели овце — помисли си той, — радостни, че ги стрижат, или като делтапланеристи, които са се хвърлили от скала без делтапланер.“

Крузо премигна.

Защото на бара се бяха събрали неколцина изпаднали в сляпо вцепенение мъже, радостни, че ги обират, доволни, че им измъкват паричките.

С една дума — комарджии.

„Аматьори“ — помисли си Крузо и се изправи, мина със залитане по пътеката и спря зад гърбовете на мъжете. Големи мъже, а се държаха като гимназисти.

— Хей, гледайте! Ето я дамата! Тя е тук. Бързо! Къде е?

— Тука! — разнесе се силен вик.

— Божичко — изрева онзи, който разбъркваше картите. — И ризата от гърба си загубих! Пак! Ето я дамата, няма я дамата! Къде е?

„Ще ги остави да спечелят два пъти — помисли си Крузо. — И после ще щракне капана.“

— Там! — изкрещяха всички.

— Добър удар! — извика невидимият комарджия. — Обрахте ме до шушка!

Крузо просто трябваше да погледне, ужасно копнееше да види този ловък водевилен факир.

Повдигна се на пръсти и поразбута няколко гърчещи се рамене, без да знае какво да очаква.

Но там не седеше човек с рунтави вежди или засукани мустаци. От ушите и ноздрите му не стърчаха черни косми. Черепът не

прозираше през кожата му. Носеше обикновен гълъбовосив костюм с тъмносива, нормално завързана вратовръзка. Ноктите му бяха чисти, но без маникюр. Поразително! Обикновен гражданин с ведрия вид на човек, който губи на крибедж.

„О, да — помисли си Крузо, докато комарджията бавно бъркаше картите си. — Тази предпазливост разкрива дявола под ангелската маска.“

— Внимавайте, господа! — Мъжът нареди картите. — Не залагайте прекалено много!

А те приеха предизвикателството и започнаха да залагат тлъсти суми.

— Хей! Никакви залози над петдесет цента! Бъдете разумни, господа!

Картите заподскачаха в ръцете му, без изобщо да ги гледа.

— Къде ми е левият палец? А десният? Да не би да имам три палеца?

Всички се засмяха. Голям шегаджия!

— Объркайте ме, момчета. Зашеметихте ме. Пак ли трябва да загубя?

— Да! — извикаха те.

— По дяволите — рече той. — По дяволите! Къде е дама купа? Започваме отначало!

— Не! Средната! Обърни я!

Той я обърна.

— Леле, божке! — ахна някой.

— Не мога да гледам. — Комарджията беше затворил очи. — Колко загубих този път?

— Нищо — промълви някой.

— Нищо ли? — Мъжът слисано отвори очи.

Всички зяпаха картата. Беше черна.

— Божичко — каза комарджията. — Помислих си, че пак съм загубил!

Той плъзна пръсти надясно и обърна друга черна карта, после наляво. Дамата!

— По дяволите! — възкликна мъжът. — Какво прави тя тук? Господи, момчета, задръжте си мангизите!

— Не! Не! — Поклащане на глави. — Ти спечели. Какво да се прави. Беше просто...

— Добре. Щом настоявате! Внимавайте!

Крузо затвори очи. „Това е краят — помисли си той. — Оттук нататък ще губят, ще залагат и пак ще губят. Това си е жива болест.“

— Съжалявам, господа. Опитайте пак. Готово!

Крузо усети, че свива юмруци. Пак бе на дванайсет години, със залепени мустаци и заобиколен от съучениците си, седеше пред трите карти. „Гледайте как изчезва дама купа!“ И хлапетата викат и се смеят, а ръцете му летят и той им взема бонбоните и сладките, а после им ги връща — нали са приятели.

— Едно, две, три! Къде ли се скри?

Усети, че устните му шепнат старите думи, но гласът принадлежеше на този вълшебник, майстор на опразнените портфейли, който броеше печалбата си в нощния влак.

— Пак ли загубихте? Господи, момчета, откажете се преди жените ви да ви удушат! Добре, асо пика, поп спатия, дама купа. Повече няма да я видите!

— Не! Ето тук е!

Крузо се обърна и си замърмори:

— Недей да слушаш! Седни! Пий! Забрави за дванайсетия си рожден ден, остави съучениците си. Бързо!

Той направи крачка назад, когато...

— Губите за трети път, приятели. Трябва да си вдигам чуковете и...

— Не, недей да си тръгваш! Трябва да си върнем проклетите пари! Продължавай!

И Крузо като ударен от гръм се завъртя и се върна при обезумялата тълпа.

— Дамата винаги беше отляво — каза той.

Всички погледи се насочиха към него.

— Беше си там през цялото време — по-високо повтори Крузо.

— А вие кой сте, господине? — Комарджията събра картите, без да поглежда към него.

— Ученикът на магьосника.

— Господи, ученикът на магьосника! — Мъжът размеси колодата.

Другите отстъпиха назад.

— Зная как се прави този номер — въздъхна Крузо.

— Поздравления.

— Няма да се намесвам, просто исках тези господа...

Откъм господата се разнесе приглушен ропот.

— ... да знаят, че на тази игра не може да спечели никой.

Все така без да го гледа, комарджията подхвърли колодата на бара.

— Добре, умнико, давай! Залагайте, господа. Този приятел заема моето място.

Крузо потръпна от студ. Картите го очакваха.

— Хайде, приятел. Почвай!

— Не мога да правя номера много добре, просто зная как става.

— Ха! — Мъжът обиколи с поглед присъстващите. — Чухте ли го, приятели? Знаел как става, но не можел да го направи. Така ли?

Крузо преглътна.

— Да. Но...

— Но? Сакатият може ли да победи спортиста? Куцият може ли да надбяга спринтьора? Господа, искате ли да смените конете тук... — Той хвърли поглед към прозореца. Покрай влака проблесваха светлини. — ... по средата на пътя до Синсинати?

Господата се зъбеха и мърмореха.

— Давай! Покажи ни как ще обереш бедните.

Крузо рязко отдръпна ръце от картите, сякаш пареха.

— Предпочиташ да не мамиш тези идиоти в мое присъствие, така ли? — попита комарджията.

Хитро копеле! Чули как ги наричат, идиотите изреваха.

— Не виждате ли какво се опитва да направи? — попита Крузо.

— Да, да, виждаме — забъбриха те. — Колкото губим, толкова и печелим. Що не се върнеш там, откъдето си дошъл?

Крузо погледна навън. Във фучащия покрай влака мрак бързо прелитаха градове.

— Нима пред всички тези мъже — възмутено попита комарджията — ме обвиняваш, че изнасилвам дъщерите им и закачам жените им?

— Не — надвика врявата Крузо. — Само ги лъжеш на карти! — прошепна той.

Бомбардировки, трусове, яростни изригвания. Комарджията се наведе напред.

— Я ни покажи, господинчо, къде са белязани по какъвто и да е начин тези карти?

— Не са белязани — отвърна Крузо. — Това е илюзионизъм. Господи! Все едно че беше извикал „Проституция!“.

Мъжете разярено изцъклиха очи.

— Не са белязани — продължи той. — Но ръцете ти не са свързани с китките и лактите и накрая всичко това не е свързано с...

— С какво, господинчо?

— Със сърцето ти — мрачно каза Крузо.

Комарджията се усмихна презрително.

— Това, господинчо, не ти е романтично пътешествие до Ниагарския водопад.

— Да! — извикаха всички.

Срещу Крузо се издигна огромна стена от лица.

— Много съм уморен — каза той.

После усети, че се завърта и залита обратно, като пиан от олюляването на влака, наляво — надясно, наляво — надясно. Кондукторът го видя да се приближава и посипа дъжд от конфети от продупчените билети.

— Господине — повика го Крузо.

Кондукторът гледаше към плъзгащата се покрай прозореца нощ.

— Господине — повтори Крузо, — вижте какво става там.

Мъжът неохотно насочи поглед към тълпата на бара. Всички викаха, докато картоиграчът разгаряше надеждите им, само за да ги срина отново в праха.

— Като че ли добре си прекарват — отвърна кондукторът.

— Не, господине! Тях ги мамят, скубят, обират...

— Почакайте — прекъсна го кондукторът. — Смущават ли реда? Повече ми прилича на рожден ден.

Крузо хвърли поглед по коридора.

Там се бе струпало стадо бизони, разсърдени на Съдбата, готови да отидат на заколение.

— Е? — попита кондукторът.

— Искам този мъж да бъде изхвърлен от влака! Не виждате ли какво прави? Този номер го има във всяко книжле за фокуси!

Кондукторът се наведе напред, за да усети дъха на Крузо.

— Вие познавате ли този комарджия, господине? Някой от другите да ви е приятел?

— Не, аз... — Крузо се задъха и млъкна. — Боже мой, едва сега разбирам. — Той зяпна безизразното лице на мъжа.

— Вие... — Но не успя да продължи.

„Вие сте комбина — помисли си Крузо. — И на последната гара си разделяте плячката!“

— Момент — рече кондукторът, после извади една черна книжка, наплюнчи пръсти и запрелиства страниците.

— Аха. Вижте всички тези библейско-египетски имена. Мемфис, Тенеси, Кайро, Илинойс...? Да! И още един точно пред нас. Вавилон.

— Където ще изхвърлите онзи мошеник ли?

— Не. Някой друг.

— Няма да го направите — каза Крузо.

— Нима? — попита кондукторът.

Крузо се завъртя и се отдалечи.

— Проклет идиот, тъпанар такъв — измърмори той. — Що не си държиш скапаната уста затворена!

— Готови, господа — викаше коварният комарджия. — Залагането свърши. Хопа! О, не! Недоученият ученик пак е тук!

„Божичко, по дяволите, мътните го взели“ — зароптаха всички.

— Ти за какъв се мислиш? — избухна Крузо.

— Радвам се, че ме питаш. — Мъжът се облегна назад и остави вълчата глутница да зяпа картите. — Можеш ли да се сетиш къде ще отида утре?

— В Южна Америка — отвърна Крузо, — да подкрепиш някой диктатор.

— Не е зле — кимна картоиграчът. — Продължавай.

— Или пътуваш за някоя европейска държавица, в която местните оставят вожда си да изсмуква финансите им в швейцарска банка.

— Това момче било поет! Ето, тук имам писмо от Кастро. — Мъжът постави ръка на сърцето си. — А също от Ботелеза и от Мандела в Южна Африка. Кое си избираш? Добре. — Той погледна към фучащата буря зад прозореца. — Избери си който и да е джоб — ляв, десен, вътрешен или външен.

— Десния — каза Крузо.

Картоиграчът бръкна в десния джоб на палтото си, извади нова колода и я хвърли на бара.

— Отвори я. Точно така. Сега я размеси и сечи. Да виждаш нещо нередно?

— Ами...

— Дай ми я. Следващото раздаване ще е от колодата, която самият ти избра.

Крузо поклати глава.

— Номерът не е в това. А в начина, по който оставяш и обръщаш картите. Можеш да го направиш с всякаква колода.

— Избирай!

Крузо избра две десетки и дама купа.

— Добре! — Картоиграчът събра трите карти една върху друга.
— Къде е даматата?

— По средата.

Мъжът я обърна и се усмихна.

— Хей, ти си бил много добър.

— Ти си още по-добър. Тъкмо това е проблемът.

— Виждаш ли тази купчина десетачки? Това са залозите на тези господа. Вече прекъсваш играта прекалено дълго. Ще залагаш ли, или само ще кибичиш?

— Няма да залагам.

— Добре. Край на залагането! Ето я. Имаше дама, няма дама. Изчезна! Къде е? Готови ли сте да си рискувате паричките, господа? Искате ли да се откажете?

Яростен ропот.

— Участваме — каза някой.

— Не! — отвърна Крузо.

Десетина проклетия разтърсиха въздуха.

— Съзнаваш ли — с убийствено спокоен глас попита картоиграчът, — че заради твоята намеса тези господа могат да изгубят всичко, умнико?

— Не — възрази Крузо. — Не е заради моята намеса. Ти размесваш картите със собствените си ръце.

Какви подигравки. Какво освиркване.

— Давай! Боже мой, давай!

— Добре. — Все още отпуснал чистите си пръсти върху трите карти, мъжът погледна към бурята зад прозореца. — Ти развали всичко. Заради теб изборът им е обречен. Ти и само ти се намеси, за да развалиш атмосферата, аурата, която обгръща тази игра. Когато обърна картата, моите приятели могат да те изхвърлят от влака.

— Няма да го направят — отвърна Крузо.

Картата бе обърната.

Влакът потегли с рев сред проливен дъжд и мълнии. Точно преди вратата на вагона да се затръшне, комарджията измъкна колода карти от серния въздух и ги хвърли. Те полетяха като ято кървави гълъби и се посипаха по гърдите и лицето на Крузо.

Вагон-ресторантът отмина с тракане. През прозорците зяпаха десетина разярени лица с яростни очи. По стъклата удряха юмруци.

Куфарът му престана да се търкаля.

Влакът изчезна в далечината.

Той дълго чака, после бавно се наведе и започна да събира петдесет и двете карти. Една по една. Една по една.

Дама купа. Още една дама. Още една дама купа. И още една.

Дама...

Дама.

Светкавица разцепи небето. Дори да го беше ударила, Крузо изобщо нямаше да забележи.

КОЙ ЩЕ ПОЛУЧИ ЛЪВА, АКО УБИЯТ „МГМ“?

— Божичко, по дяволите, Иисусе Христе! — възкликна Джери Уд.

— Моля ви — каза машинописката и спря, за да изтрие някаква грешка в сценария. — Аз съм християнка.

— Да, ама аз съм от Бронкс, Ню Йорк — отвърна Уд, като зяпаше през прозореца. — Само погледнете, само вижте онова там!

Секретарката вдигна очи и видя същото, каквото и той.

— Пребоядисват студиото. Това е Първа сцена, нали?

— Адски сте права. Първа сцена, където през трийсет и четвърта построихме „Баунти“, през трийсет и девета заснехме интериорите на „Тара“ и пак през трийсет и четвърта двореца на Мария Антоанета! За Бога, вижте ги какво правят!

— Като че ли променят номера.

— Променяли номера, по дяволите! Та те го изтриват! Няма вече Първа. Вижте как ония типове с найлоновите гащеризони повдигат проклетите букви и проверяват дали са добре на големина.

Машинописката се изправи и си свали очилата, за да вижда по-добре.

— Прилича на Ю. Какво означава „Ю“?

— Почакайте да наместят първата буква. Виждате ли? Това не е ли „Х“?

— „Х“ и после „Ю“. Обзалагам се, че мога да се сетя коя е третата. Хюз! А там долу на земята, шаблонът с малките букви? „Самолетна компания“?

— „Самолетна компания Хюз“, по дяволите!

— Откога произвеждаме самолети? Зная, че войната продължава, но...

— Не произвеждаме никакви проклети самолети — извика Джери Уд и се извърна от прозореца.

— Значи ще снимаме филми за въздушни битки, така ли?

— Не, няма да снимаме никакви проклети филми за въздушни битки!

— Не разбирам...

— Сложете си проклетите очила и погледнете. Помислете! Защо им е на ония копелета да променят номера с име, а? Каква е голямата идея? Ние не произвеждаме самолети, нито пък сглобяваме P-38, а сега... Господи, вижте това!

Секретарката му заслони очи с длан и възкликна:

— Проклета да съм!

— И няма да сте единствената. Искате ли да ми кажете какво е онова нещо?

Жената присви очи.

— Балон? — попита тя. — Противосамолетен балон?

— Можете да го повторите, но недейте!

Секретарката стисна устни, погледна към сивото чудовище в небето и седна на мястото си.

— До кого искате да е адресирано писмото? — попита тя.

Джери Уд се завъртя към нея с убийствено изражение.

— На кой му пука за някакво тъпо писмо, когато светът отива по дяволите? Не разбирате ли какво означава това? Защо, питам ви, ще пазят „МГМ“ с противосамолетен балон? По дяволите, ето още един! Стават два!

— Няма причина — отвърна секретарката. — Нито сме склад за муниции, нито сме военновъздушен обект. — Тя написа няколко букви и внезапно се засмя. — Бавно загарявам, нали? Наистина ли ще ни бомбардират?

Жената отново се изправи и се приближи до прозореца. Бояджиите нагласиха шаблоните си и започнаха да изписват новия надпис.

— Да — тихо каза тя, — ето. „САМОЛЕТНА КОМПАНИЯ ХЮЗ“. Кога се нанася?

— Кой, Хауи кретена ли? Хауърд тъпака? Хюз милиардерското копеле?

— Точно той, да.

— Самият той никъде няма да ходи, гащите му пак са си залепени за стола в кабинета му, дето е само на пет километра оттук. Помислете! Свържете фактите. „МГМ“ е тук, нали така, на три

километра от тихоокеанското крайбрежие. А на пет километра на север от нас и също на три километра от океана е...

Той я остави сама да се сети за останалото.

— „Самолетна компания Хюз“ ли?

Джери Уд затвори очи и притисна чело към прозореца, за да се поохлади.

— Браво. Познахте.

— Проклетата да съм — въздъхна тя, очевидно доволна от откритието си.

— Няма да сте единствената.

— Хората, дето боядисват сградата и сменят надписите, се надяват, че когато прелетят оттук или подводниците им изплават на повърхността оттатък Кълвър Сити, японците ще помислят, че Кларк Гейбъл и Спенсър Трейси снимат филм в „Самолетна компания Хюз“ на три километра на север оттук. И че от хангарите на „МГМ“ по цял ден излитат самолети!

Джери Уд отвори очи и отново погледна навън.

— Трябва да призная, че добрата сцена наистина прилича на хангар. И хангарът прилича на добра сцена. Само да им сложиш съответните табели и спокойно можеш да поканиш японците. Банзай!

— Блестящо! — възкликна секретарката му.

— Уволнена сте — каза той.

— Моля?

— Напишете писмо — все още с гръб към нея продължи Джери Уд.

— Ново писмо ли?

— До господин Сид Голдфарб.

— Но той е на горния етаж.

— По дяволите, напишете писмо до Сидни Голдфарб. Скъпи Сид. Зачеркнете това. Само Сид. Направо съм бесен! Какво става, по дяволите? Идвам в кабинета си в осем сутринта и това си е „МГМ“. По обед отивам в ресторанта и Хауърд Хюз щипе келнерката отзад. Чия е тая страхотна идея?

— Тъкмо това се чудех и аз — отбеляза секретарката му.

— Уволнена сте — повтори Джери Уд.

— Продължавайте — каза тя.

— Скъпи Сид. Докъде бях стигнал? А, да. Сид, защо не са ни съобщили за този камуфлаж? Спомняш ли си оня стар виц? Всички сме назначени на работа, за да следим за айсберги, прииждащи по Кълвър Булвард? Роднини от студиото, чичовци, братовчеди? А сега проклетият айсберг е тук. И е със спортни обувки, кожено яке и мръсна мустаката усмивка. Тук съм от дванайсет години, Сидни, и отказвам... хм, по дяволите, допишете го сама. Искрено твой. Не, не „искрено“. Бясно твой. Бясно. Къде да се подпиша?

Той рязко измъкна писмото от пишещата машина и извади писалката си.

— А сега го занесете горе и го предайте.

— Вестоносците ги убиват за такива вести.

— По-добре да те убият, отколкото да те уволнят.

Тя остана неподвижна.

— Е? — попита Джери Уд.

— Чакам ви да се успокоите. След половин час сигурно ще искате да скъсате това писмо.

— Няма да се успокоя и няма да го скъсам. Вървете.

Но тя продължи да седи и да го гледа, докато редовете изчезнаха и цветовете избледняха. После тихо сгъна писмото и го скъса веднъж, после пак и така четири пъти. Накрая изхвърли парченцата в кошчето.

— Колко пъти ви уволних днес? — попита той.

— Само три.

— Четвъртият път ще е наистина. Телефонирайте в „Самолетна компания Хюз“.

— Чудех се кога...

— Не се чудете. Действайте.

Тя прелисти телефонния указател, намери номера и вдигна поглед.

— С кого искате да разговаряте?

— С господин Спортни обувки, господин Летящо яке, милиардерът натрапник.

— Наистина ли смятате, че лично отговаря на обажданията?

— Опитайте.

Секретарката опита и започна да говори, докато той гризеше нокътя на палеца си и гледаше бояджиите долу.

— По дяволите! — изненадано каза тя и му протегна слушалката. — Там е! И отговори лично!

— Поднасяте ме! — извика Джери Уд.

Жената сви рамене.

Той грабна слушалката.

— Ало, кой е там? Какво? Хм, виж сега, Хауърд, искам да кажа господин Хюз. Естествено. Тук е „МГМ“. Как се казвам ли? Уд. Джери Уд. Вие какво? Чували сте за мен ли? Гледали сте „Отново на Бродуей“? И „Славни години“? Но естествено, нали преди бяхте собственик на студията „РКО“? Естествено, естествено. Вижте, господин Хюз, имам един малък проблем. Ще бъда съвсем кратък.

Той замълча и намигна на секретарката си.

Тя му отвърна. Гласът от отсрещната страна на линията говореше любезно и тихо.

— Какво? — попита Джери Уд. — И при вас ли ставало нещо? Значи знаете защо ви търся, господине. Хм, току-що смениха надписа на Първа сцена с този на компанията „Хюз“. Как ви харесва това, а? Е, чудех се, Хауърд, господин Хюз, дали бихте могли да ми направите една малка услуга.

— Само кажете — отвърна тихият далечен глас.

— Мислех си, че ако следващия път дойдат по въздух или по море и видят тези големи букви точно срещу моя прозорец, японците със сигурност ще започнат да хвърлят бомби, защото ще си помислят, че това е земята на Р-38 и територия на „Хюз“. Блестяща идея, господине, блестяща. Какво? Дали всички в „МГМ“ се радват на тази измама? Не танцуват по улиците, но ви поздравяват, че сте измислили такъв поразителен план. Вижте сега. Имам адски много работа. Снимаме шест филма, редактираме два и започваме други три. Трябва ми безопасно място за работа, схващате ли идеята? Точно така. Да. Точно така. Имате чудесно малко ъгълче в един от хангарите си — естествено! Изпреварват ме. Какво да направя? Следобед да пратя секретарката си ли? Имате ли пишеща машина? Ще оставя моята тук. Господи... Как... Господин Хюз, вие сте страхотен пич. А ако пък вие искате да се преместите в моя кабинет? Само се шегувам. Добре. Благодаря. Благодаря. Добре. Ще я пратя. Веднага.

И затвори.

Секретарката му го наблюдаваше безизразно. Той извърна очи и отказа да срещне погледа ѝ. По лицето му бавно плъзна червенина.

— Вие сте уволнен — каза тя.

— Спокойно — отвърна Джери Уд.

Жената се изправи, събра няколко листа, потърси си чантичката, опитно начерви устните си и застана до вратата.

— Накарайте Джоуи и Ралф да донесат всичко от най-горната папка — каза тя. — Това ще е достатъчно за начало. Идвате ли?

— След малко — без да я поглежда, отвърна той. Продължаваше да стои до прозореца.

— Ами ако японците разберат измамата и бомбардират истинската „Самолетна компания Хюз“?

— Понякога — въздъхна Джери Уд — трябва да се рискува.

— Да напиша ли писмо до Голдфарб, за да му съобщя къде отиваме?

— Не, телефонирайте му. Така няма да има доказателства.

Над стаята падна сянка. Двамата погледнаха към небето над студиото.

— Хей — тихо рече той, — ето още един. Трети балон.

— Как е възможно? — попита секретарката. — Наистина ли ми прилича на един познат продуцент?

— Вие сте... — започна Джери Уд.

Но нея я нямаше. Вратата се затвори.

ЗДРАВЕЙ, ТРЯБВА ДА СИ ВЪРВЯ

На вратата тихо се почука и когато Стив Ралфс отвори, видя на прага Хенри Гросбок, висок метър петдесет и пет, безупречно облечен, много блед и извънредно развълнуван.

— Хенри! — извика Стив Ралфс.

— Защо ми говориш с такъв глас? — попита Хенри Гросбок. — Какво съм направил? Защо съм облечен така? Къде отивам?

— Влизай, влизай, някой може да те види!

— И какво, ако ме види някой?

— Влизай, за Бога, стига си спорил.

— Добре, ще вляза, и без това трябва да си поприказваме за някои неща. Ето. Влязох.

Стив Ралфс отстъпи назад и му посочи един от столовете.

— Седни.

— Не се чувствам добре дошъл. — Хенри седна. — Случайно да ти се намира нещо силно за пиене?

— Тъкмо за това си мислех. — Стив Ралфс скочи, втурна се в кухнята и след минута се върна с поднос, бутилка уиски, две чаши и лед. Докато наливаше, ръцете му трепереха.

— Изглеждаш възбуден — каза Хенри Гросбок. — Какво има?

— Не знаеш ли, не можеш ли да се сетиш? На!

Хенри взе чашата.

— Доста си ми сипал.

— Ще ти трябва. Пий.

Двамата отпиха и Хенри разгледа предницата на сакото и ръкавите си.

— Още не си ми казал къде отивам — рече той, — или пък вече съм стигнал? Обикновено не се обличам така, освен за концерт. Когато се изправя пред публиката, е, човек заслужава малко уважение. Много хубаво уиски. Благодаря. Е?

Той се втренчи в Стив Ралфс.

Стив Ралфс изгълта половината си чаша, остави я и затвори очи.

— Хенри, ти вече беше на едно много далечно място и току-що се връщаш, за Бога! А сега пак ще трябва да идеш там.

— Какво място, какво място, престани да говориш с гатанки!

Стив Ралфс отвори очи и каза:

— Как стигна дотук? С автобус ли дойде, с такси или... или си вървял пеш от гробището?

— С автобус, такси или пеш ли? И за какво гробище говориш?

— Хенри, допий си чашата. Хенри, та ти си в гробището от четири години.

— Не бъди глупав. Какво ще правя там? Никога не съм подавал молба за... — Той млькна и бавно се отпусна назад. — Искаш да кажеш...

Стив Ралфс кимна.

— Да, Хенри.

— Мъртъв? В гробището? Мъртъв и в гробището от четири години? Защо никой не ми каза?

— Трудно е да го кажеш на мъртвец.

— Разбирам, разбирам. — Хенри допи уискито си и подаде чашата за още. Стив Ралфс я напълни.

— Боже, Боже — бавно рече Хенри Гросбок. — Господи, Господи. Значи затова напоследък не се чувствам както трябва.

— Затова, Хенри. Чакай и аз да си долея. — Стив Ралфс си напълни чашата и отпи.

— Значи затова изглеждаше толкова странно, когато преди малко ми отвори вратата...

— Затова, Хенри.

— Извинявай. Не исках да...

— Недей да ставаш, Хенри. Сега си тук.

— Но при тези обстоятелства...

— Всичко е наред. Овладях се. И дори при тези обстоятелства ти винаги си ми бил най-добрият приятел и в известен смисъл ми е приятно отново да те видя.

— Странно. Аз пък не се изненадах, че те виждам.

— Има разлика, Хенри. Искам да кажа, хм...

— Че ти си жив, а аз не, така ли? Да, виждам. „Здравей, трябва да си вървя.“

— Моля?

— Една песен на Гручо Маркс.
— А, да. Естествено.
— Прекрасен човек. Забавен. Още ли е жив? Или и той е умрял?
— Страхувам се, че е така.
— Не се страхувай. Аз не се боя. Не зная защо. А сега... —
Хенри Гросбок се наведе напред. — Да поговорим делово.
— За какво?
— Казах ти още на прага. Важно е. Много съм разтревожен.
— Аз също, но това уиски прави чудеса. Добре, Хенри, давай.
— Въпросът е, че... — започна Хенри Гросбок и бързо допи втората си чаша, — ... че жена ми ме пренебрегва.
— Но, Хенри, това е съвсем естествено...
— Остави ме да довърша. Преди идваше редовно. Носеше ми цветя, веднъж остави книга, много плачеше. Всеки ден. После през ден. А сега изобщо не идва. Как си го обясняваш? Сипи ми още малко, моля те.
Стив Ралфс напълни чашата му.
— Хенри, четири години са много време...
— Я пак си помисли. Ами Вечността — ето го истинския водевил.
— Не си очаквал да е забавно, нали?
— А защо не? Ивлин винаги ме е глезила. Преобличаше се по два-три пъти дневно, защото знаеше, че ми харесва. Обикаляше книжарниците, носеше ми последните издания, четеше ми от най-старите, връзваше ми обувките, лъскаше ги, нейните разкрепостени приятелки й се подиграваха за това. Глезеше ме. Да, наистина очаквах някой да ме разнообразява.
— Обаче не става така, Хенри.
Хенри Гросбок се замисли, тържествено кимна и отпи от уискито.
— Да, сигурно си прав. Но основният проблем е друг.
— Какъв?
— Тя спря да плаче. Преди плачеше всяка вечер, всяка сутрин на закуска, по два пъти следобед и точно преди вечеря. После угасяше лампата разплакана.
— Ти й липсваше, Хенри.
— А сега не й ли липсвам?

— Казват, че времето лекувало всички рани.

— Не искам да лекува точно тази рана. Харесваше ми, както си беше преди. Един добър плач по зори, няколко сълзи преди чай и още веднъж за последно в полунощ. Но всичко свърши. Вече не се чувствам желан и нужен.

— Възприеми го така, както медения си месец с Ивлин. Все някога трябваше да свърши.

— Не съвсем. Чувствахме го през всичките тези четирийсет години.

— Да, но нали виждаш разликата?

— Медените месеци свършват. Животът също. И определено не ми пука много за останалото. — После го порази нова мисъл и той рязко остави чашата си. — Има ли си някой друг?

— Някой...

— Друг! Да не би да ходи с...?

— И какво, ако е така?

— Как смее!

— Четири години, Хенри, четири години. Но не, не си е намерила никого. Ще остане вдовица до края на живота си.

— Така е по-добре. Радвам се, че първо дойдох при теб. Да си изясня нещата. Значи още е сама и... почакай. Защо вече не рони сълзи в полунощ и не плаче на закуска?

— Не го ли очакваше?

— По дяволите, липсва ми. На човек все трябва да му остане нещо!

— Нямах ли приятели на... — Стив Ралфс млъкна, изчерви се, напълни си чашата, после наля и на Хенри.

— Искаше да кажеш „на гробището“. Адски много. Ама са мързели. Една приказка не можеш да размениш с тях.

— Ти винаги си говорил много, Хенри.

— Да, да, така е, нали? А ти беше най-добрият ми слушател.

— Продължавай да приказваш, Хенри. Изплачи си болката.

— Мисля, че вече казах най-важното. Тя престана да идва. Това е лошо. И спря да плаче. Това е най-лошото. Чудя се дали пак ще започне да плаче, ако ида при нея.

— Нали няма да ѝ се покажеш?

— Ти не смяташ, че е редно, а?

— Страхотен шок. Непростимо е.

— Кой не би ми простил?

— Аз, Хенри. Аз не бих ти простил.

— Да, да. О, Господи. Боже, Боже. Добър съвет от най-добрия ми приятел.

— Най-добрият, Хенри. — Стив Ралфс се наведе напред. — Наистина ли искаш да идва при теб?

— Не! Да. Не! Божичко, не зная. Да, май искам.

— След като е плакала почти всеки ден през тези четири години.

— Да. — Хенри Гросбок отпи от чашата си. — Тя издържа много време. Предполагам, че би трябвало да я оставя на мира.

— Това ще е много мило от твоя страна, Хенри.

— Не се чувствам мил, не искам да съм мил, но по дяволите, така или иначе ще го направя. Обичам го това момиче.

— В крайна сметка, Хенри, на нея ѝ остават много години.

— Прав си. По дяволите. Само си помисли. Мъжете стареят по-бавно, но умират по-рано. Жените живеят повече, но стареят бързо. Странно го е измислил Господ, не си ли съгласен?

— Защо не Го питаш, след като и без това си там?

— Кого, Господ ли? Парвеню като мен? Хм, хм. — Хенри отпи от чашата си. — Защо не? И какво прави тя? Какво прави, щом не лети в открити автомобили с чужди мъже?

— Танцува, Хенри. Ходи на уроци по танци. Занимава се със скулптура. И с живопис.

— Винаги е искала да го прави, но никога не е можела. Концерти, коктейли с потенциални спонсори, рецитали, лекции, пътувания. Винаги го е отлагала за „някой ден“.

— Този ден дойде, Хенри.

— Изненада ме, това е всичко. Танцувала, казваш? И се занимавала със скулптура? Добра ли е?

— Танцува прилично. И е много добра скулпторка.

— Браво. Май се радвам за нея. Да, наистина се радвам. Така си запълва времето. А какво правя аз? Решавам кръстословици.

— Кръстословици ли?

— По дяволите, какво друго ми остава, като се имат предвид обстоятелствата? За щастие, си спомням всички добри и лоши кръстословици, отпечатвани в „Ню Йорк Таймс“ и „Сатърди Ривю“.

Кръстословица. Кратко прозвище на Тутанкамон с три букви. Тут! Едно от Великите езера, пак с три букви. Ери! Сега внимавай. Стара средиземноморска столица с четиринайсет букви. По дяволите. Константинопол!

— Пет букви. Наричателно за най-добър приятел, прекрасен съпруг и блестящ цигулар.

— Хенри ли?

— Хенри. Ти. — Стив Ралфс се усмихна, взе чашата си и отпи.

— Това означава, че трябва да си взема шапката и да си вървя. А, не съм си взел шапка. Хм.

Стив Ралфс внезапно мъчително преглътна.

— Какво беше това? — попита Хенри, наведе се напред и се заслуша.

— Сподавено ридание, Хенри.

— Чудесно! Така е по-добре. Стопля старото ми сърце. Дали не би могъл...

— Да потискам по няколко ридания един-два пъти седмично през следващата година ли?

— Страх ме е да помоля...

— Ще опитам, Хенри. — От гърлото на Стив Ралфс се изтръгна друг загадъчен звук и той побърза да го заглуши с уиски. — Знаеш ли какво, ще позвъня на Ивлин, ще ѝ кажа, че пиша книга за теб и че ми трябва някои твои лични книги, записки, стикове за голф, очила и такива неща. Да ги донесе тук, така че, да речем, веднъж седмично да ги поглеждам и да ми става мъчно. Как ти се струва това?

— Страхотно! Иначе за какво са приятелите? — просия Хенри Гросбок. Бузите му се зачервиха. Той отпи от чашата си и се изправи.

Когато стигна до вратата, Хенри се завъртя и впери поглед в лицето на Стив Ралфс.

— Боже Господи, това да не би да са сълзи?

— Мисля, че да, Хенри.

— Ха така, сега вече по ми харесва. Не са сълзите на Ивлин, разбира се, а и не хълцаш силно. Но ще свърши работа. Много благодаря.

— Няма защо, Хенри.

— Добре. — Той отвори вратата. — Е, трябва да вървя.

— Само да не е прекалено скоро, Хенри.

— А? Не, разбира се, че не. Няма къде да бързаш. Довиждане, приятелю.

— О, довиждане, Хенри. — В гърлото му се надигна друг странен звук.

— Да, да — усмихна се Хенри. — Продължавай така, докато мина по коридора. Е, както казваше Гручо Маркс...

И изчезна. Вратата се затвори.

Стив Ралфс бавно се завъртя, отиде при телефона, седна и набра номера.

След малко слушалката от другия край на връзката изщрака и се чу глас.

Стив Ралфс избърса очи с опакото на ръката си и накрая каза:

— Ивлин?

РАЗДЕЛЕНА КЪЩА

Петнайсетгодишни пръсти се пресегнаха към копчетата на панталоните на Крис като пеперуда, привлечена от пламък. Той чу прошепнати думи в тъмната стая, думи, които не означаваха нищо и се забравяха само миг, след като бъдеха изречени.

Устните на Вивиан бяха невероятно свежи. Крис имаше чувството, че сънува. Пантомима, изпълнена в мрака, която не можеше да види. Вивиан беше угасила всички лампи. Бе започнало като всяка вечер, откакто беше започнало. Крис и брат му Лио се бяха качили на втория етаж заедно с Вивиан и Шърли, двете им братовчедки. Момичетата бяха руси и усмихнати. Лио бе шестнайсетгодишен и несръчен. Крис беше на дванайсет и не знаеше нищо за топлата пантомима на тези пеперуди, нито пък че в него сияе светлина, за която няма представа и която би могло да поиска някое момиче. Шърли бе на десет и напредваше към единайсет, но много предпазливо. Вивиан беше водачката — на петнайсет години тя започваше да открива удоволствията на живота.

Крис и Лио бяха пристигнали със семейния автомобил и се държаха подобаващо тържествено, тъй като го изискваше ситуацията. Те мълчаливо влязоха след мама и татко в гостната на семейство Джонсън на Бътрик Стрийт, в която тихо се бяха събрали и чакаха всичките им други роднини. Чичо Айнър седеше до телефона и гледаше към него. Големите му ръце потръпваха в скута му като неспокойни животинчета.

Все едно че влизаха в самата болница. Чичо Лестър беше много болен. И сега очакваха новини за състоянието му. Бяха го простреляли в корема по време на лов и вече три дни животът му висеше на косъм. Затова тази вечер се бяха събрали, просто в случай, че им съобщят за кончината на чичо Лестър. Тук бяха трите му сестри и двамата му братя заедно с жените, съпрузите и децата си.

След благоприличен интервал на шепнене Вивиан много предпазливо бе предложила:

— Мамче, ние ще се качим горе да си разказваме истории за призраци, за да можете вие възрастните да си говорите.

— Истории за призраци — разсеяно рече чичо Айнър. — Да разказвате такова нещо вечер. Истории за призраци.

Майката на Вивиан се съгласи.

— Можете да се качите, ако пазите тишина. Да не вдигате врява.

— Да, госпожо — отвърнаха Крис и Лио.

Излязоха на пръсти от стаята. Никой не им обърна внимание. Спокойно можеха да са привидения.

До стената в стаята на Вивиан имаше ниска кушетка, тоалетка с розова коприна и картини на цветя. А също дневник със зелена кожена подвързия и здрава заключалка. По корицата му се беше посипала пудра. В стаята се носеше приятен сладък аромат.

Четиримата седнаха на кушетката и плътно облегнаха гърбове на стената. Както винаги, Вивиан първа разказа история за призраци. Оставиха включена само една лампа, която светеше съвсем слабо, и момичето спотаяваше глас в заоблените си гърди.

Това бе стара история — как една нощ си лежиш на леглото, звездите студено светят в небето и ти си съвсем сам в голяма стара къща, когато нещо започва бавно да се изкачва по стълбите към стаята ти. Някакъв странен и ужасен гост от друг свят. И докато разказът напредва стъпка по стъпка, стъпка по стъпка, гласът ти става все по-напрегнат и по-тих, и ти всеки момент очакваш онази шокираща развързка, която...

— Нещото се качва на второто стъпало, после на третото, след това на четвъртото...

Сърцата и на четиримата се бяха разгуптявали хиляди пъти от тази история. Сега по сбърчените им в очакване чела отново избиха капки студена пот. Крис слушаше и стискаше ръката на Вивиан.

— Странните звуци стигат до шестото стъпало и зашумоляват по седмото, после по осмото...

Крис помнеше историята и често я разказваше, но никой не можеше да я изпълнява като Вивиан. Момичето говореше мъчително бавно — като вещица, с полузатворени очи и с напрегнато облегнато на стената тяло.

Крис мислено разказваше няколко стъпки преди нея.

— Деветото, десетото и единайсетото стъпало. Дванайсетото, тринайсетото, четиринайсетото стъпало. Нещото стига на втория етаж...

— Сега е в коридора — продължаваше Вивиан. — Пред вратата. Сега влиза вътре. Сега затваря вратата. — Пауза. — Сега върви в стаята ти. Минава покрай бюрото. Надвесва се над леглото. Застава точно над теб, над главата ти...

Дълга пауза, по време на която мракът в стаята стана още по-гъст. Всички затаиха дъх в напрегнато очакване.

— ХВАНАХ ТЕ!

Избухваш в писъци, после в кикот! Оставяш черния прилеп да се мята в мрежата. Мрежа от напрежение и ужас, която си оплел в себе си, минута по минута, стъпка по стъпка, като усърден страшен паяк, и онази бурна кулминация „ХВАНАХ ТЕ!“ полита към теб като гаден прилеп, разкъсващ паяжината с мощен смях. Трябва да се смееш, за да скриеш страха си. Пищиш и се кикотиш, виеш, тресеш кушетката и стискаш ръцете на другите. О, тази позната стара история! Люлееш се назад-напред, трепериш и дишаш бързо. Странно, че продължава да те плаши и след като си я слушал хиляди пъти.

Кикотенето бързо утихна. По стъпалата към стаята на Вивиан се разнесоха истински стъпки. Крис разбра, че са на леля му. Вратата се отвори.

— Вивиан — извика леля. — Казах ти да не вдигате шум! Нямате ли капчица уважение?

— Добре, мамче. Съжаляваме.

— Съжалявам, лельо — сериозно каза Крис. — Просто се изпуснахме. Изплашихме се.

— Вивиан, внимавай да пазят тишина — нареди леля, но намръщеното ѝ лице омекна. — И ако пак ви чуя, всички ще слезете долу.

— Ще бъдем послушни — тихо рече Лио.

— Е, добре тогава.

— Обадиха ли се от болницата? — попита Шърли.

— Не — отвърна леля. Лицето ѝ се промени, когато си спомни. — Очакваме скоро да се обадят.

Тя слезе долу. Минаха пет минути, докато отново се върнат към историите.

— Кой ще разказва сега? — попита Шърли.

— Разкажи още някоя, Вивиан — каза Лио. — Разкажи ни онази за маслото със злата плесен.

— А, тази ви я разказвам всеки път — отвърна Вивиан.

— Аз ще ви разкажа — обади се Крис. — Нова.

— Страхотно — рече Вивиан. — Но първо да угасим и другата лампа. Прекалено е светло.

Тя скочи и угаси последната лампа. После се върна и Крис усети дъха и топлината ѝ в пълния мрак. Ръката ѝ, която стисна неговата.

— Започвай — каза Вивиан.

— Ами... — Той мислено развива разказа си като от макара. — Ами, имало едно време...

— А, това сме го чували! — засмяха се всички. Смехът им отекна от невидимата стена на стаята. Крис се прокашля и започна отначало.

— Ами, имало едно време черен замък вдън гори...

И незабавно прикова вниманието на публиката си. Замъкът бе адски подходящо начало. Беше намислил прилична история и щеше да им я разкаже чак до края, да я точи поне петнайсетина минути в тъмната стая. Но пръстчетата на Вивиан бяха като нетърпелив паяк в дланта му и колкото повече напредваше разказът му, толкова по-силно осъзнаваше присъствието ѝ и толкова по-малко мислеше за героите си.

— ... в този черен замък живеела стара вещица...

Устните на Вивиан го целунаха по бузата. Беше като всичките ѝ целувки. Като целувките от времето преди да се открият телата. Телата се откриваха на дванайсет-тринайсетгодишна възраст. Преди това има само сладки устни и сладки целувки. В тези целувки има нещо сладко, което никога вече няма да откриеш, след като някой пъхне тяло под главата ти.

Крис още нямаше тяло. Само лице. И реагира на целувките на Вивиан както всеки друг път. В крайна сметка, това беше забавно и също толкова приятно, колкото яденето, спането и играта. Устните ѝ бяха като пудра захар и нищо друго. През последните четири години, откакто бе на осем, всеки път, щом се срещнеше с Вивиан, а това обикновено ставаше всеки месец, защото тя живееше от другата страна на града, имаше истории за призраци, целувки и пудра захар.

— ... хм, тази вещица в замъка...

Тя го целуна по устните и мигновено срути замъка. Десетина секунди по-късно Крис трябваше да го построи наново.

— ... тази вещица в замъка имала красива млада дъщеря на име Хелга. Хелга живеела в тъмница и злата ѝ стара майка се отнасяла много лошо с нея. Тя била много красива и...

Устните се върнаха. Този път за по-дълго.

— Продължавай де — каза Лио.

— Да, побързай — развълнувана рече Шърли.

— ... О — странно задъхано продължи Крис. — Един ден момичето избягало от тъмницата и се затичало в гората, а вещицата започнала да крещи след него...

Оттам нататък историята се развиваше все по-бавно и блуждаеше в безсмислени, мъгляви и неясни посоки. Вивиан се притискаше към него, целуваше го и оставяше топлия си дъх по бузата му, докато той разказваше със запъване. После тя съвсем бавно и с прекрасното майсторство на архитект започна да изгражда тялото му! Господ беше казал ребра и ето, че имаше ребра. Господ бе казал корем и ето, че имаше корем! Господ беше казал крака и ето, че имаше крака! Господ бе казал нещо друго и ето, че имаше нещо друго!

Почувства се странно толкова внезапно да открие тяло под себе си. В продължение на дванайсет години не беше имал такова. Усещаше го като махало под часовник и сега Вивиан го привеждаше в движение, докосваше го, насочваше го, поклащаше го насам-натам, докато то само не се залюля в шеметни топли дъги под машинарията на главата му. Часовникът вече работеше. Часовникът не може да спре, докато махалото се движи. Часовникът може да е цял, готов, непокътнат и здрав, но докато това махало не бъде приведено в движение, той е само безполезна машинария.

— ... и момичето се затичало в гората...

— Побързай, побързай, Крис! — укори го Лио.

Беше като в историята за онова нещо, което се изкачвало по стълбището стъпало по стъпало. Цяла вечер, тук, сега, в мрака. Но — съвсем различно.

Пръстите на Вивиан сръчно се шмугнаха към токата на колана му, измъкнаха металното езиче и го откопчаха. После се насочиха към първото копче.

После към второто.

Също като в онази стара история. Но в действителност.

— ... та момичето се затичало в гората...

— Вече го каза, Крис — рече Лио.

После към третото копче.

След това се прехвърлиха на четвъртото копче, о, Господи, и сега са на петото, след това...

Същите думи, с които завършваше другата история, съвсем същите две думи, но този път извикани със страст, мислено, безмълвно, безмълвно, само за него!

Двете думи!

Същите две думи, изречени на края на историята за нещото, което се изкачвало по стълбището. Същите две думи накрая!

Гласът на Крис вече не му принадлежеше:

— ... и то се натъкнало на нещо, там имало нещо, имало, хм, както и да е, това, тя... хм, опитало се... хм, някой го преследвал... или... хм, то тичало и стигнало, спускало се и тичало, после то...

Вивиан се притисна към него. Устните ѝ затвориха тази история в гърлото му и не ѝ позволиха да излезе навън. Замъкът за последен път се превърна в развалини сред ослепителни пламъци и на света нямаше нищо друго освен това негово новооткрито тяло и факта, че в тялото на едно момиче се съдържа цялата красота, песни, светлина и топлина на земята. В него се криеше смисълът на всички промени, движения и приспособявания.

Далеч в мрачните спотаени земи долу иззвъня телефон. Чу се съвсем тихо, като глас от забравена тъмница. Иззвъня телефон и Крис не чуваше нищо.

Като че ли Лио и Шърли му отправиха неясни критики. След няколко минути осъзна, че Лио и Шърли несръчно се целуват и нищо друго, просто неловко се опитват да долепят устни. Цареше тишина. Историите бяха разказани и целият космос обгръщаше стаята.

Беше толкова странно. Крис можеше само да лежи и да оставя Вивиан да му разказва всичко с невидима, невероятна пантомима. „През целия ми живот не са ми разказвали такива неща — помисли си той. — Нищо не са ми разказвали. Може би е прекалено хубаво, за да се разкаже, прекалено странно и прекрасно, за да се опише с думи.“

По стълбището се разнесоха стъпки. Този път много бавни, много тъжни. Много бавни и тихи.

— Бързо! — прошепна Вивиан, откъсна се от него и приглади роклята си. Като безрък слепец, Крис припряно започна да се закопчава. — Бързо! — повтори Вивиан.

Тя щракна лампата и светът поразил Крис с нереалността си. Зяпаха го голи стени, широки и безчувствени след мрака, прелестният, мек, подвижен и потаен мрак. И докато стъпките се изкачваха нагоре по стълбището, четиримата отново тържествено се облегнаха на стената и Вивиан продължи да разказва историята си:

— ... сега е на втория етаж...

Вратата се отвори. На прага застана леля със сълзи на очи. Дори само това бе достатъчно, за да им обясни всичко.

— Току-що се обадиха от болницата — каза тя. — Чичо ви Лестър е починал преди няколко минути.

Те останаха неподвижни.

— Най-добре да слезете долу — прибави леля.

Четиримата бавно се изправиха. Крис се чувстваше като пиян, нестабилен и горещ. Изчака леля и другите да излязат навън. И тръгна последен към смълчаната земя на сълзи и тържествено напрегнати лица.

Докато стъпваше на последното стъпало, не можа да не усети странното нещо, което му дойде наум. „О, чичо Лестър, взели са ти тялото, а пък аз си имам мое и не е честно! О, не е честно, защото е толкова хубаво!“

След няколко минути щяха да си идат у дома. Тихата къща щеше да остане разплакана няколко дни, нямаше да включват радиото до края на седмицата, смехът щеше да бликва и да бъде задушаван в зародиш.

Той се разплака.

Майка му го погледна. Чичо Айнър го погледна и още неколцина други също го погледнаха. И Вивиан. И Лио, толкова голям и тържествен.

Крис плачеше и всички го гледаха.

Но само Вивиан знаеше, че плаче от радост, топъл плач на дете, което е открило в тялото си дълбоко заровено съкровище.

— О, Крис — каза майка му и се приближи, за да го успокои. — Недей.

БЛАГОРОДНА КРАЖБА

Емили Уилкс отвори очи, сепната от странен шум в три през нощта. Нямаше луна и само звездите безучастно гледаха от небето.

— Роуз? — попита тя.

Сестра ѝ лежеше на другото легло на няма и метър от нея, с широко отворени очи, така че не беше изненадана.

— Чу ли го? — рече тя и провали всичко.

— Аз щях да го кажа — отвърна Емили. — Но след като, изглежда, вече знаеш, няма смисъл...

Тя млъкна и седна на леглото. Роуз я последва, сякаш ги теглеха невидими конци. После останаха да седят така, две стари сестри, едната на осемдесет, другата на осемдесет и една, съсухрени като мумии, вързопи от нерви, и зяпаха към тавана.

Емили Уилкс кимна с вдигната нагоре глава.

— Онова ли чу?

— Сигурно са мишките на тавана.

— Звучи като нещо по-едро. Плъхове.

— Да, но все едно, че са обути в ботуши и носят чували.

Това подежда. Скочиха от леглата, грабнаха халатите си и се втурнаха на долния етаж толкова бързо, колкото им позволяваше артритът. Някоя не искаше да остане близо до онзи, който носи такива ботуши.

Долу се вкопчиха в перилата и се втренчиха към тавана.

— Какво може да прави някой на нашия таван по това време на нощта? — прошепна Емили.

— Защо им е да крадат всичките ни стари боклуци?

— Мислиш ли, че ще слязат долу и ще ни нападнат?

— Какво! Две оглупели бабички с провиснали задници?

— Слава Богу, че капакът на тавана се отваря само отдолу и е заключен.

Стъпка по стъпка се заизкачваха към тайнствените шумове.

— Зная! — внезапно каза Роуз. — Писаха го миналата седмица в чикагските вестници: крадат стари мебели!

— Пфу! Единствените антики тук сме ние!

— И все пак горе има някои неща. Един стол „Морис“, адски стар. Няколко по-стари стола за трапезария и онзи кристален полилей.

— Купен през хиляда деветстотин и четиринайсета от вехтошарника. И толкова грозен, че дори не можахме да го изхвърлим с другия боклук. Слушай.

Горе бе по-тихо. Стигнаха на втория етаж, втрениха се в капака на тавана и настриха уши.

— Някой отваря сандъка ми. — Емили притисна устата си с длани. — Чу ли? Пантите му имат нужда от смазка.

— Защо им е да отварят сандъка ти? Вътре няма нищо.

— Може би нещо...

В мрака над тях капакът на сандъка се захлопна.

— Глупак! — прошепна Емили.

Някой внимателно запристъпва на пръсти на тавана — беше се сетил, че е проявил несръчност.

— Горе има прозорец и те излизат през него!

Двете сестри се втурнаха към прозореца в спалнята си.

— Отвори мрежата и си подай главата навън! — извика Роуз.

— И да ме видят? Няма да стане!

Зачакаха и чуха стържещ звук, после нещо изтрополи на отбивката долу.

Сестрите ахнаха и отвориха мрежата на прозореца. На улицата две сенки носеха дълга стълба. Едната стискаше в свободната си ръка малък бял пакет.

— Откраднали са нещо! — изсъска Емили. — Ела!

Слязоха на долния етаж и широко отвориха входната врата. На покритата с роса моравя се виждаха два чифта стъпки. Рязко потегли паркиран до тротоара камион.

Двете жени се затичаха и заслониха очи, за да прочетат отдалечаващия се регистрационен номер.

— Проклятие! — извика Емили. — Видя ли го?

— Само седем и девет. Да позвъним ли в полицията?

— Първо да разберем какво липсва. Размърдай се.

Като си светеха с джобно фенерче, те отключиха капака на тавана и се качиха в мрачното помещение.

Емили насочваше лъча напред — към старите куфари, детския велосипед и ужасно грозния полилей.

— Нищо не липсва — каза Роуз. — Много странно.

— Възможно е. Ето го сандъка. Помогни ми.

Капакът отскочи нагоре и отвърте бльвна прах и мирис на старост.

— Боже мой, спомняш ли си това? Парфюм „Бен Хур“ хиляда деветстотин двајсет и пета, пуснаха го заедно с филма!

— Тихо — рече Емили. — О, тихо!

Тя насочи лъча на фенерчето към хлътноло място в стара празнична рокля: нещо като хралупа, дълбока пет, широка десет и дълга двајсет сантиметра.

— Мили Боже! — извика Емили. — Няма ги!

— Какво?

— Любовните ми писма! От деветнайсета, двајсета и двајсет и първа! Увити с розова панделка. Бяха трийсет. Няма ги!

Емили зяпаше правоъгълната като ковчег вдлъбнатина в старата празнична рокля.

— Защо им е да крадат любовни писма, писани толкова отдавна от човек, който сигурно е покойник?

— Емили Бърнис! — възкликна Роуз. — Къде блееш напоследък? Не си ли гледала онези предавания по телевизията, дето после ти се иска да си измиеш устата със сапун? Ами клюкарските колони в градския вестник? Обръщала ли си внимание на ония безумни женски списания във фризьорския салон?

— Старая се да не им обръщам внимание.

— Следващия път го направи! Утре ще ни позвънят по телефона. Онези, които са откраднали писмата ти, ще поискат пари, за да ги върнат, иначе ще ги пратят в някое женско списание. Изнудване. Какво друго? Хайде!

— Не се обаждай в полицията! О, Роуз! Не искам да ми изкарват мръсното бельо на показ! В килера останало ли е малко вино? Размърдай се, Роуз! Това е краят на света!

Докато слизаха долу, едва не паднаха по стъпалата.

На следващия ден всеки път, щом покрай къщата им минаваха коли за специални пощенски доставки, Емили разтваряше завесите в дневната и очакваше да спрат. Но те продължаваха нататък.

На по-следващия ден, когато един бус за ремонт на телевизори намали, за да потърси някакъв адрес, Емили излезе, за да се изправи срещу всеки невъзпитан репортер, душещ наоколо. Такъв не се появи.

На третия ден, когато интуицията ѝ подсказваше, че вече е минало достатъчно време и „Грийн Таун Газет“ най-после ще излее помията си, помия нямаше.

Но...

На четвъртия ден в пощенската ѝ кутия падна едно-единствено писмо, без да се появи какъвто и да било пощальон. Името на Емили беше написано сякаш с лимонов сок и нагрято, за да изпъкнат буквите.

— Виж — прошепна тя. — Емили Бърнис Утрис! И старият печат е от четвърти юни дваисет и първа. — Тя вдигна писмото пред очите си. — Онзи, който го е откраднал преди четири дни, сега ми го праща обратно! Защо?

— Отвори го — каза Роуз. — Пликът е отпреди шейсет и две години. А какво има вътре?

Емили дълбоко си пое дъх и измъкна крехкия лист, калиграфски изписан с кафеникаво мастило.

— Четвърти юни хиляда деветстотин дваисет и първа година — прочете тя. — И писмото започва така:

Скъпа Емили...

От едното ѝ око капна сълза.

— Продължавай де! — каза Роуз.

— Това е мое любовно писмо!

— Зная, зная, но двете с теб вече сме стари пушки. Нищо не може да ни засегне! Дай ми го!

Роуз измъкна листа от ръцете ѝ и го обърна към светлината. Гласът ѝ заглъхна, докато плъзваше присвитите си очи по грижливия почерк от отдавна отминалата година:

Скъпа Емили,

Не зная как да изразя всичко онова, което ми е на сърцето. Възхищавам ти се от толкова много години и все пак, когато танцувахме или ходехме на пикник край езерото, не можех да ти кажа нищо. Вкъщи се гледам в огледалото и се мразя заради тази страхливост. Но сега най-после трябва да изразя най-скъпите си мисли, иначе ще полудея. Боя се да не те обидя и това кратко писмо ще ми отнеме много часове, докато напиша последния вариант. Скъпа, скъпа Емили, признавам ти любовта си и копнежа да прекарам част от живота си до или заедно с теб. Ако можеш да ме погледнеш дори със съвсем мъничко нежност, ще преизпълниш сърцето ми с щастие. Трябваше да овладявам желанието си да докосвам ръката ти. И самата мисъл за нещо повече, за лека целувка, ме разтърсва дотолкова, че дори смея да я изразя с думи. Намеренията ми са почтени. Ако ми позволиш, бих искал да говоря с родителите ти. Засега ти пращам любовта и най-нежните си чувства за твоя бъдещ живот.

Роуз ясно произнесе последните думи.

— Подпис: „Уилям Рос Фийлдинг.“

И погледна Емили.

— Уилям Рос Фийлдинг ли? Кой е той?

— О, Господи! — ослепяла от сълзи извика Емили Бърнис Уатрис. — Проклетата да съм, ако зная!

Писмата пристигаха ден след ден — не по пощата, а пускани в кутията през нощта или по зори, за да бъдат четени на глас от Роуз или Емили, които се редуваха да си бършат очите. Ден след ден авторът от далечната година молеше Емили за прошка, тревожеше се за бъдещето ѝ и се подписваше с пищен подпис, който сестрите сякаш наистина можеха да чуят: Уилям Рос Фийлдинг.

И Емили всеки ден казваше със затворени очи:

— Прочети го пак. Почти си представям лицето, което отговаря на тези думи!

Към края на седмицата, когато се събраха шест писма, на Емили й дойде до гуша и тя възкликна:

— Достатъчно! Дявол го взел този порочен изнудвач, дето не иска да си покаже лицето! Изгори ги!

— Не още — отвърна Роуз, току-що донесла не старо, пожълтяло писмо, а голям нов плик без адрес и подпис.

Завърнала се от мъртвите, Емили го разпечата и прочете:

Срамувам се, че помогнах да ви бъдат причинени всички тези безпокойства, които вече трябва да престанат. Ще откриете писмата си на „Сейнт Джеймз“ номер единайсет. Простете ми.

— Не разбирам — каза тя.

— Проста работа — отвърна Роуз. — Онзи, който праща тези неща, прави любовни предложения с чужди писма от времето на президента Кулидж!

— Боже мой, Роуз, пипни ми лицето: горещо и зачервено. Защо някой ще се катери по стълба, за да обере тавана и да избяга? Защо не се изправи на моравата ни и не започне да вика?

— Защото — тихо отвърна Роуз, като обърна новополученото писмо, — онзи, който е написал това, може да е също толкова срамежлив, колкото и Уилям Рос Фийлдинг навремето. Какво има сега?

— Чудя се... — Емили се зазяпа през прозореца — ... кой ли живее на „Сейнт Джеймз“ номер единайсет.

— Тук е.

Двете пристигнаха на адреса късно следобед.

„Сейнт Джеймз“ номер 11.

— Кой е онзи, който ни гледа? — попита Емили.

— Не е човекът, дето ти е пращал любовните си признания — отвърна Роуз. — Той само е помогнал за пренасянето на стълбата, но

съвестта го гризе. Там вътре сега е лудият глупак, който ти пращаше писмата. И ако не се размърдаме, цялата улица ще се събере тук. Побързай.

Те минаха по верандата и натиснаха звънеца. Входната врата широко се отвори. На прага стоеше осемдесетинагодишен старец и ги гледаше удивено.

— Господи! Емили Бърнис Утрис — възкликна той. — Здравейте!

— Какво се опитвате да направите, по дяволите — попита Емили Бърнис Утрис.

— В момента ли? — попита старецът. — Чаят е готов. Заповядайте.

Двете предпазливо влязоха вътре, настаниха се, готови да избягат, и го гледаха, докато наливаше вряла вода върху някакви оранжеви чаени листа.

— Сметана или лимон? — попита той.

— За мен без сметана и лимон! — отвърна Емили.

— Заповядайте.

Двете взеха чашите си, но не казаха нищо и не отпиха.

— Приятелят ми позвъни, за да ми признае, че ви е съобщил моя адрес — каза мъжът. — Тази седмица невероятно ме натъжи.

— А как мислите се чувствам аз? — възкликна Емили. — Значи вие наистина сте онзи, който ми открадна писмата и ми ги пращаше обратно?

— Аз бях, да.

— Добре тогава, какво искате?

— Какво искам ли? Не, не! Да не сте решили, че ви изнудвам? Колко глупаво от моя страна да не се сетя, че ще си помислите така. Не, не! Това ли са писмата ви?

— Да!

— Най-горното писмо, онова от четвърти юли двайсет и първа. Имате ли нещо против да го отворите? Просто го дръжте така, че да не го виждам, и ме оставете да говоря, става ли?

Емили припряно отвори писмото в скута си и каза:

— Е?

— Само това — каза старецът, затвори очи и съвсем тихо започна:

— Скъпа Емили...

Емили рязко си пое дъх.

Мъжът зачака със затворени очи, после повтори думите, написани от вътрешната страна на клепачите му:

— Скъпа Емили. Не зная как да изразя всичко онова, което ми е на сърцето...

Тя въздъхна.

Старецът продължи шепнешком:

— ... Възхищавам ти се от толкова много месеци и години и все пак, когато се срещрахме, когато танцувахме или ходехме на пикник с приятелите ти край езерото, не можех да ти кажа нищо — но сега най-после трябва да изразя най-скъпите си мисли, иначе ще полудея.

Роуз извади носната си кърпичка и избърса носа си. Емили извади своята и избърса очите си.

Гласът му беше тих, после висок и накрая отново тих:

— ... и самата мисъл за нещо повече, за лека целувка, ме разтърсва дотолкова, че дори смея да я изразя с думи...

Той завърши с едва доловим шепот:

— ... засега ти пращам любовта и най-нежните си чувства за твоя бъдещ живот. Подпис: Уилям Рос Фийлдинг. А сега — второто писмо.

Емили отвори второто писмо и го завъртя така, че той да не го вижда.

— Мила моя Емили — започна старецът. — Ти не отговори на първото ми писмо, което би могло да означава няколко неща: че не си го получила, че са го скрили от теб или че си го получила и скъсала. Ако съм те обидил, прости ми... Където и да ида, чувам твоето име. За теб говорят млади мъже. Млади жени разнасят слухове, че скоро си щяла да заминаваш с океански лайнер...

— По онова време наистина го правеха — сякаш на себе си каза Емили. — Млади жени, а понякога и млади мъже, пратени за година надалеч, за да забравят.

— Даже да не е имало какво да забравят ли? — забил поглед в дланите си, попита старецът.

— Даже тогава. Тук имам още едно писмо. Можете ли да ми кажете какво пише в него?

Тя го отвори и очите ѝ се навлажниха, докато четеше думите и го слушаше тихо да ги изрича по памет.

— Моя най-скъпа, как да ти го кажа, моя любов? Утре заминаваш и ще се върнеш много след Коледа. Обявиха годежа ти с някой, който вече те очаквал в Париж. Желая ти прекрасен живот, щастие и много деца. Забрави моето име. Да го забравиш ли? Та ти никога не си го знаела, скъпо мое момиче. Уили или Уил? Струва ми се, че ме наричаше така. Но без фамилно име, така че няма какво да забравяш. Вместо това запомни любовта ми. Подпис: У.Р.Ф.

Когато свърши, той се облегна назад и отвори очи. Емили сгъна писмото и го остави при другите в скута си. По бузите ѝ се стичаха сълзи.

— Защо — накрая попита тя — откраднахте писмата? И ги използвахте по този начин след шейсет години? Кой ви каза къде са? Когато заминавах за Франция, ги скрих в онзи сандък. Струва ми се, че през последните трийсет години съм ги поглеждала само веднъж. Уилям Рос Фийлдинг ли ви разказа за тях?

— Господи, скъпо момиче, не се ли досетихте? — отвърна старецът. — Боже мой, аз съм Уилям Рос Фийлдинг.

Последва невероятно дълго мълчание.

— Дайте да ви погледна. — Емили се наведе напред. Мъжът повдигна глава на светлината.

— Не — каза тя. — Иска ми се да можех да си спомня. Но не мога.

— Сега виждате лицето на старец — рече мъжът. — Няма значение. Когато заминахте, аз също потеглих, но в друга посока. Живях в много страни и правих много неща. Когато преди много години чух, че нямате деца и че съпругът ви е починал, се върнах в тази къща. Тук живееха дядо ми и баба ми. Трябваше ми цялото това време, за да намеря кураж да открия и да ви пратя тази най-добра част от своя живот.

Двете сестри седяха неподвижно. Почти се чуваше туптенето на сърцата им. Старецът попита:

— А сега?

— Защо — бавно рече Емили Бърнис Утрис — през следващите две седмици не ми пратите и останалите писма? Едно по едно.

Той впери поглед в нея.

— А после?
— О, Господи! — възкликна Емили. — Не зная. Ще видим.
— Да, да. Наистина. Засега довиждане.
Докато отваряше вратата, той едва не докосна ръката ѝ.
— Скъпа моя Емили — каза старецът.
— Да? — Тя зачака.
— Какво...
— Да? — повтори Емили.
— Какво... — мъчително преглътна мъжът. — Какво... ще...
Тя продължаваше да чака.
— ... правите довечера? — бързо довърши той.

СПОМНЯШ ЛИ СИ МЕ?

— Спомняш ли си ме? Разбира се, че си ме спомняш!

Непознатият зачака с протегнатата напред ръка.

— Ами, да — казах аз. — Ти си...

Млъкнах и се огледах наоколо за помощ. Намирахме се по средата на улица във Флоренция, Италия. Беше пладне. Той бързаше в едната посока, аз в другата и едва не се сблъскахме. Сега очакваше да изрека името му. Изпаднал в паника, затършувах в мозъка си, който въртеше на празни обороти.

— Ти си... — повторих аз.

Той стисна ръката ми, сякаш се страхуваше, че мога да избягам. Лицето му сияеше. Познаваше ме! Не трябваше ли да му върна тази чест? „Говори!“ — мислеше си мъжът.

— Аз съм Хари! — извика той.

— Хари...?

— Стадлър! — със смях излая той. — Твоят месар!

— Божичко, разбира се! Хари, здравей приятелю! — С облекчение стиснах ръката му.

Той едва не затанцува от радост.

— Приятел, нали? На петнайсет хиляди километра от дома. Нищо чудно, че не ме позна! Аз съм в Грандхотела! Мозайката на пода във фойето е поразителна! Да вечеряме заедно, а? Флорентински пържоли — послушай своя месар! В седем довечера! Да!

Отворих уста да си поема дъх и да избълвам мощен отказ, но...

— Довечера! — извика той.

Завъртя се и се втурна нанякъде, като едва не попадна под колелата на голям мотоциклет. После се провикна от отсрещния тротоар:

— Хари Стадлър!

— Ленард Дъглас — глуповато отвърнах аз.

— Знам. — Той ми махна с ръка и изчезна в тълпата. — Знам...

„Боже мой! — помислих си, зазяпан в стиснатата ми и изоставена длан. — Кой беше този?“

Моят месар.

Сега си го спомних зад щанда — как мели кайма, с бяла шапчица върху оредяващата руса коса, невъзмутим немец с розови като свинска наденица бузи.

Моят месар, да!

— Божичко! — продължавах да мърморя през остатъка от деня. — Господи! Какво ме накара да приема? Защо, по дяволите, ми предложи? Та ние дори не се познаваме, освен че ми казва „Това е пет долара и шейсет“, а аз отвърщам: „Довиждане“! По дяволите!

Цял следобед звънях в хотелската му стая на всеки половин час. Никакъв отговор.

— Ще оставите ли съобщение, господине?

— Не, благодаря.

„Страхливец — мислех си. — Остави съобщение, че си се разболял. Остави съобщение, че си умрял!“

Безпомощно зяпах телефона. Разбира се, че не го бях познал. Кой би познал някого далеч от неговия щанд, бюро, автомобил, пиано или там, където някой стои, седи, продава, приказва или доставя? Монтьора без омазнения му гащеризон, адвоката без раирания му костюм и пъстрата му риза, стриптийзьорката без корсета и минималните ѝ бикини — всички, всички непознати и много обидчиви! Всички ние очакваме, че където и да идем и както и да се облечем, незабавно ще ни познаят. Крачим край брега в далечни страни като дегизирани величия и викаме: „Аз се завърнах!“.

Но на кого му пука? Сега пък този месар... без шапката си, без окървавената си престилка, без вентилатора на тавана, за да разпъжда мухите, без лъскавите ножове, острите куки, камарите розово месо... той беше маскираният отмъстител.

Освен това пътуването го бе освежило. Обикновено става така. Две седмици обилна храна, скъпи вина, много сън, прекрасни сгради — и човек се събужда подмладен с десет години и не му се иска да се прибере вкъщи, за да остарее отново.

Ами аз? Аз бях шампион по губене на години и набиране на километри. Двата с моя месар се бяхме превърнали едва ли не в тийнейджъри, преродени, за да се сблъскат наред флорентинска улица, да побържат и да поразмърдат паметта си.

— По дяволите! — Злобно набирах номера му. Пет часът: мълчание. Шест: никакъв отговор. Седем: същото. Господи!

— Стига! — извиках през прозореца.

И забиха камбаните на всички флорентински черкви, сякаш за да потвърдят съдбата ми.

Бам! Някой затръшна врата на излизане.

Аз.

Срещнахме се в седем и пет. Бяхме като двама ядосани любовници, които не са се виждали от няколко дни и сега бързат, изпълнени с бурно самосъжаление, за да отидат на вечеря, макар изобщо да нямат апетит.

„Яж и тичай“, не, „Яж и бягай“: това беше изписано на лицата ни, докато се олюлявахме наред фоайето и в последния момент си стискахме ръце. А може би мерехме силите си на канадска борба? Отнякъде измъкнахме фалшиви усмивки и хладен смях.

— Ленард Дъглас — извика той. — Ах ти, кучи сине!

И млъкна и се изчерви. В крайна сметка, месарите не проклинат редовните си клиенти.

— Искам да кажа — рече той, — да вървим!

После ме набути в асансьора и не престана да дудне, докато не стигнахме в ресторанта на мецанина.

— Какво съвпадение. Напред улицата. Храната тук е чудесна. Ето го нашия етаж. Насам!

Седнахме да вечеряме.

— За мен вино. — Месарят прегледа списъка с вината като стар познавач. — Ето едно превъзходно. „Сейнт Емилиън“ от хиляда деветстотин и седемдесета. Да?

— Благодаря. За мен много сухо водка мартини.

Моят месар се намръщи.

— Но — бързо прибавих, — ще пийна и малко вино, разбира се! За начало си поръчах салата. Той пак се намръщи.

— Салатата и мартинито ще ти развалят вкуса за виното. Извинявам се.

— Добре тогава — припряно казах аз. — Салатата по-късно.

Поръчахме си пържоли, неговата алангле, моята добре запечена.

— Извинявай — рече месарят ми, — но би трябвало да се отнасяш по-внимателно към месото.

— А не като към Жана д'Арк.

— Страхотен майтап. Не като към Жана д'Арк.

В този момент пристигна виното. Бързо подадох чашата си, радостен, че мартинито ми се е забавило или че изобщо няма да се появи. През следващата минута спокойно душех, разклацах и отпивах от „Сейнт Емилиън“. Моят месар ме наблюдаваше като котка, която гледа много странно куче.

Преглътнах със затворени очи и кимнах.

Непознатият от отсрещната страна на масата също отпи и кимна.

Ето че имахме нещо общо.

Заяпахме се към сумрачния хоризонт на Флоренция.

— Хм... — отчаяно търсейки тема за разговор, казах аз, — ... какво мислиш за флорентинското изкуство?

— Картините ме нервират — призна той. — Всъщност най-много ми харесва да обикалям. Италианските жени! Искат ми се да ги опаковам в лед и да си ги занеса у дома!

— Хм, да... — прокашлях се аз. — Но Джото...

— Джото ме отегчава. Прекалено е в началото на историята на изкуството. Сковани фигури. Мазачо по ми допада. И най-вече Рафаело. И Рубенс! Имам месарски вкус към плът.

— Рубенс ли?

— Рубенс! — Хари Стадлър забучи на вилицата си няколко парченца салам, лапна ги и ги сдъвка. — Рубенс! Само гърди и задници, огромни облаци от розова плът, а? Можеш да усетиш как сърцето бие като барабан под цял тон такава маса. Всички жени са легнали — мятат им се отгоре и направо потъваш. По дяволите момчето Давид, целият онзи студен бял мрамор дори без едно смокиново листо! Не, не, обичам цвета, живота и месото, което покрива кокала. Но ти не ядеш!

— Как да не ям! — Изядох парчетата кървав салам, розова пушена наденица и мъртвешки бяло проволоне, като се чудех дали не

би трябвало да го питам какво мисли за ледено безцветните сирена по света.

Донесоха пържолите.

Тази на Стадлър беше толкова сурова, че можеше й направиш кръвна проба. Моята приличаше на съсухрена чернокожа глава, оставена да се опушва в чинията ми.

Месарят намръщено погледна към моето изгоряло жертвоприношение.

— Боже мой! — извика той. — Дори към Жана д'Арк са се отнесли по-добре! Още малко и ще се разсипе на пепел!

— А пък твоята — засмях се аз — още диша!

Всеки път щом стиснех зъби, пържолата ми хрущеше като сухи есенни листа.

Същ като У.К. Фийлдс^[1], Стадлър си запроправя път през стената от жива плът, като теглеше кануто след себе си.

Той убиваше вечерята си. Аз погребвах своята.

Хранехме се бързо. Скоро и двамата изпаднахме в паника, усетили, че би трябвало да поговорим още малко.

Ядяхме в ужасно мълчание като стара семейна двойка, ядосани на забравени спорове, причините за които също са забравени, оставяйки само раздражителност и няма ярост.

Започнахме да си мажем филийки с масло, за да запълним тишината. Поръчахме си кафе, което уби още малко време, и накрая се отпуснахме назад, загледани в непознатия отгъток снежното поле от ленена покривка, салфетки и сребро. И после с отвращение се чух да казвам:

— Когато се приберем у дома, трябва някой път пак да вечеряме заедно, за да си поговорим за срещата си тук, нали? За Флоренция, времето и картините.

— Да. — Той остави чашата си. — Не!

— Моля?

— Не — просто отвърна моят месар. — Нека си го признаем, Ленард. Когато си бяхме у дома, ние нямахме нищо общо. Нямаме нищо общо и тук, освен времето, разстоянието и пътуването. Нямаме за какво да приказваме, нямаме общи интереси. По дяволите, жалко, но е така. Всичко това беше в най-добрия случай импулсивно, а в най-лошия — кой знае защо. И двамата сме сами в чужд град. Но сме като

двама гробари, които се срещат и се опитват да се ръкуват, но дланите им минават една през друга... хм. Заблуждавахме през цялото време.

Бях зашеметен. Затворих очи. Чувствах се така, сякаш можех да се ядосам, после шумно въздъхнах.

— Ти си най-откровеният човек, когото познавам.

— Мразя да съм откровен и реалистичен. — После се засмя. — Опитвах се да ти се обадя цял следобед.

— И аз се опитвах!

— Искях да отменя уговорката ни.

— И аз!

— Изобщо не успях да се свържа.

— Аз пък не успях да се свържа с теб.

— Боже мой!

— Господи!

Двамата се разсмяхме, отметнахме глави и едва не паднахме от столовете.

— Това е невероятно!

— Определено! — съгласих се аз, като имитирах Оливър Харди^[2].

— Божичко, поръчай още една бутилка шампанско!

— Келнер!

Не можехме да престанем да се смеем, докато келнерът ни наливаше шампанското.

— Е, вече имаме нещо общо — каза Хари Стадлър.

— Какво?

— Целият този смешно тъп прекрасен ден, започнал по обед и завършил тук. Ще има да разказваме тази история на приятелите си чак до края на живота си. Как съм те поканил и ти неохотно си се съгласил, и как двамата сме се опитвали да отменим срещата, а после с нежелание сме дошли да вечеряме, и тъпо сме мълчали, а после изведнъж... — Той млъкна. Очите му се навлажниха и гласът му омекна. — Как изведнъж вече не е било толкова тъпо. Така де. Изведнъж сме се харесали един друг с взаимната си глупост. И ако не се опитахме прекалено да проточим остатъка от вечерта, в крайна сметка няма да е чак толкова зле.

Чукнахме се. И аз се бях трогнал.

— Когато се приберем у дома, никога няма да вечеряме заедно.

— Няма.

— И няма да ни се налага да се страхуваме от дълги празни разговори.

— Само от време на време ще разменяме по някоя и друга приказка за времето.

— Точно така.

— Но вечерта внезапно се оказа приятна, Ленард Дъглас, клиенте мой.

— За Хари Стадлър — вдигнах чаша аз. — Където и да отиде после.

— Бог да ме поживи. Бог да поживи и теб.

Отпихме и просто поседяхме пет минути, спокойни като стари приятели, неочаквано открили, че преди много, много време са обичали една и съща красива библиотечарка, която е докосвала книгите и лицата им. Но споменът избледняваше.

— Ще вали. — Извадих портфейла си и се изправих.

Стадлър ме наблюдаваше, докато прибрах портфейла в джоба на самото си.

— Благодаря и приятна вечер.

— Аз ти благодаря — каза той. — Вече не се чувствам толкова самотен, въпреки всичко.

Допих остатъка от виното си, мляснах с наслада, бързо разроших косата на Стадлър и избягах.

На вратата се завъртях. Той ме видя и извика от отсрещния край на помещението:

— Спомняш ли си ме?

Престорих се, че спирам, размърдвам мозъка си, тършувам в паметта си. После го посочих и отвърнах:

— Месарят!

Той повдигна чаша.

— Да! Месарят!

Бързо се спуснах по стълбището и прекосих покрития с мозайка под на фойетото, който беше прекалено красив, за да стъпваш по него. После излязох навън в бурята.

Дълго вървах под дъжда с вдигнато нагоре лице.

„По дяволите — помислих си, — самият аз не се чувствам толкова самотен!“

После, целият подгизнал и засмян, наведох глава и се затичах към хотела си.

[1] Псевдоним на Уилям Клод Дюкънфийлд (1880–1946) — американски водевилен актьор и кинокомик. — Бел.пр. ↑

[2] Оливър Харди (1892–1957) — американски кинокомик. — Бел.пр. ↑

ФИ ФАЙ ФО ФУМ

Целият мокър, пощальонът се приближи по тротоара под горещото лятно слънце. По носа му се стичаха капки пот, пръстите му бяха залепнали за издутата кожена чанта.

— Да видим. Следващата къща е на Бартънови. Три писма. Едно за Томас К., едно за жена му Лиди и едно за старата баба. Че тя още ли е жива? Как издържат толкова дълго?

Той пхна писмата в кутията и замръзна на място.

Изрева лъв.

Пощальонът се ококори и отстъпи.

После вратата рязко се отвори на обтегнатата пружина.

— Добрутро, Ралф.

— Добрутро, госпожо Бъртън. Току-що чух вашия домашен лъв.

— Какво?

— Лъв. В кухнята ви.

Тя се заслуша.

— А, това ли? Нашият Боклуратор. Нали знаеш — устройство за унищожаване на боклук.

— Съпругът ви ли го купи?

— Да. Вие мъжете с вашите машини... Това нещо поглъща всичко заедно с кокалите.

— Внимавайте. Може да изяде и вас.

— Не. Аз съм укротителка на лъвовете. — Тя се засмя и се заслуша. — Наистина реве като лъв.

— При това гладен. Е, довиждане.

Пощальонът се отдалечи в горещото утро.

Лиди изтича с писмата на втория етаж.

— Бабо? — Тя почука на вратата. — Имаш писмо.

Вратата мълчеше.

— Бабо? Чуваш ли ме?

След продължителна тишина ѝ отвърна немощен дрезгав глас:

— Да.

— Какво правиш?

— Не ми задавай въпроси и няма да те излъжа — напевно каза невидимата старица.

— Не си излизала цяла сутрин.

— Мога да си стоя тук цяла година — озъби се бабата.

Лиди завъртя бравата.

— Заклучила си.

— Ами да, заклучила съм!

— Ще слезеш ли за обед, бабо?

— Не. Нито пък за вечеря. Няма да сляза, докато не изхвърлиш оная проклета машина от кухнята. — Упоритото ѝ око се появи в ключалката и зяпна внучката си.

— Боклуратора ли имаш предвид? — усмихна се Лиди.

— Чух какво каза пощальонът. И е прав. Няма да допусна лъв в моя дом! Слушай! Мъжът ти пак го използва!

На долния етаж Боклукаторът изрева, поглъщайки боклука заедно с кокалите.

— Лиди! — извика съпругът ѝ. — Лиди, слез долу! Виж го как работи!

Лиди заговори в ключалката на баба си:

— Не искаш ли да погледаш, бабо?

— Не!

Зад нея се разнесоха стъпки. Тя се завъртя и видя пред себе си Том.

— Ела долу и опитай, Лиди. Взех от месарницата още кокали. Наистина ги сдъвква.

Лиди отиде в кухнята.

— Ужасен е, но пък защо не?

Томас Бартън застана до вратата на бабата и неподвижно изчака цяла минута с усмивка на лице. После тихо и внимателно почука.

— Бабо? — прошепна той. Никакъв отговор. Том леко потупа бравата. — Зная, че си вътре, дърта кранто. Чуваш ли, бабо? Там долу. Чуваш ли? Защо вратата ти е заключена? Случило ли се е нещо? Какво би могло да те обезпокои в такъв прекрасен летен ден?

Тишина. Той влезе в банята.

Коридорът опустя. Откъм ваната се разнесе плисък на течаща вода. После гласът на Томас Бартън силно отекна в облицованата с

плочки баня:

*Фи фай фо фум,
на англичанка кръв подушвам.
И жива или мъртва да е тя,
аз кокалите ѝ на прах ще смеля!*

Лъвът в кухнята изрева.

Бабата миришеше на стари мебели, прах и лимон и приличаше на изсъхнало цвете. Решителната ѝ брадичка беше хлътнала и светлите ѝ, златисти очи блестяха като кремък, докато се олюляваше на стола си като брадва, разсичаща горещия обеден въздух.

Тя чу песента на Томас Бартън.

Сърцето ѝ се превърна в леден кристал.

Сутринта го бе чула да отваря сандъка като дете със зла коледна играчка. Яростното пращане и пукане, триумфалния вик, нетърпеливото опипване на зъбатата машина. Той беше срещнал жълтите ѝ орлови очи в коридора и ѝ бе намигнал. Бам! Бабата трябваше да избяга и да затръшне вратата си!

Тя трепери в стаята си цял ден.

Лиди отново почука, за да я повика на обед, но беше отпратена.

През неспокойния следобед Боклураторът славно живееше в кухненската мивка. Хранеха го и той ядеше, като издаваше хрущящи и мяскащи звуци с ненаситната си уста и зловещо невидимите си зъби. Въртеше се и пъшкеше. Поглъщаше свински кокали, кафени зърна, черупки от яйца, кокоши крака. Това беше древен глад, който ненаситно чакаше с малките си лъскави перки-ножове.

Лиди ѝ донесе вечерята на табла.

— Пъхни я под вратата — извика бабата.

— Господи! — възкликна Лиди. — Отвори поне колкото да ти я подам.

— Погледни през рамо някой да не дебне в коридора!

— Никой не дебне.

— Добре. — Вратата се отвори. Половината от царевичните зърна се разсипаха от рязкото дръпване. Бабата побутна Лиди и пак затръшна вратата. — За малко! — извика тя.

— Какво ти е щукнало, бабо?

Старицата видя, че бравата се завърта.

— Няма смисъл да ти обяснявам, няма да ми повярваш, дете. Само от добрина ви позволих да се пренесете тук преди година. Двамата с Том винаги сме се мразили. Сега иска да ме довърши, но няма да го бъде, в никакъв случай! Номерата му са ми ясни. Някой ден ще се прибереш от магазина и мене няма да ме има. Ще попиташ Том: „Какво се е случило със старата баба?“ А той с мила усмивка ще ти отвърне: „С баба ли? Просто реши да отпраши за Илинойс! Току-що си събра багажа и замина!“ И повече няма да видиш баба си, Лиди. Знаеш ли защо? Можеш ли да се сетиш?

— Това са глупости, бабо. Том те обича.

— Обича къщата ми, антиките ми, натъпкания ми с пари дюшек, това обича! Махни се, сама ще се оправя! Ще остана заключена тук, докато адът не се отприщи.

— Ами канарчето ти, бабо?

— Ти храни Сам Певеца! И купувай хамбургери на Спотти, той е добро куче, не мога да го оставя да гладува. И от време на време ми донасяй Китън, не мога да живея без котки. Сега се махай! Лягам си.

Бабата се намести в леглото като труп, който се готви за ковчега. Сключи восъчножълтите си пръсти върху сбръчканата си гръд и силно стисна клепачи. Какво да прави? Какво оръжие да използва срещу онази ужасна машина? Лиди? Но Лиди беше свежа като прясно опечено хлебче, розовото ѝ лице бе като от кифлички с канела и миришеше на мая и топло мляко. Жертвата на единственото убийство, което Лиди би могла да извърши, неизбежно свършваше на масата с лимонче в устата. Не, ако ѝ кажеш някаква невероятна истина, тя само се смееше и опичаше поредния сладкиш.

Тънката вена на кокошата ѝ шия престана да пулсира. Слабите ѝ гърди леко се надигаха в стаята.

Долу лъвът спеше в хромираната си клетка.

* * *

Измина седмица.

Бабата напускаше скривалището си само за да отиде до тоалетната. Когато Томас Бартън пристигаше с автомобила си, тя изпаднаше в паника. Понякога сутрин Томас нарочно се бавеше да отиде на работа и стоеше изпънат като бастун пред вратата ѝ, гледаше я и се усмихваше.

Една нощ тя се прокрадна долу, за да нахрани „лъва“ с торба гайки и болтове. На сутринта Лиди щеше да включи звяра и да го удуши. После си легна, заслушана в първите шумове и прозявки на двама събуждащи се хора, в очакване лъвът да запищи, задавен от някой болт или гайка.

Накрая Томас слезе долу.

Половин час по-късно чу гласа му:

— Имам подарък за теб, бабо. Моят лъв казва: „Не, благодаря“.

Когато след известно време надникна навън, тя откри винтовете и гайките грижливо подредени на прага.

На сутринта на дванайсетия ден от пленничеството си бабата телефонира от стаята си:

— Здравей, Том, ти ли си? На работа ли си, Том?

— Това е служебният ми номер, защо?

— Наистина. — Тя затвори и се спусна на пръсти в дневната.

Лиди шокирано я погледна.

— Бабо!

— Че кой друг да е? — озъби се старата. — Том тук ли е?

— Знаеш, че е на работа.

— Да, да! — Бабата огледа стаята с немигащи очи и облиза порцелановите си зъби. — Току-що му телефонирах. Прибира се до къщи за десет минути, нали?

— Понякога за половин час.

— Добре. — Тя се оплака: — Не мога вечно да си седя в стаята. Просто трябваше да сляза долу, да те видя, да подишам малко. — Старицата повдигна малък златен часовник от гърдите си. — След десет минути пак ще се кача горе. После ще позвъня на Том, за да проверя дали още е на работа. Ако е там, може пак да сляза. — Тя отвори входната врата и извика в свежия летен ден: — Тук, Спот, Спот! Тук, Китън, Кит!

Появи се голямо бяло куче и започна да лае, за да го пуснат вътре. Последва го топчест черен котарак, който скочи в скута ѝ,

когато бабата седна.

— Добри приятели — изгука тя и ги загали. После се облегна назад със затворени очи и се заслуша, за да чуе песента на прекрасното си канарче в златната му клетка, поставена на прозореца в трапезарията.

Тишина.

Бабата се изправи и надзърна през вратата.

Миг по-късно осъзна какво се е случило с клетката.

Тя беше празна.

— Сам Певеца е изчезнал! — извика тя и се втурна, за да преобърне клетката наопаки. — Изчезнал е!

Клетката падна на пода в момента, в който се появи Лиди.

— Забелязах, че е тихо, но не знаех защо. Трябва по погрешка да съм оставила вратичката отворена...

— Сигурна ли си? О, Господи, почакай!

Бабата затвори очи и опипом тръгна към кухнята. Пръстите ѝ докоснаха студената мивка и тя погледна надолу.

Боклураторът мълчаливо лъщеше със зейнала уста. На ръба му имаше жълто перце.

Машината издаде звук като от преглъщане.

Бабата бавно притисна устни със съсухрените си ръце.

В стаята ѝ бе тихо като в басейн. Тя стоеше вътре като горско животинче, което знае, че ако се покаже от сенките, може да попадне в жестоката джунгла. С изчезването на Сам Певеца ужасът беше прераснал в истерия. Лиди трябваше насила да я откъсне от мивката, докато бабата се мъчеше да разбие с чук лакомата машина. После внучка ѝ я принуди да се качи в стаята си, за да ѝ сложи ледени компреси.

— Сам Певеца, той е убил бедния Сам! — хълцаше и виеше бабата. Но после утихна и възвърна твърдата си решителност. Отново се заключи и сега в гърдите ѝ бушуваше студена ярост, съчетана със страх и треперене — само като си помислеше как Том е посмял да ѝ причини това!

Вече не отключваше дори за да вземе вечерята си. Искаше да я оставят на стол пред прага и открехваше затворената с верига врата

само колкото да прокрадне тънката си ръка като птичка към месото и царевицата. „Благодаря!“ И птичката бързо се скриваше зад вратата.

— Сам Певеца сигурно е отлетял, бабо — телефонира ѝ от дрогерията Лиди, защото бабата отказваше да разговаря по какъвто и да е друг начин.

— Лека нощ! — извика старата и затвори.

На следващия ден пак позвъни на Томас.

— Там ли си, Том?

— Къде другаде? — отвърна той.

Бабата се втурна долу.

— Тук, Спот, Спот! Тук, Китън!

Кучето и котката не отговориха.

Тя изчака, стиснала бравата, после повика Лиди.

Лиди дойде.

— Лиди — с вцепенен, тих глас каза бабата, без да вдига очи към нея. — Иди да погледнеш в Боклуратора. Повдигни металната част. И ми кажи какво си видяла.

Чу отдалечаващите се стъпки на внучка си. Тишина.

— Какво виждаш? — извика старицата, нетърпелива и изпълнена със страх.

Лиди се поколеба.

— Къс бяла козина...

— Да?

— И... къс черна козина.

— Стига. Достатъчно. Донеси ми аспирин.

Лиди се подчини.

— Двамата с Том трябва да престанете, бабо. Искам да кажа, с тази глупава игра. Довечера ще му се накарам. Вече не е смешно. Мислех си, че ако те оставя на мира, ще се умориш да бълнуваш за някакъв лъв. Но вече мина цяла седмица...

— Наистина ли смяташ, че някога пак ще видим Спот и Кити? — прекъсна я бабата.

— Ще се приберат за вечеря, гладни, както винаги — отвърна Лиди. — Том не е трябвало да пъха тази козина в Боклуратора. Ще сложа край на това.

— Наистина ли, Лиди? — Бабата унесено се качи в стаята си. — Наистина ли ще го направиш?

Тя си легна и цяла нощ обмисляше плановете си. Всичко това трябваше да се спре. Кучето и котката не се върнаха за вечеря, макар че Лиди се засмя и каза, че ще се приберат. Бабата кимна. Двамата с Том трябваше да завържат последния възел. Да унищожи машината? Но той щеше да монтира друга, а дотогава да я затвори в лудница. Не, налагаше се да предизвика криза на собствена територия и в определено от нея време. Как? Трябваше да прилъже Лиди да излезе някъде навън. Тогава най-после щеше да се изправи срещу Томас сама. Бяха ѝ дотегнали неговите усмивки, чувстваше се изтощена от това бързо ядене и криене, от това промъкване до тоалетната. Не. Бабата подуши студения нощен въздух.

— Утре — реши тя. — Утре ще е великият ден за пикник.

— Бабо!

Гласът на Лиди през ключалката.

— Излизаме. Сигурна ли си, че не искаш да дойдеш?

— Не, дете! Забавлявайте се. Навън е прекрасно утро!

Слънчева събота. Рано сутринта бабата бе телефонирала долу, за да предложи на двамата да си вземат шунка и сандвичи с туршия и да отидат в гората. Том веднага се беше съгласил. Разбира се! Пикник! Той се засмя и потърка ръце.

— Довиждане, бабо!

Шумолене на кошници за пикник, затръшване на врата, потегляне на автомобил.

— Така. — Бабата се появи в дневната. — Сега е само въпрос на време. Той ще се промъкне обратно. Усетих го по гласа му — беше прекалено доволен! Ще се прокрадне вътре съвсем самичък.

Тя енергично помете с метлата цялата къща. Имаше чувството, че измита навън всички механични парченца на Томас Бартън. Всички късчета тютюн и вестници, с които се наслаждаваше на сутрешното си бразилско кафе, кончетата от педантично чистия му костюм, всичко навън през вратата! Все едно че подреждаше сцена. Вдигна зелените щори, за да пусне лятото вътре и да напои стаята с ярките му багри. Къщата бе ужасно самотна без куче, което да тропаше като пишеца машинка по кухненския под, без котка, която тихо да се прокрадва по пъстрите килими, и без златната птичка, която да подскача в златния си

затвор. Сега единственият шум беше тихият шепот, който бабата чуваше, докато трескавото ѝ тяло бавно изгаряше от старост.

Изпусна наред кухнята тиган с мазнина.

— Я виж ти какво направих! — засмя се старицата. — Божичко! Някой може да се подхлъзне и да падне! — Не почисти петното, а седна в отсрещния край на стаята.

— Готова съм — съобщи на тишината бабата.

Слънчевите лъчи се плъзнаха в скута ѝ, където стискаше тенджерата с грах. В ръката ѝ помръдваше нож, с който отваряше шушулките. Времето течеше. В кухнята бе толкова тихо, че се чуваше бръмченето на хладилника. Бабата се усмихваше и лющеше шушулките.

Вратата тихо се отвори и затвори.

— О! — Тя изпусна тенджерата.

— Здравей, бабо — каза Том.

Граховите зърна се пръснаха като разсипан гердан по пода до мазното петно.

— Ти се върна — рече старата.

— Върнах се — отвърна Том. — Лиди е в Глендейл. Оставих я да пазарува. Казах, че съм забравил нещо. И че ще я взема след половин час.

Двамата се спогледаха.

— Чух, че заминаваш на Изток, бабо — каза той.

— Странно, и аз чух същото за теб — отвърна тя.

— Внезапно си заминала, без да кажеш нищо — каза той.

— Внезапно си събрал багажа си и си тръгнал — отвърна тя.

— Не, ти — каза той.

— Ти — отвърна тя.

Том пристъпи към мазното петно.

Събралата се в мивката вода се разклати от движенията му и се стече в гърлото на Боклуратора, който издаде тих, подсмивващ се, мокър звук.

Том не погледна надолу. Обувката му се подхлъзна по мазнината.

— Том. — По ножа на бабата заиграха слънчеви лъчи. — С какво мога да ти помогна?

Пощальонът пусна шест писма в кутията на Бартънови и се заслуша.

— Ето го пак онзи лъв — каза той. — Някой се приближава. И пее.

Изад вратата се разнесоха стъпки. Чу се глас:

*Фи фай фо фум,
на англичанин кръв подушвам.
И жив или пък мъртъв да е той,
аз кокалите му на прах ще смея!*

Вратата широко се отвори.

— Добрутро! — усмихнато извика бабата.

Лъвът изрева.

СЛЯПО ШОФИРАНЕ

— Видяхте ли го?

— Какво?

— По дяволите, погледнете натам!

Но големия шестместен студебейкър модел 1929-а вече го нямаше.

Един от мъжете, застанали пред железарията на Фремли, беше слязъл от тротоара, за да погледне след автомобила.

— Този тип караше с качулка на главата. Като качулка на обесен! И шофираше на сляпо!

— Видях го, видях го! — каза също толкова удивено момче. Това бях аз, Томас Куинси Райли, повече известен като Том или Куинт и адски любопитен. Втурнах се. — Хей, стой! Божичко! Да шофира, без да вижда!

Почти настигнах слепия шофьор на пресечката на „Мейн“ и „Елм“, където студебейкърът зави по „Елм“, придружен от вой на сирена. Преследваше го поразен градски полицай на мотоциклет.

Когато се приближих до автомобила, полицаят Уили Креншоу стоеше с крак на стъпалото на вратата и намръщено гледаше черната Качулка.

— Имате ли нещо против да свалите това? — попита той.

— Имам, но ето шофьорската ми книжка — отвърна приглушен глас. През прозореца се подаде ръка с книжката.

— Искам да видя лицето ви — каза Уили Креншоу.

— Има го в документите ми.

— Искам да проверя дали е същото — настоя полицаят.

— Казвам се Фил Дънлоп — рече гласът. — Улица „Десплейнз“ сто дващсет и едно, Гърни. Собственик на „Студебейкър сейлз“ на булевард „Гърни“ шестнайсет. Всичко го пише там, ако можете да четете.

Уили Креншоу сбърчи чело и плъзна поглед по думите.

— Хей, господине — казах аз. — Това е страхотно!

— Млъквай, синко. — Полицаят тропна с крак по стъпалото. — Какво се опитвате да направите?

Стоях и надничах над рамото му, докато се колебаеше дали да му напише акт, или да го прибере в затвора.

— Какво се опитвате да направите? — повтори Уили Креншоу.

— В момента — отвърна гласът — търся място, където да отседна за няколко дни, за да пообиколя вашия град.

Полицаят се наведе напред.

— За какво обикаляне говорите?

— Този автомобил, както сам виждате, привлича вниманието на хората.

— Така е — призна Уили Креншоу и погледна към навалищата, струпала се зад Томас Куинси Райли, с други думи зад мен.

— Голяма тълпа ли се е събрала, момче? — попита мъжът под Качулката.

Не разбрах, че се обръща към мен, после загрях и възкликнах:

— Адски голяма!

— Мислиш ли, че ако едно денонощие обикалям града, облечен така, хората ще ме послушат за минутка и ще чуят думите ми?

— Няма съмнение — отвърнах аз.

— Добре, полицай — рече Качулката, като гледаше право напред или поне така изглеждаше. — Щом момчето казва, ще остана така. Момче — продължи гласът, — знаеш ли някое добро място, където да обръсна невидимото си лице и да дам почивка на краката си?

— Баба ми, тя...

— Добре звучи. Момче...

— Казвам се Томас Куинси Райли.

— Куинт ли ти викат?

— Как познахте?

— Хайде, Куинт, скачай вътре да ми показваш пътя. Но не се опитвай да надничаш под качулката ми.

— Няма, господине!

И заобиколих автомобила, и се метнах на предната седалка с разтуптяно сърце.

— Извинете ни, полицай. Ако имате някакви въпроси, можете да ме намерите в дома на това дете.

— Улица „Уошингтън“ шестстотин и деветнайсет... — започнах аз.

— Зная, зная! — извика полицаят. — По дяволите!

— Ще ме пуснете ли под охраната на това момче?

— По дяволите! — Уили Креншоу дръпна крак от стъпалото и колата подскочи напред.

— Куинт? — повика ме гласът под тъмната Качулка. — Аз как се казвам?

— Казахте...

— Не, не. Ти как искаш да ми викаш?

— Хмм. Господин Загадъчен?

— Право в десятката. Къде да завия? Наляво, надясно, надясно, наляво и пак надясно?

— Ами... — отвърнах аз.

И продължихме: аз, ужасен да не катастрофираме, а г-н Загадъчен, съвършено спокоен, направи чудесен ляв завой.

Някои хора плетат, защото са нервни и трябва да занимават пръстите си с нещо.

Баба не плетеше, а лющеше грах. Ядохме грах през повечето вечери от живота ми. Понякога баба лющеше бял фасул. Зелен фасул? Зелен фасул също, но той не се чистеше толкова лесно. Затова — грах. Докато се изкачвахме по стъпалата към верандата, баба ни наблюдаваше и продължаваше да лющи шушулките.

— Бабо — Казах аз, — това е господин Загадъчен.

— И сама виждам — кимна тя и се усмихна, без да знае на какво.

— Той носи Качулка — прибавих аз.

— Забелязах. — Баба все още бе невъзмутима и любезна.

— Търси стая.

— Който търси, пише в Писанието, ще намери. Може ли сам да се качи горе? Извинявам се за въпроса.

— И храна — казах аз.

— Моля за извинение, но как ще яде през това нещо?

— Качулка — уточних аз.

— Качулка?

— Ще се справя — измърмори г-н Загадъчен.

— Ще се справи — преведох аз.

— Струва си да се види. — Баба продължи да лющи граха. — Имате ли си име, господине?

— Току-що ти го казах — отвърнах аз.

— Така е — кимна тя. — Вечерята е в шест. Точно.

На вечеря, точно в шест, беше шумно от наематели и пансионери. Дядо произхождаше от беден род от Голдфийлд и Силвър Крийк, Невада. Той постоянно се криеше сред книгите си в библиотеката и това позволяваше на баба да дава стаи на трима ергени и две стари моми на втория етаж, а други трима пансионери идваха от различни квартали на няколко преки от нас. Така се радвахме на оживени закуски, обеда и вечери и баба печелеше от това достатъчно, за да задържи Ноевия ни ковчег на повърхността. Тази вечер пет минути се спореше за политика, три минути за религия и после се отвори приказка за храната на масата, когато влезе г-н Загадъчен и всички млъкнаха. Той се намести сред другите и кимна с Качулка надясно и наляво. Аз извиках:

— Дами и господа, представям ви господин...

— Наричайте ме просто Фил — измърмори г-н Загадъчен.

Седнах на мястото си малко опечален.

— Фил — повториха всички.

Те го зяпаха и не можеха да разберат дали ги вижда през черното кадифе. „Как ще яде под тази качулка?“ — мислеха си всички. Г-н Загадъчен взе голяма супена лъжица.

— Подайте ми соса, моля — прошепна той. После тихо прибави: — И картофеното пюре. — Накрая завърши с: — И граха.

— А също, госпожо Бабо... — рече г-н Загадъчен. Баба се усмихна от прага. Чудесно обръщение: „госпожо“. — ... моля, донесете ми специалитета на заведението.

Баба наистина постави пред него синя керамична чиния, която обаче съдържаше нещо като кучешка вечеря. Г-н Загадъчен си сипа от соса, пюреото и граха и разбърка всичко в безформена маса, докато ние го зяпахме, опитвайки се да не изцъкляме очи.

След кратко мълчание гласът под тъмната Качулка попита:

— Имате ли нещо против да прочета молитвата?

Никой нямаше нищо против.

— О, Господи — започна невидимият глас, — позволи ни да приемем тези дарове на любовта, които насочват живота ни към съвършенство. Нека другите виждат в нас само онова, което ние виждаме в тях, несравнимо съвършенство и красота. Амин.

— Амин — повториха всички, докато г-н Загадъчен измъкваше от сакото си нещо, за да удиви пансионерите и учуди останалите.

— Това — каза някой (аз) — е най-голямата сламка, която съм виждал.

— Куинт! — смърри ме баба.

— Ами така си е!

Така си беше. Сламка, два-три пъти по-голяма от обикновените, която изчезна под Качулката и потъна в пюрето, граха и соса, за да ги засмуче в невидимата уста, беззвучно като хранеща се котка.

Кое то накара нас останалите съсредоточено да започнем да режем, дъвчем и преглъщаме толкова шумно, че всички се изчервихме.

В това време г-н Загадъчен невидимо изсмукваше течната си храна, без да издава никакъв звук. Ние наблюдавахме с периферното си зрение как съдържанието на чинията му безшумно се плъзва под Качулката, докато накрая не остана нищо. И г-н Загадъчен бе постигнал всичко това, без да отлепя длани и пръсти от коленете си.

— Надявам се — каза баба, приковала поглед към сламката, — че вечерята ви е харесала, господине.

— Страхотна — отвърна той.

— За десерт има сладолед — прибави тя. — Почти съвсем разтопен.

— Разтопен! — засмя се г-н Загадъчен.

Беше чудесна лятна вечер с три пури, една цигара и различни плетки на предната веранда, а също и достатъчно люлеещи се столове, за да направят кучетата нервни и да накарат котките да се махнат.

Сред облаци дим и почивка от плетенето баба, която винаги излизаше навън след здрачаване, каза:

— Ако нямате нищо против досадното ми нахалство, какво ще правите сега, след като се настанихте?

Облегнал се на перилата и загледан, както предполагаме, в своя лъскав студебейкър, г-н Загадъчен доближи цигара до Качулката и си дръпна, после издиша, без да се закашля. Аз стоях и гордо го наблюдавах.

— Ами — отвърна той, — имам няколко възможности. Виждате ли онази кола ей там?

— Достатъчно е голяма, за да се забелязва — отбеляза баба.

— Това е чисто нов, първокласен студебейкър осем на петдесет километра — колкото от Гърни дотук. Автомобилният ми салон е голям точно колкото да побере три студебейкъра и четирима клиенти едновременно. Повечето фермери минават покрай витрините ми, но никога не се отбиват. Реших, че е време да дойда на оживено място, където, ако извикам: „Насам, народе!“, поне някой ще подскочи.

— Целите сме слух — каза баба.

— Бихте ли желали малка демонстрация на онова, за което се моля и което ще осъществя? — попита цигареният дим, излизащ на срички през кадифето. — Някой да каже „Давай“.

Експлозивно изригна много дим от пури:

— Давай!

— Скачай, Куинт!

Стигнах до студебейкъра преди него и когато г-н Загадъчен се настани на предната седалка, потеглихме.

— Надясно, наляво и после пак надясно, нали така, Куинт?

Надясно, наляво и пак надясно беше пътят до Мейн Стрийт и ние бързо отпрашихме.

— Не се смей толкова високо, Куинт.

— Не мога да се удържа! Това е reacherino!

— Престани да ругаеш. Някой следва ли ни?

— Трима младежи по този тротоар. Трима възрастни господа по отсрещния!

Той намали скоростта. Шестимата, които ни следваха, скоро станаха осем.

— Не сме ли почти на ъгъла с магазина за пури, където висят градските клюкари, Куинт?

— Знаете, че сме там.

— Гледай сега!

Когато подминахме магазина за пури, той намали скоростта и задави колата. От ауспуха се разнесе най-ужасният четвъртоюлски гърмеж. Клюкарите подскочиха и стиснаха сламените си шапки. Г-н Загадъчен им отпрати още един пукот, увеличи скоростта и скоро осмината, които ни следваха, станаха дванайсет.

— Страхотно! — извика г-н Загадъчен. — Усещаш ли любовта им, Куинт? Усещаш ли нуждата им? Нищо друго освен чисто нов, първокласен осемцилиндров студейбекър А-1 не може да накара мъжа да се чувства като Елена, току-що влязла в Троя! Сега ще спра — вече се събраха достатъчно хора. Така!

Спряхме точно по средата на „Мейн“ и „Арбогаст“, докато молците се събираха около нашия пламък.

— Това ли е чисто новият, току-що излязъл от салона студейбекър? — попита градският ни бръснар. Мъхът зад ушите ми отлично го познаваше.

— Абсолютно чисто нов — потвърди г-н Загадъчен.

— Аз стигнах тук пръв, аз трябва да попитам! — извика секретарят на кмета г-н Багадосян.

— Да, но пък аз имам пари! — На светлината на контролното табло пристъпи трети човек. Г-н Бенгстръм, собственикът на гробището и всички в него.

— В момента имам само един студейбекър — срамежливо каза гласът изпод Качулката. — Искане ми се да имам повече.

Това предизвика шумни съжаления.

— Цената — продължи г-н Загадъчен насред врявата — е само осемстотин и петдесет долара. Първият от вас, който ми даде петдесетдоларова банкнота или нейната равностойност в банкноти по един, пет и десет долара, получава това митологично светилище.

Г-н Загадъчен едва успя да протегне длан през прозореца, когато вътре се посипаха петачки, десетачки и дващсетачки.

— Куинт?

— Господине?

— Бръкни в жабката и извади формулярите ми за поръчка.

— Да, господине!

— Бенгстръм! Сирил А. Бенгстръм! — извика собственикът на гробището, за да го чуят.

— Успокойте се, господин Бенгстръм. Автомобилът е ваш. Подпишете тук.

Мигове по-късно истерично смеещият се г-н Бенгстръм потегли от нацупената тълпа на „Мейн“ и „Арбогаст“. Той ни обиколи два пъти, за да направи изоставената навалица още по-унила, после отпраши да търси магистрала, за да изпита лудостта си.

— Не се ядосвайте — каза гласът под тъмната Качулка. — В Гърни ме чакат още един-два първокласни студейбекъра А-1. Някой ще ме закара ли дотам?

— Аз! — извикаха всички.

— Значи така работите — рече баба. — Ето защо сте тук.

Беше по-късно вечерта с повече комари и по-малко плетачки и пушачи. До тротоара изпъкваше друг студейбекър, яркочервен.

— Почакайте да видят как блести слънцето по бронята на този — тихо се засмя г-н Загадъчен.

— Имам чувството, че тази седмица ще продадете всичките си коли — каза баба, — и пак няма да стигнат.

— Предпочитам да не говоря за бъдещето и да не се надувам, но така изглежда.

— Лукава лисица. — Дядо натъпка философия в лулата си и запуши. — Носите тоя чувал на главата си, за да приковавате вниманието и да предизвиквате приказки.

— Нещо повече. — Г-н Загадъчен дръпна от цигарата си през тъмната материя. — Нещо повече от обикновен трик. Нещо повече от примамка.

— Какво? — попита дядо.

— Какво? — попитах аз.

Бе полунощ и не можех да заспя.

Нито пък г-н Загадъчен. Прокрадних се долу и го заварих да седи на един дървен шезлонг в задния двор. Навярно гледаше светулките и звездите.

— Здравсти, Куинт! — каза той.

— Господин Загадъчен? — отвърнах аз.

— Питай.

— И когато спите ли носите тази Качулка?

— Всяка нощ.

— През целия си живот ли?

— Почти.

— Снощи казахте, че било нещо повече от обикновен трик. Какво?

— Щом не отговорих на наемателите и на дядо ти, защо да отговоря на теб, Куинт? — рече Качулката.

— Щото искам да знам.

— Това може би е най-добрата причина на света. Седни, Куинт. Светулките са прелестни, нали?

Седнах на влажната трева.

— Да.

— Добре — рече г-н Загадъчен и завъртя глава под Качулката, сякаш за да погледне към мен. — Ето. Чудил ли си се какво има под тази Качулка, Куинт? Не са ли те сърбели ръцете да я смъкнеш и да видиш?

— Не.

— Защо не?

— Защото го направи оная жена от „Фантома на операта“. А пък виж докъде я доведе това.

— В такъв случай да ти кажа ли какво се крие отдолу, синко?

— Само ако искате, господине.

— Странното е, че искам. Тази Качулка има дълга история.

— От детството ви ли е?

— Почти. Не мога да си спомня дали съм роден така, или се е случило нещо друго. Автомобилна катастрофа. Пожар. Или някоя жена ми се е присмяла, което ме е опарило и обезобразило също толкова ужасно. По един или друг начин ние падаме от покривите на сгради или от някое легло. Когато се ударим в пода, все едно че сме паднали от покрив. На човек му трябва много време, за да се излекува. Може и никога да не успее.

— Искате да кажете, че не си спомняте кога сте си сложили това нещо ли?

— Спомените избледняват, Куинт. Дълго живях в смут. Толкова отдавна нося това тъмно нещо, че спокойно може да е част от плътта

ми.

— Вие...

— Какво аз, Куинт?

— Бръснете ли се понякога?

— Не, всичко е съвсем гладко. Предполагам, че можеш да си ме представиш по два начина. Че тук отдолу е истински кошмар, ужасно гробище, страшни зъби, черепи и рани, които не нарастват. Или...

— Или?

— Абсолютно нищо. Никаква брада, която да бръсна. Никакви вежди. Почти никакъв нос. Само очи без клепачи. Никаква уста — само белег. Останалото е пустота, снежно поле, сякаш някой е изтрил лицето ми. Та така. Две възможности. Коя си избираш?

— Не мога да избира.

— Знам.

Г-н Загадъчен се изправи и застана бос на тревата, насочил Качулка към някое съзвездие.

— Още не сте ми казали онова, което започнахте да обяснявате на дядо — накрая проговорих аз. — Дошли сте тук не само за да продавате чисто нови студейбекъри, а за нещо друго. Какво?

— А — кимна той. — Добре. Сам съм от много години. Не е много забавно да продаваш автомобили в Гърни и да се криеш под тази кадифена торба. Затова реших най-после да се появя на открито и да се срещна с истински хора, да завържа приятелства и навярно да намеря някой, който да ме харесва или поне да ме търпи. Разбираш ли, Куинт?

— Опитвам се.

— Каква полза ще има от всичко това — да живея в Грийн Таун, да се храня на масата ви и да гледам към върхарите от стаята си? Попитай ме.

— Каква полза? — попитах аз.

— Онова, на което се надявам, Куинт, за което се моля, синко, е, че ако пак нагазя в реката, мога да се превърна в част от потока от хора, дори непознати, мога да получа някакво мило внимание, да завържа приятелство, някаква полулубов, която да започне да топи и променя лицето ми. Шест-седем месеца на година да оставям живота да преобразява маската ми, без да я сваля, така че въсъкът отдолу да се

превърне в нещо повече от среднощен кошмар. Схващаш ли нещо от думите ми, Куинт?

— Да. Предполагам.

— Защото хората наистина ни променят, нали? Искам да кажа, че ти влизаш и излизаш от тази къща и дядо ти те променя и оформя с думи, прегръдка, разрошване на косата или може би веднъж годишно с някой и друг шамар.

— Два пъти.

— Добре, два пъти. А наемателите и пансионерите разговарят с теб и те слушат, и това влиза в ушите ти и също те променя. Всички сме в потока, всички сме в реките и поемаме всяка дума от някой безсмислен разговор, всяко побутване от учителя, всеки удар от някой побойник, всеки поглед и докосване на онези странни създания, които ти наричаш „жени“. Храна. Всичко това е храна и тя ти помага да растеш. Иначе няма растеж, смях, мръщене и нямаш никакво лице, а си там навън, топиш се и замръзваш, тичаш или стоиш неподвижен. Не съм го правил от години. Така че тази седмица събрах смелост — знаех как да продавам коли, но няхах представа как да продам самия себе си. Рискувам, Куинт, така че до догодина това лице под Качулката да се промени, да се преобрази по обед или по здрач и аз ще го почувствам как се променя, защото отново газя в реката, дишам свежия въздух и допускам хората до себе си, рискувам и не се крия зад стъклото на този или онзи студейкър. И на края на следващата година, Куинт, завинаги ще махна Качулката.

И в този момент, извърнал се от мен, той вдигна ръка. Видях как тъмното кадифе се свлича и пада в тревата.

— Искаш ли да видиш какво има тук, Куинт? — тихо попита мъжът.

— Не, господине, ако нямате нищо против.

— Защо?

— Страх ме е — потръпнах аз.

— Естествено — отвърна накрая той. — Просто ще постоя малко тук и пак ще се скрия.

После три пъти дълбоко си пое дъх, обърнат с гръб към мен, с високо вдигната глава, с лице към светулките и няколко съзвездия. След това Качулката се върна на мястото си.

„Радвам се — помислих си, — че тази нощ няма луна.“

Пет дни и пет студебейкъра по-късно (един син, един черен, два жълто-кафяви и един червен като залез) г-н Загадъчен седеше в автомобила, за който каза, че бил последният, слънчевожълта открита двуместна кола, ярка като канарче в клетка. Аз излязох навън и закрачих по тротоара, пъхнал ръце в джобовете на гащеризона си, като зяпах за мравки или неизползвани бомбички. Когато ме видя, г-н Загадъчен се приближи и каза:

— Седни на шофьорската седалка.

— Божичко! Наистина ли може?

Седнах, завъртях волана и натиснах клаксона само веднъж, за да не събудя някой поспаливец.

— Изповядай се, Куинт — рече г-н Загадъчен, насочил Качулката си към предното стъкло.

— Приличам ли ви на човек, който има нужда да се „изповядва“?

— Направо пращиш по шевовете. Започвай.

— Мислех си... — казах аз.

— Вижда се по сбърчения ти нос — тихо рече г-н Загадъчен.

— Мислех си за тази следваща година и за вас.

— Адски мило, синко. Продължавай.

— Мислех си, хм, че навярно догодина, ако се почувствате излекуван под тази Качулка, ако носът и веждите ви са добре, ако устата ви се оправи и тенът ви...

Поколебах се. Качулката ми кимна да продължа.

— Ами, мислех си, че ако една сутрин се събудите и дори без да опипвате с ръце, разберете, че дългото чакане е свършило, че сте се променили, че хората и другите неща са ви променили, градът и всичко останало, и че сте страхотно, просто страхотно и няма начин лицето ви някога пак да се превърне в нищо...

— Продължавай, Куинт.

— Ами, ако това се случи, г-н Загадъчен, и вие просто разберете, че изглеждате чудесно, ами тогава, г-н Загадъчен, няма да се налага да си сваляте Качулката, нали?

— Какво каза, синко?

— Казах, че няма да се налага да си сва...

— Чух те, Куинт, чух те — промълви г-н Загадъчен.

Последва дълго мълчание. Той издаде странен звук, почти като от задавяне, и после дрезгаво прошепна:

— Не, няма да се налага да си свалям Качулката.

— Щото няма да има значение, нали? Щом наистина сте разбрали, че всичко отдолу си е наред. Прав ли съм?

— О, Господи, да, прав си.

— И можете да си носите Качулката през следващите сто години, и само двамата с вас ще знаем какво има отдолу. И няма да кажем на никого. И няма да ни пука.

— Само ние двамата. А как ще изглеждам под Качулката, Куинт? Страхотно ли?

— Да, господине.

Отново последва дълго мълчание. Раменете на г-н Загадъчен няколко пъти се разтърсиха, той издаде тих звук, все едно че се задави, и внезапно изпод Качулката му закапа вода.

Зяпнах и казах:

— О!

— Всичко е наред, Куинт — тихо рече той. — Това са просто сълзи.

— Божичко.

— Всичко е наред. Радостни сълзи.

После г-н Загадъчен слезе от последния студейкър, докосна невидимия си нос и притисна плата към невидимите си очи.

— В целия свят няма друг като теб, Куинт.

— Това се отнася за всеки, нали?

— Щом така казваш, Куинт.

После прибави:

— Имаш ли да изповядваш още нещо, синко?

— Разни глупости. Ами ако...

Млъкнах, преглътнах и можех да гледам само напред през спиците на волана към голата сребърна жена на предния капак.

— Ами ако много отдавна изобщо не сте имали нужда от Качулката?

— Искаш да кажеш никога ли? Съвсем никога?

— Да, господине. Ами ако много отдавна само сте си мислили, че трябва да се скриете и да си сложите това нещо, дето няма даже дупки за очите? Ами ако никога не е имало никаква катастрофа, пожар

или изобщо не сте били роден така и никаква жена не ви се е присмивала, ами тогава?

— Искаш да кажеш, че само съм си въобразявал, че трябва да нахлузя този чувал? И през всички тези години съм си мислил, че отдолу има нещо ужасно или пък че няма абсолютно нищо?

— Просто ми хрумна.

Последва дълго мълчание.

— И че през всички тези години не съм знаел или съм се преструвал, че имам какво да крия без причина, защото лицето ми през цялото време си е било там, устата, бузите, веждите, носът, и изобщо не е трябвало да бъдат променяни?

— Не исках да кажа...

— Искаше. — Изпод Качулката се плъзна една последна сълза.

— На колко си години, Куинт?

— Карам тринайсетата.

— Стар си като Матусал.

— Той е бил адски стар. Но имал ли е дъвчащи бонбони в главата си?

— Също като теб, Куинси. Ужасно много дъвчащи бонбони.

И след дълго мълчание попита:

— Искаш ли да се поразходим из града? Трябва да се поразтъпча.

А?

Завихме надясно по „Сентръл“, наляво по „Гранд“, пак надясно по „Дженъсий“ и спряхме пред хотел „Карчър“, дванайсететажен, най-високата сграда в окръг Грийн, че и по-надалече.

— Куинт?

Качулката му посочи към хотела, докато гласът му отдолу отбеляза:

— Томас Куинси Райли, имаш вид на човек, който иска да каже още нещо. Изплюй камъчето.

Поколебах се и отвърнах:

— Добре. Наистина ли е тъмно под тази Качулка? Искам да кажа, няма ли разни радиоджунджурии, телескопи или скрити дупки?

— Томас Куинси Райли, прекалено много си чел „Джонсън Смит & Ко“. Каталог на фокуси, играчки, игри и карнавални принадлежности от Расийн, Уисконсин.

— Не успях да се съържа.

— Е, когато умра, ще ти оставя този чувал. Носи го и познай мрака.

Главата се завъртя и почти усетих очите му, които прогаряха тъмния плат.

— В момента мога да гледам през ребрата ти. Виждам, че сърцето ти е като цвете или юмрук, разтваря се, затваря се, пак се разтваря и затваря. Вярваш ли?

Допрях длан до гърдите си и отвърнах:

— Да, господине.

— Добре.

Той се завъртя, за да насочи Качулката си към хотела.

— Знаеш ли какво си мислех?

— Какво, господине?

— Да престана да се наричам господин Загадъчен.

— О, не!

— Почакай! Свърших това, за което дойдох. Продадох автомобилите си. И слава Богу. Но виж, Куинт. Погледни нагоре. Ами ако съм се превърнал в Човека-муха?

Ахнах.

— Искате да кажете...

— Дааааа. Не можеш ли да ме видиш на височината на шестия етаж, на осмия, после на покрива, все още с Качулка на глава и размахал ръка към тълпата?

— Божичко!

— Радвам се на одобрението ти. — Г-н Загадъчен пристъпи напред и започна да се катери, като опипваше с ръце, за да се хване добре. Когато стигна на един метър височина, каза: — Какво име е подходящо за Човека-муха?

Затворих очи, после отвърнах:

— Небостъргач!

— Небостъргач, за Бога! Ще се приберем ли за закуска?

— Да, господине.

— Бананова каша, корнфлейкс, овесена каша...

— Сладолед! — прибавих аз.

— Разтопен — рече Човекът-муха и се спусна долу.

КАКВО ЛИ Е СТАНАЛО СЪС САЛИ?

Някой засвири на старото пиано, някой запя и някой, самият аз, се замисли. Думите на песента бяха бавни, нежни и тъжни:

*Чудя се какво ли е станало със Сали,
онова мое старо момиче.*

Затананиках си. Спомних си още няколко думи.

*Слънцето от уличката ни изчезна,
откакто Сали си замина.*

— Някога познавах една Сали — казах аз.

— Нима? — без да поглежда към мен, рече барманът.

— Наистина — отвърнах аз. — Най-първото ми гадже. Като в тази песен, кара те да се чудиш какво ли се е случило с нея. Къде е тази вечер? И май единственото, което можеш да направиш, е да се надяваш, че е щастливо омъжена и има пет деца. И че съпругът ѝ не закъснява вечер повече от веднъж седмично, и че си спомня или пък не си спомня рождените ѝ дни, всъщност както ѝ харесва.

— Защо не я потърсиш? — попита барманът, като продължаваше да не гледа към мен и лъскаше някаква чаша.

Бавно отпих от брендите си.

*Където и да иде,
където и да е,
ако вече никой не я иска,
върнете я при мен.*

Хората край пианото завършваха песента. Слушах със затворени очи.

*Чудя се какво ли е станало със Сали,
онова мое старо момиче.*

Пианото замлъкна. Последваха тихи разговори и смях. Оставих празната си чаша на бара, отворих очи и около минута я зяпах.

— Знаеш ли — казах на бармана, — току-що ми даде идея...

„Откъде да започна? — помислих си, когато излязох на дъждовната улица под студения вятър. Нощта се спускаше, покрай мен профучаваха автобуси и автомобили и светът внезапно оживя от звуци. — И дали изобщо да започвам?“

И преди ми бяха идвали такива идеи, идват ми непрекъснато. Ако бях спал прекалено много в неделя следобед, се събуждах с мисълта, че съм чул някой да плаче, откривах сълзи по бузите си, чудех се коя година сме и понякога се налагаше да ставам и да проверявам в календара. В такива недели ми се струваше, че навън се е спуснала мъгла, и трябваше да отворям вратата, за да се уверя, че слънцето все още огрява моравата. Това не се поддаваше на волята ми. Просто се случваше, докато дремех и всички стари години се събираха около мен. И светлината се променяше. Веднъж в една такава неделя се обадох на мой стар съученик в другия край на Съединените щати, Боб Хартман. Той ми се зарадва или поне така каза. Приказвахме си половин час и добре си побъбрихме, дадохме си безброй обещания. Но изобщо не се срещнахме, както възнамерявахме. Когато на следващата година той пристигна в града, аз бях в друго настроение. Но такъв е животът, нали? Веднъж е топъл и мил, а в следващия миг се оглеждам наоколо и ме няма.

Но в момента стоях на улицата пред бара, протегнал ръка пред себе си, и броях на пръсти: първо, жена ми беше на гости при майка си на юг. Второ, днес бе петък и ме очакваха цели два свободни дни.

Трето, отлично си спомнях Сали. Четвърто, просто исках да ѝ кажа „Здрасти, Сали, как я караш?“ Пето, защо да не започна?

И го направих.

* * *

Взех телефонния указател и започнах да търся. Сали Еймс. Еймс, Еймс. Бяха много. Разбира се. Тя се беше омъжила. Това им е лошото на жените: щом минат под венчилото, си сменят имената и изчезват вдън земя.

„Ами тогава, родителите ѝ“ — помислих си.

Нямаше ги. Бяха се преместили или починали.

Ами нейни стари приятели, които някога съм познавал и аз? Джоун еди-коя си. Боб как му беше името. Известно време не си спомнях за никого, после се сетих за някой си Том Уелс.

Открих Том в указателя и му се обадох.

— Божичко, ти ли си, Чарли? — извика той. — Господи, какво става с теб? Толкова години минаха! Защо ми...

Обясних му за какво го търся.

— Сали ли? Не съм я виждал от цяла вечност. Хей, чух, че си се замогнал, Чарли. Заплатата ти била петцифрена, вярно ли е? Адски добре за човек отгатак релсите.

Всъщност нямаше никакви релси, а само линия, която никой не можеше да види, но всички усещаха.

— Кога ще се видим, Чарли?

— Скоро ще ти позвъня.

— Тя беше сладко момиче, тази Сали. Разказвал съм на жена ми за нея. Какви очи. И коса с цвят, какъвто не можеш постигна с боя. И...

Докато Том говореше, си спомних много неща. Начинът, по който Сали слушаше или се преструваше, че слуша всичките ми фантазии за бъдещето. Внезапно ми се стори, че тя изобщо не е приказвала. Не я бях оставял. С невероятно тъпото си младежко его бях запълвал нощите и дните, като строях все ново утре, рушах го и наново го изграждах само за нея. Направо ме хвана срам. И после си спомних как пламваха очите ѝ и страните ѝ се изчервяваха от думите ми, сякаш всичките ми приказки си струваха целия ѝ живот. Но не

можех да си спомня някога да съм ѝ казвал, че я обичам. А трябваше. Никога не я бях докосвал, освен да ѝ държа ръката, и не я бях целувал. Сега това ме натъжаваше. Но навремето се страхувах, че ако допусна някоя грешка, като например да я целуна, тя ще се разтопи като сняг в лятна вечер и ще изчезне завинаги. Разхождахме се заедно и разговаряхме или по-скоро аз говорех. Цяла година. Не си спомнях защо сме се разделили. Неочаквано, кой знае защо, тя си отиде и приблизително по същото време завършихме училище. Поклатих глава със затворени очи.

— Спомняш ли си, тя искаше да стане певица, имаше хубав глас — каза Том. — Тя...

— Естествено — прекъснах го аз. — Всичко си спомням. Дочуване.

— Почакай малко... — каза гласът, но аз го заглуших, като затворих слушалката.

Върнах се в стария си квартал и започнах да го обикалям. Влизах в бакалниците и разпитвах. Срецнах неколцина познати, но те не си ме спомняха. И накрая открих следа. Да, тя бе омъжена. Не, не бяха сигурни за адреса ѝ. Да, той се казвал Марети. Някъде в края на една улица на няколко преки оттук, а може и да било в обратната посока.

Потърсих името в телефонния указател. Това трябваше да ме предупреди. Нямаха телефон.

Като разпитвах в бакалниците по улицата, най-последно открих адреса на Марети. Четвърти етаж, в дъното, апартамент 407.

— Защо го правиш? — запитах се аз, докато се изкачвах по мрачното стълбище, което миришеше на развалена храна и прах. — Искаш да ѝ покажеш колко си преуспял, така ли?

— Не — отговорих си сам. — Просто искам да видя Сали, приятелка от старото време. Искам да ѝ кажа онова, което трябваше да ѝ кажа преди години: че навремето и по свой собствен начин съм я обичал. Никога не съм ѝ го казвал. Но се страхувах. Сега не се страхувам, защото вече няма никакво значение.

— Ти си глупак — казах си аз.

— Да — съгласих се, — но не сме ли всички такива?

На третата площадка трябваше да спра и да си почина. Внезапно сред силната миризма на застояла храна, в този плътен, шепнещ мрак на прекалено шумни телевизори и далечен плач на деца, изпитах

чувството, че трябва да си тръгна от тази къща, докато не е станало прекалено късно.

— Но ти стигна чак дотук. Продължавай — казах си. — Още един етаж.

Бавно изкачих последните стъпала и заставах пред небоядисана врата. Зад нея се движеха хора и разговаряха деца. Колебаех се. Какво щях да кажа? „Здравей, Сали, спомняш ли си старите дни, когато се разхождахме в парка, дърветата бяха зелени и ти беше стройна като тревичка? Спомняш ли си времето, когато...“ Е, добре.

Вдигнах ръка.

Почуках на вратата.

Тя се отвори и на прага застава жена. Изглеждаше десетина, а навярно дори петнайсетина години по-стара от мен. Носеше евтина рокля, която не ѝ бе по мярка. Косата ѝ сивееше. Беше натрупала доста килограми и бръчки край уморената си уста. Едва не казах „Сбъркал съм апартамента, търся Сали Марети“. Но не казах нищо. Сали бе повече от пет години по-млада от мен. Но това беше тя и ме гледаше от прага под слабата светлина. Зад нея се виждаше стая с очукан абажур, линолеум на пода, маса и някакви стари кафяви мебели.

Стояхме и се гледахме един друг от двайсет и пет години разстояние. Какво можех да ѝ кажа? „Здравей, Сали, върнах се, ето ме, преуспяващ, вече в отсрещната част на града, ето ме, хубава кола, дом, женен, деца, които вече ходят на училище, ето ме, президент на компания, защо не се омъжи за мен и нямаше да си тук?“ Видях, че погледът ѝ се плъзва към масонския ми пръстен, бутониерата на ревера ми, чистата периферия на новата шапка в ръката ми, ръкавиците, лъснатите ми обувки, загорялото ми във Флорида лице, към вратовръзката ми от „Бронзини“. После очите ѝ се върнаха към лицето ми. Очакваше да направя нещо. Направих каквото трябваше.

— Моля за извинение — казах аз. — Продавам застраховки.

— Съжалявам — отвърна тя. — Нямаме нужда.

И поддържа вратата отворена още малко.

— Извинете за безпокойството — казах аз.

— Няма нищо — отвърна тя.

Погледнах над рамото ѝ. Бях сгрешил. Нямаше пет деца, а шест, които седяха на масата заедно със съпруга ѝ, мрачен мъж с постоянно смръщено чело.

— Затвори вратата! — извика той. — Става течение.

— Лека нощ — казах аз.

— Лека нощ — отвърна тя.

Отстъпих и Сали затвори вратата, все още впила очи в лицето ми.

Завъртях се и се спуснах по стълбището.

Тъкмо бях слязъл от последното кафяво стъпало, когато чух някой да ме вика. Женски глас. Продължих да вървя. Гласът отново ме повика и аз забавих крачка, но не се обърнах. Миг по-късно някой ме хвана за лакътя. Едва тогава спрях и погледнах.

Беше жената от апартамент 407, с почти обезумели очи и зейнала уста. Още малко и щеше да избухне в сълзи.

— Извинявам се — каза тя и едва не се отдръпна, но после събра смелост и продължи: — Това е лудост. Случайно не сте ли, макар да зная, че не сте, не сте ли Чарли Макгроу? Вие ли сте?

Поколебах се, докато погледът ѝ шареше по лицето ми в търсене на някаква бегло позната черта сред всички промени на възрастта.

Мълчанието ми я уплаши.

— Не, мисля, че не сте — каза тя.

— Съжалявам — отвърнах аз. — Кой е той?

— О, Господи — рече Сали, като сведе очи и сподави нещо като смях. — Не зная. Старо гадже.

Хванах ръката ѝ и я задържах за миг.

— Иска ми се да бях — казах аз. — Сигурно щяхме да си говорим за много неща.

— Може би прекалено много. — По лицето ѝ се спусна самотна сълза. Тя се отдръпна. — Е, човек не може да има всичко.

— Не може — отвърнах аз и внимателно пуснах ръката ѝ.

Вниманието ми ѝ даде смелост за още един последен въпрос.

— Сигурен ли сте, че не сте Чарли?

— Чарли трябва да е бил добър човек.

— Най-добрият — потвърди Сали.

— Е — накрая казах аз. — Довиждане.

— Не — рече тя. — Сбогом. — После се завъртя, втурна се към стълбището и изтича по стъпалата толкова бързо, че едва не се препъна. Горѐ внезапно се обърна към мен с премрежени очи и ми

махна с ръка. Опитах се да не ѝ отвърщам, но дланта ми сама полетя нагоре.

Половин минута стоях като закован на тротоара преди да се насиля да раздвижа крака. „Господи — помислих си, — винаги съм разрушавал любовта си.“

Върнах се в бара към края на работното време. Пианистът, който знае защо, навярно защото не му се прибираше, все още беше там.

Поръчах си двойно бренди и бира и му казах:

— Каквото и да правиш, недей да свириш онова парче за „където и да иде, където и да е, ако вече никой не я иска, върнете я при мен...“.

— Каква е тази песен? — с ръце на клавишите попита пианистът.

— Нещо — отвърнах аз. — Нещо за... как ѝ беше името? А, да. Сали.

НИЩО НЕ СЕ ПРОМЕНЯ

Тази чудесна книжарница се намира точно на океанския бряг. Тук можеш да слушаш прибоя, който разтърсва кея, сградата, книгите по лавиците и себе си.

Вътре е тъмно и има ламаринен покрив над десет хиляди тома, от които трябва да издухваш праха, за да прелистваш страниците.

И не обичам само прибоя долу, но и онзи горе, когато дъждът шиба ламаринения покрив и кънти като оркестър от картечница, цимбали и барабан. Винаги, щом по пладне стане тъмно като в полунощ, макар и не в душата си като Измаил, аз поемам към бурята долу и бурята горе, барабаняща по ламарината и изхвърляща сребристи мушици от забравени автори. И с усмивка вместо фенерче, оставам там цял ден.

Веднъж по обед стигнах до книжарница „Белият кит“ и бавно се приближих към входа. Моят обезпокоен таксиметров шофьор ме придружи с чадъра си. Отпратих го.

— Моля ви — казах. — Искам да се намокря!

— Побъркан! — извика шофьорът и си отиде.

Чудесно подгизнал, аз се шмугнах вътре, отърсих се като куче и замръзнах на място със затворени очи, заслушан в барабаненето на дъжда по високия ламаринен покрив.

— Накъде? — попитах мрака.

Интуицията ми подсказа да тръгна наляво.

Завъртях се и в камбанния звън на пороя открих лавици, пълни със стари гимназиални годишници, които обикновено избягвах като погребения.

Защото по природата си книжарниците са гробища за стари слонове.

После неспокойно тръгнах покрай годишниците, за да прочета обложките: Бърлингтън, Върмонт, Ориндж, Ню Джърси, Розуел, Ню Мексико, огромни сандвичи от спомени, произхождащи от петдесет щата. Дори не докоснах собствения си училищен годишник, който

лежеше забутан с пренесените си през годините обиди, надраскани по време на Голямата депресия: „Ходи се пери, умнико. Джим.“ „Желая ти чудесен живот, макар и не много дълъг. Сам.“ „На чудесния писател, но нескопосан любовник. Фей.“

Издухах праха от годишника на Ремингтънската гимназия, Пенсилвания, за да прелистя десетките бейзболни, баскетболни и футболни герои, които вече не бяха такива.

1912.

Плъзнах поглед по дузина умни лица.

„Ти, ти и ти — помислих си. — Как сте живели? Успешен ли беше бракът ви? Децата ви обичаха ли ви? Имахте ли голяма първа любов и по-късно друга? Как мина всичко?“

Тук имаше прекалено много цветя върху прекалено много ковчези. Прекалено много нетърпеливи очи, ококорени над чудесни усмивки.

Едва не затворих годишника, но...

Пръстът ми остана върху страницата със снимките на абитуриентите от 1912-а, когато още никой не си представяше, че ще има Първа световна война. И ахнах:

— Боже мой! Чарлз! Чарли Несбит!

Да! Сниман през онази далечна година, с типичните лунички, щръкнала коса, големи уши, раздути ноздри и едри зъби. Чарлз Уудли Несбит!

— Чарли! — извиках аз.

Дъждът шибаше ламаринения покрив над главата ми. Студеният вятър проникваше през яката ми.

— Чарли — прошепнах. — Какво правиш тук?

С разтуптяно сърце отнесох годишника на по-силна светлина и зяпнах.

Името под снимката беше Рейнълдс. Уинтън Рейнълдс.

Обречен за Харвард.
Иска да натрупа милион.
Обича голф.

Но снимката?

— Чарли, по дяволите!

Чарли Несбит бе ужасен грозник, отличен тенисист, чудесен гимнастик, върховен плувец и колекционер на момичета. Как така? Нима тези уши, зъби и ноздри привличаха момичетата? Бяхме готови да вземаме уроци, за да станем като него.

А ето че сега се появяваше на грешна страница в стара книга от забравена година с убийствената си усмивка и безумните си уши.

Дали можеше да е имало двама Чарли Несбитовци? Еднакви близнаци, разделени още при раждането им? По дяволите! Моят Чарли беше роден през 1920-а, също като мен. Момент!

Хвърлих се обратно сред лавиците, за да измъкна моя годишник от 1938-а. Запредиствах страниците със снимките на абитуриентите, докато накрая го открих:

Иска да стане шампион по голф.
Запътил се е за Принстън.
Надява се да забогатее.

Чарлз Уудли Несбит.

Същите отвратителни зъби, уши и безброй лунички!

Поставих двата годишника един до друг, за да разгледам тези привидни „близнаци“.

Привидни ли? Не! Абсолютно еднакви!

Дъждът барабанеше по високия ламаринен покрив.

— По дяволите, Чарли, по дяволите, Уинтън!

Занесох годишниците отпред, където старият колкото книгите си г-н Лемли ме погледна над половинките си очила.

— Значи ги намери, а? Вземи ги. Безплатно.

— Вижте, господин Лемли...

Показах му снимките и имената.

— Проклет да съм — изсумтя той. — Еднакви ли са им фамилиите? Братя? Не. Обаче са еднакви. Как ги откри?

— Случайно.

— Съвпадение. Веднъж на милион раждания, нали така?

— Да. — Продължавах да прелиствам страниците. — Ами ако лицата във всички годишници във всички градове във всички щати, по

дяволите, ами ако всички са еднакви!

— Какво казах? — чух се да извиквам.

Ами ако всички лица във всички годишници са еднакви!

— Варда! — изкрещях аз.

Все едно че се бил отприщил потоп, така го описа по-късно г-н Лемли. Ако Бог на Отмъщението и Ужаса беше многоръкият Шива, аз бях дребно, но шумно божество с десетки ръце, размахващо книги, проклинащо откровения, страхове и възторзи, само като свидетел на голям парад, запътил се заникъде, с отделни оркестри и хорове в градове, пръснати по сляп свят. От време на време, докато се мятах сред лавиците, г-н Лемли ми носеше кафе и промърморваше:

— Почини си.

— Вие не разбирате! — виках аз.

— Не, не разбирам. На колко си години?

— На четирийсет и девет!

— Държиш се като деветгодишно хлапе, което тича нагоре по пътеката по време на слаб филм, защото му се е допикало.

— Прекрасен съвет! — Бързо изтичах и после се върнах.

Г-н Лемли погледна към линолеума, за да види дали не съм оставил мокри петна.

— Продължавай.

Грабнах други годишници:

— Ела, ето я пак Ела. Том, ето го Том, който прилича на Джо, и Франк, абсолютен двойник на Ралф. Двойник, по дяволите, та той му е одрал кожата! И Хелън, която е близначка на Кора! И Ед, Фил и Морис, които отговарят на Роджър, Алън и Пат. Господи!

Бях разтворил десетина книги и дори бях скъсал някои в бързината.

— Ще ги платя, господин Лемли, ще ги платя!

Насред мъглата на трескавата буря се спрях на страница 47 от издадената през 1911 г. в Шайен „Паметна книга на гимназията“.

Защото там бе глупакът, кретенът, невежата, срамежливият слабак, изгубената душа.

Името му през онази далечна година?

ДЪГЛАС ДРИСКОЛ.

Неговото послание към бъдещето?

Боготворят го като актьор.
Скоро ще се присъедини към безработните.
Запътил се е към литературна гибел.

Нещастен идиот, жалък мечтател, неудачник.

Дъглас Дрискол, Шайен, 1911-а.

Аз.

От очите ми бликнаха сълзи. Измъкнах се от мрачните лавици, за да покажа тъжния си подарък на г-н Лемли.

— Божичко. — Той докосна снимката. — Това не може да е човек на име Дрискол. Това трябва да си ти.

— Да.

— По дяволите — тихо рече г-н Лемли. — Познаваш ли това момче?

— Не.

— Имаш ли роднини в... Уайоминг?

— Не.

— Как попадна на това?

— Безумно предчувствие.

— Да, наистина отприщи потопа. — Той се загледа в идентичния ми близък отпреди половин век. — Какво ще правиш? Ще го потърсиш ли?

— Ако четенето на надгробните камъни се смята за търсене.

— Наистина е минало много време. Ами децата или внуците му?

— И какво да им кажа? Пък и не е задължително да приличат на него.

— По дяволите — изруга г-н Лемли. — Щом някакво хлапе през хиляда деветстотин и единайсета е приличало на теб, защо и друго да не прилича? Преди двацет години или, мамка му, дори през тази година?

— Я повторете! — извиках.

— През тази година ли?

— Имате ли? Нови годишници?

— Господи, не зная. Хей, защо правиш това?

— Някога чувствали ли сте — извиках, — че сте на ръба на невероятно откритие?

— Веднъж плувах и открих голямо парче от нещо ужасно. „Амбра! — помислих си. — Ще я продам на някоя парфюмерийна фабрика за хиляди!“ Втурнах се да покажа проклетото нещо на спасителя. Амбра ли? Фъшкия! Хвърлих я обратно в морето. За таква невероятно откритие ли говориш?

— Възможно е. Генеалогии. Генетика.

— От коя година?

— Линкълн — отвърнах аз. — Вашингтон. Хенри Осми. Божичко, чувствам се така, като че ли съм открил цялото Творение, някаква очевидна истина, която винаги е била пред очите ни, но не сме я забелязвали. Това може да промени историята!

— Или да я развали — отвърна г-н Лемли. — Сигурен ли си, че не си пил, докато си се ровил из книгите? Не стой така. Върви!

— Настрани ли, или на един крак? — попитах.

Четях и хвърлях, хвърлях и четях, но нямаше нови годишници. Решението бяха телефонните разговори и въздушната поща.

— Господи — отбеляза г-н Лемли. — Можеш ли да си позволиш всичко това?

— Ще умра, ако не го направя.

— Умри, ако трябва. Край на действието. Светлините угасват.

Годишниците прииждаха през седмицата преди абитуриентските балове из цялата страна.

Две нощи не спях и прелиствах страниците. Копирах листове, съставях списъци, лепях снимките на безброй нови лица до десетки стари.

„Божичко — мислех си, — проклет сляп идиот! Къде отиваш, по дяволите? И, за Бога, защо?“

Не можех да отговоря. Обезумял, пишех писма и телефонирах, пращах и получавах, като слепец, подреждащ дрехи в килер.

Писмата ме затрупваха като лавина.

Не можеше да е истина и все пак бе така. А биологичните закони? През прозореца. Какво представляваше историята на плътта? Дарвинистка „мутация“. Генетични съвпадения, водещи до нов вид. Излезли от релсите гени, които преобръщаха света. Ами ако Природата беше забуксувала? Загубила генетичен разсъдък, нямаше ли да

клонира поколение след поколение от Уилямсовци, Брауновци и Смитовци? Не роднини, не. А безсмислени прераждания, сляпа материя, попаднала в огледален лабиринт? Невъзможно.

И все пак доказателствата бяха налице. Десетки лица, повтарящи се в стотици други по целия свят! Близък след близък до безкрай. А къде оставаше място за нова плът, къде бе историята на прогреса и оцеляването?

„Млъкни — помислих си — и си глътни идиотската усмивка.“

Пороят от гимназиални годишници продължаваше.

Прелиствах страниците като колоди карти, докато накрая...

Ето го.

Появата му проби дупка в корема ми.

Името на страница 124 от годишника на Розуелската гимназия, публикуван тази седмица и току-що пристигнал.

Уилям Кларк Хендерсън.

Зяпнах снимката и видях...

... себе си.

Жив и завършващ училище тази седмица!

Моето второ аз.

Точно копие на всяка мигла, вежда, малка и голяма пора, мъх по ушите и косми в носа.

Аз. Самият аз.

„Не! — помислих си. Отново погледнах. — Да!“

Скочих. Втурнах се.

Грабнах наръч снимки, отлетях за Розуел и облян в пот, взех такси, за да стигна до Розуелската гимназия точно в дванайсет по обед.

Церемонията бе започнала. Изпаднах в паника. Но после, когато младежите и девойките започнаха да минават покрай мен, ме обзе невероятно спокойствие. Съдбата и Провидението ми зашепнаха, докато погледът ми блуждаеше по над двеста младежки лица и по някакви закъснели безумни усмивки, полудели от радост след края на дългото мъчение.

И все пак младежите се бяха запътили към още неродени войни, неуспешни бракове, чудесни или ужасни професии.

А ето го и него. Уилям Кларк Хендерсън.

Моето второ аз.

Докато вървеше и се смееше с хубавичко тъмнокосо момиче, аз проследих собствения си профил от стария ми гимназиален годишник. Видях меката линия под брадичката, небръснатите страни, разфокусираните полуслепи очи, които никога нямаше да проумеят живота и щяха да се крият по библиотеки и зад пищеци машини.

Когато минаваше покрай мен, той вдигна поглед и замръзна.

Едва не му магнах, но се овладях, защото той не можеше да се насили да продължи.

Двойникът ми се олюляваше, сякаш го бяха ударили в гърдите. Лицето му преbledня и той протегна ръце към мен.

— Татко! Какво правиш тук?

Усетих, че сърцето ми спира.

— Не може да си тук! — извика младежът. Сълзи премрежиха очите му. — Ти си мъртъв! Умря преди две години! Невъзможно. Какво? Как?

— Не — успях да промълвя накрая. — Не съм...

— Татко! — Той сграбчи ръцете ми. — О, Господи! Господи!

— Недей! — казах аз. — Не съм аз!

— Тогава кой си? — умолително попита момчето и удари глава в гърдите ми. — Какво става? Божичко!

— Моля те. — Откъснах се от ръцете му. — Чакай те!

Той се олюля назад.

— Не разбирам — каза Уилям. По лицето му се стичаха сълзи.

— Аз не разбирам.

Той се наведе напред. Бързо вдигнах ръка.

— Не. Недей.

— Тук ли ще бъдеш... — тъжно рече младежът — ... после?

— Да — мъчително отвърнах аз. — Не. Не зная.

— Поне остани да гледаш — каза той.

Не отговорих.

— Моля те.

Накрая кимнах и видях, че лицето му възвръща цвета си.

— Какво става? — объркано повтори Уилям.

Казват, че животът на удавниците излиза през главите им. Докато Уилям Кларк Хендерсън стоеше замръзнал на място, потъналите ми в откровения мисли търсеха отговори и не намираха. Дали по света имаше семейства с еднакви планове и мечти, заключени в огледалната

им плът? Да не би да ставаше дума за някакъв генетичен заговор за завладяване на бъдещето? Дали щеше да дойде ден, когато тези невидими, непознати бащи, братя, племенници и братовчеди щяха да станат властелини? Или всичко беше само Дух Божи, Неговото Провидение, Неговата неведома Воля? Може би всички сме еднакви семена, пръснати надалеч, за да не се срещаме?

Тогава не сме ли по някакъв неразбираем начин братя на вълците, птиците и антилопите, всички обозначени, маркирани с един и същ цвят, година след година и поколение след поколение назад във времето чак дотам, докъдето могат да стигнат умовете ни? С каква цел? За икономия на гени и хромозоми ли? Защо? Дали лицата от това Семейство ще се раздалечат и ще изчезнат до 2001-ва година? Или двойниците ще се увеличават, за да обхванат цялата родствена плът? Или това е чудо на самото съществуване, неразбираемо за двама зашеметени глупаци, които си викаха над бездната от слепи поколения в летния ден на абитуриентския бал?

Всичко това, всичко това избухна пред погледа ми.

— Какво става? — попита ме второто ми аз.

Защото върволицата от млади мъже и жени почти бе свършила, слагайки край на сцената с двамата глупаци, които крещяха с еднакви гласове.

Съвсем тихо казах нещо, което той не успя да чуе. „Когато свърши това — помислих си, — трябва да накъсам снимките и да изгоря парчетата. Лудост е да продължавам така с тези стари годишници и забравени лица. Всичко на боклука. Незабавно.“

Устните на младежа потръпнаха. Разбрах го.

— Какво каза? — попита той.

— Нищо не се променя — промълвих аз.

После повторих по-високо:

— Нищо не се променя!

Зачаках да чуя думите на Киплинг от онази невероятно тъжна песен: „Господи Боже на старите, остани с нас. За да не забравим.“

За да не забравим.

Когато видях дипломата в ръцете на Уилям Кларк Хендерсън...

... се разплаках и избягах.

ОНОВА СТАРО КУЧЕ, КОЕТО ЛЕЖИ В ПРАХТА

Казват, че Мексикали се е променил. Казват, че било пълно с хора и светлини, че нощите вече не били толкова дълги и че дните били по-хубави.

Но аз няма да отида да видя.

Защото помня Мексикали от времето, когато беше малък и самотен град и приличаше на старо куче, легнало в прахта насред пътя. И ако се приближиш с автомобил и му избибипкаш, то просто си остава там, маха с опашка и се усмихва с тъмнокафявите си зъби.

През късното лято на 1945-а, когато войната свършваше някъде в другия край на света и гумите и бензинът бяха с купони, ми се обади един приятел, за да ме пита дали искам да заминем за Калексико.

Поехме на юг с очукан модел А, от който капеше ръждива вода и се вдигаше пара. И в горещия късен следобед спряхме да поплуваме в студените напоителни канали, които раззеленяват пустинята край мексиканската граница. Същата вечер влязохме в Мексико и ядохме ледена диня в един от онези покрити с палмови листа павилиони, край които весело и шумно се събират цели семейства и плюят черни семки.

После се разхождахме боси из тъмния граничен град и вдигахме фина кафеникава прах по непавираните летни улици.

Когато завихме зад поредния ъгъл, видяхме мексикански цирк: стара палатка, цялата в дупки и полузащити рани, разпъната на древни динозавърски кости.

Свиреха два оркестъра.

Единият беше грамофон, който съскаше „La Cucaracha“ от два черни погребални високоговорителя, закачени високо на дърветата.

Вторият оркестър бе от тленна плът. Състоеше се от барабанист, който удряше барабана така, сякаш убиваше жена си, тубист, потънал сред медни спирали, тромпетист с половин литър кисела слюнка в

инструмента си и още един барабанист, чийто енергичен тремор му позволяваше да изпозастреля всички наоколо. Свиреха „La Raspa“.

Двамата с приятеля ми пресякохме топлата нощна улица с хиляди щурци, които лудуваха в маншетите на панталоните ни.

Билетопродавачът ревеше във влажния си микрофон. Вътре ни очаквали безброй клоуни, камили и акробати, готови да се стоварят отгоре ни! Представяте ли си!

Представихме си. И се смесихме с тълпата от млади и стари, добре облечени и бедни, за да си купим билети. На входа дребна женица с огромни бели зъби като клавиши на пиано пържеше тако^[1] и късаше билетите. Под избледнелия ѝ шал прозираше звездната светлина на пайети. Досетих се, че скоро ще захвърли дрипавите си криле, за да се превърне в пеперуда. Тя видя, че съм разбрал. И се засмя. Разкъса едно тако наполовина, подаде ми го и пак се засмя.

Престорих се на безразличен и изядох билета си.

Вътре имаше само една арена, около която бяха наредени триста дъсчени седалки, хитроумно сковани, за да съсипват гърбовете на хора като нас. Около арената имаше двацетина паянтови маси и столове. Там седяха градските аристократи с техните си костюми и черните си вратовръзки плюс благоприличните си съпруги и децата си, които очевидно не се чувстваха много удобно: всички сковани и тихи — собственикът на градския магазин за цигари, на градския магазин за алкохол или най-добрият автомобилен техник в Мексикали.

Представлението трябваше да започне в осем часа или когато палатката се напълни. По някакъв късмет това стана към осем и половина. Блеснаха прожектори. Изпищя свирка. Музикантите навън захвърлиха инструментите си и изчезнаха.

После отново се появиха, някои в работни гащеризони, за да теглят въжета, други като клоуни, за да подскачат по арената.

Билетопродавачът внесе грамофона и го тресна на естрадата край арената. После го включи с дъжд от искри, огледа се, сви рамене, сложи плоча и нагласи игличката. Можехме да имаме или жив оркестър, или живи акробати. Избрахме последното.

Големият цирк започна — на дребно.

После гълтач на саби се задави с един от ножовете си, разля керосин и избяга навън под аплодисментите на пет момиченца.

Трима клоуни започнаха да се удрят по арената и да подскачат под мъчителна тишина.

После, слава Богу, се появи дребната женица.

Познах пайетите и веднага се наведох напред. Познах огромните зъби и лукавите кафяви очи.

Продавачката на тако!

Но сега...

Жонглираше с бирени буренца!

Легна по гръб. И извика. Гълтачът на саби ѝ подхвърли червено-бяло-зелено буре. Жената сръчно го подхвана върху обутите си в бели балетни пантофки стъпала. После го завъртя, докато плочата на Джон Филип Суза сякаш шибаше по брезента на палатката с огромна медна мухобойка. Дребната женица изрита въртящото се буре на пет метра във въздуха. Когато бурето полетя надолу, за да я смаже, нея вече я нямаше.

— Хей! Andale! Vamanos! O!

В прашната нощ навън видях невероятен парад, който стягаше като с корсет подагравите си слабини. Неколцина мъже бяха заобиколили нещо, което приличаше на раздразнителна камила. Стори ми се, че я чувам да ругае. Бях сигурен, че съм видял от устните ѝ да изригват мръсотии. Наистина ли слагаха на животното колан? Херния ли имаше?

Но после един от потните мъже, които теглеха въжетата, скочи на естрадата, нахлупи на главата си червен фес и наду тромбона, надавайки мощен вой. Нова плоча затътна като стадо слонове.

Невероятният парад влетя вътре сред облаци прах, последван от десет милиона щурци, които нямаха друга работа.

Начело на процесията вървеше магаре, водено от четиринайсетгодишно момче в син гащеризон с тюрбан от „Хиляда и една нощ“ на главата. После с лай се втурнаха шест кучета. Подозирах, че също като щурците, на кучетата им е писнало от съседния уличен ъгъл и всяка вечер идват тук, за да предлагат безплатно услугите си. Така или иначе, те се мятаха по арената и наблюдаваха с периферното си зрение дали ги гледаме. Гледахме ги. Това ги накара да обезумеят. Те виеха, лаеха и танцуваха, докато езиците не увиснаха от устите им като яркочервени вратовръзки.

Това за пръв път раздвижи публиката. Всички като един избухнахме във викове и ръкопляскания. Кучетата полудяха. На излизане си хапеха опашките.

После идваше стар кон с шимпанзе на гръб, което си ровичкаше в носа и показваше находките си на всички. Още аплодисменти от децата.

И после най-величествената част от огромния парад на султана.

Камилата!

Това беше камила от висшето общество.

С други думи, макар че имаше зашита с жълт конец кръпки по ребрата, макар че гърбиците ѝ бяха увиснали, хълбоците дрипави и венците ѝ кървяха, погледът ѝ сякаш казваше: „Може и да смърдя, ама вие смърдите повече“. Носеше маската на пълно презрение, характерна единствено за богати старици и умиращи камили.

Сърцето ми се разтуптя.

На гръба на това животно, цялата в сърма, седеше дребната женица, която преди късаше билетите, продаваше тако, жонглираше с бирени буренца, а сега бе...

Савската царица.

Тя се усмихна на всички с блестящите си зъби и махна за поздрав, докато яздеше между вълнуващите се камилски гърбици.

Извиках.

Защото едва направила половин обиколка на арената, обладана от земетръсен пристъп на артрит, камилата падна.

Строполи се на земята, сякаш ѝ бяха прерязали сухожилията.

С жалостива усмивка, с гримаса, която ни молеше за извинение, животното се срути като стена от брезент и кал.

И повали една от масите край арената. Бирени бутилки се пръснаха сред елегантен погребален агент, неговата истерична съпруга и двамата им синове, които ужасно се зарадваха на това събитие и със сигурност щяха да разказват за него през остатъка от живота си.

Дребната женица с големите зъби смело махна с ръка, извинително се усмихна и се стовари на земята заедно с кораба на пустинята.

Но някак си успя да се задържи между гърбиците. Някак си не се оказа затисната под камилата. Като се преструваше, че нищо не се е случило, тя продължи да маха и да се усмихва, докато мъжете, които

теглеха въжетата, тромбонисти и акробати, полуоблечени в новите си стари премени, се втурнаха да бутат, ритат, дърпат и плюят подбелилото очи животни. Междувременно останалата част от парада обикаляше арената, като избягваше да се приближава към суматохата.

Изправянето на камилата — „постави този крак тук, онази става там и шията така, точно така!“ — бе като да издигаш арабска шатра по време на ураган. Потните архитекти едва успяха да закрепят един от краката, когато друг пропука и се разпадна.

Гърбиците безумно приплясваха в противоположни посоки. Женицата храбро седеше на седлото. Грамофонният оркестър гърмеше и камилата най-последно беше сглобена — животното с голямото грозно чене, от което се носеше ужасна смрад, и с покритата с кърпки козина се затътри като пияно, заплашвайки да събори и други маси, за да обиколи още веднъж арената.

Дребната женица върху смрадливата дюна махна за последен път. Публиката заръкопляска. Парадът закуцука навън. Тромбонистът се втурна към естрадата, за да изключи грамофона.

Открих, че съм се изправил с отворена уста. Дробовете ме боляха от окуражителни викове, които не се бях чул да надавам. Видях десетки други като мен, които бяха увлечени в отчаянието на жената и срама на камилата. Сега всички седнахме и гордо се спогледахме, радостни от щастливия край. Закачили златни еполети върху работните си гащеризони, музикантите отново се дотътриха вътре и надуха инструментите си.

— Великата Лукреция! Берлинската пеперуда! — скрил тромпета зад гърба си, извика появилият се за пръв път цирков директор, като се обърна към съответните маси. — Лукреция!

Лукреция изтанцува на арената.

Но разбира се, това не беше само танцьорката Лукреция, а и дребната Мелба, Роксана и Рамона Гонзалес. С много шапки и много костюми, тя тичаше със същата едрозъба усмивка. „О, Лукреция, Лукреция“ — помислих си аз.

„О, жено, която язди падащи камили, о, жено, която жонглира с буренца и къса тако...“

О, жено — прибавих аз, — която утре ще потегли с един от онези разбрицани камиони през мексиканската пустиня към някакъв самотен град, обитаван от двеста кучета, четиристотин котки, хиляда свещи и

двеста четирийсетватови крушки, а също и от четиристотин души. И от тези четиристотин души триста ще са старци, осемдесет ще са деца и двайсет ще са млади жени, очакващи млади мъже, които са изчезнали в пустинята към Сан Луис Потоси, Хуарес и никога няма да се завърнат. И ето го цирка, събран в няколко очукани камиона, които пухтят, дрънчат и подскачат по неравните друмища, размазват паяци на розова слуз, мачкат бавни кучета на фигури от папиемаше, оставени да съхнат по пладне на пуст път, и циркът изчезва, без да поглежда назад.

А тази дребна женица — помислих си аз, — ами че тя е почти целият цирк. Ако умре...“

Та-та! — каза оркестърът и ме върна от слънчево прашните спомени.

От брезентовото небе на палатката се спусна сребърна халка, завързана на рибарска корда. Бяха я хвърлили, за да уловят — нея!

Тя закачи сребърната халка за усмивката си.

— О, Боже мой, гледай! — каза приятелят ми. — Тя... тя ще — полети!

Дребната женица с бицепси на шофьор на камион и крака на професионален велосипедист подскочи.

Господ я затегли на дългата си рибарска корда към кафявото брезентово небе.

Музиката литна заедно с нея.

Аплодисменти изпълниха въздуха.

— На каква височина е според теб? — прошепна приятелят ми.

Не можех да отговоря. Може би шест-седем метра.

Но някак си в тази палатка, сред тези хора и в тази нощ изглеждаше така, сякаш са трийсет.

И тогава палатката започна да умира. Или по-скоро Усмивката започна да я събаря.

С други думи, зъбите на дребната женица, захапали сребърната халка и теглещи я към центъра на земята, накараха всички колове да застенат. Забръмчаха въжета. Брезентът закънтя като барабан.

Публиката ахна и зяпна.

Пеперудата вихрено се въртеше в яркия си пашкул.

Но грохналата палатка поддаваше. Тя се наклони като космат мамут, отчаян от старите си кокали и изпълнен с единственото желание да легне и да заспи.

Мъжете, които държаха въжето, издигнало Усмивката, Зъбите, Главата и Тялото на смелата дребна мускулиста женица на четири, а после и на пет метра във въздуха — тези мъже гледаха ужасени. Коловете щяха да се съборят и брезентът щеше да задуши жалкия им живот. Погледите им се насочиха към цирковия директор, който изплющя с камшик и извика: „По-високо!“, сякаш имаше накъде да я издигат. Сега тя бе почти до покрива на палатката и всички колове вибрираха, трепереха и се накланяха. Оркестърът изсвири единствена нота, сякаш за да призове зъл вятър. И той се появи. В нощта навън наистина задуха много сух вятър, който повдигна полите на палатката, пусна нощта да се промъкне вътре, обля ни с горещ въздух, прах и щурци и избяга.

Брезентът кънтеше. Тълпата трепереше.

— По-високо! — смело извика директорът. — *Finale!* Великата Лукреция! — После изсъска настрани: — Луси, *vamos!* — Кое то в превод означава „Бог е заспал, Луси. Слизай!“

Но тя нетърпеливо разтърсваше, извиваше и гънеше цялото си мускуесто тяло. После разпери криле. Превърна се в разярен стършел и се завъртя още по-бързо, като се освобождаваше от копринения си пашкул. Оркестърът засвири „Танца на седемте воала“. Жената смъкваше пласт след пласт червено, синьо, бяло и зелено! С поредица от удивителни метаморфози тя прикова вдигнатите ни нагоре очи.

— *Madre de Dios*, Лукреция! — извика директорът.

Защото брезентът се надигаше и издишаше. Скелетът на палатката пшкеше. Мъжете, които теглеха въжето, стенеха със затворени очи, сякаш не искаха да гледат това безумие във въздуха.

Луси-Лукреция плесна с ръце. Бам! Измежду пръстите ѝ от нищото се появиа мексиканският и американският флаг.

Видял това, оркестърът засвири мексиканския национален химн (четири такта) и завърши с американския (два).

Публиката заръкопляска и закреця! С малко късмет това дребно динамо щеше да се спусне на земята, вместо палатката да се стовари върху главите ни. *Ole!*

Тримата с въжето я оставиха да падне.

Тя прелетя цели три метра преди мъжете да си спомнят, че отдолу няма мрежа, и отново да се вкопчат в димящото въже. Човек

можеше да усети миризмата на изгорялата им кожа. Изпод дланите им заподскачаха адски пламъци. Те се засмяха от болка.

Все още със закачена за халката усмивка, дребната женица стъпи в триците, вдигна ръце, освободи въжето и размаха двата ярки флага към обезумялата публика.

Освободена от бремето на петдесетина килограма яки мускули, палатката въздъхна. През многобройните дупки в сиво-кафеникавия брезент видях хиляди празнично блещукащи звезди. Циркът щеше да оцелее още един ден.

Следвани от бурни аплодисменти, Усмивката и дребната ѝ собственичка тичешком обиколиха арената и изчезнаха.

А сега: финалът.

Сцена, която щяла да ни убие, да смрази душите ни, да ни подлуди със своята красота, ужас, тежест, сила и въображение!

Поне така каза директорът по високоговорителя!

Той размаха своя тромпет. Оркестърът изрази чувствата си с триумфален марш.

Сред оглушителни пистолетни изстрели на арената скочи укротителят на лъвовете.

Носеше гамаши и бял шлем на африкански ловец.

Той изплющя с черен камшик. После стреля с пистолет, за да ни събуди. Въздухът се изпълни с невероятна миризма.

Но под сянката на белия му шлем и зад яростните му мустаци аз видях лицето на билетопродавача и очите на цирковия директор.

Още един изстрел. Бам!

До този момент останала скрита под пъстър брезент в дъното на палатката, кръглата звероукротителска клетка най-последно блесна пред погледите ни.

Сценичните работници домъкнаха сандък, в който усетихме миризмата на един-единствен лъв. Мъжете го избутаха до отсрещния край на клетката. Вратите му бяха отворени. Звероукротителят скочи зад мрежата, затвори вратата и стреля с пистолет към отворения сандък на лъва.

— Лео! Andale! — извика той.

Публиката се наведе напред.

Но... нямаше никакъв Лео.

Той спеше някъде в малкия сандък.

— Лео! Vamanos! Andale! Presto! — Звероукротителят ръгна с бича си в сандъка все едно че въртеше шиш с месо.

Появи се пухкава жълта грива, придружена от раздражено мърморене.

— Ха! — Беше ред на пистолета да изгърми в ухото на глухия стар лъв.

Последва съвсем задоволителен рев.

Публиката просия и се облегна назад.

Лъвът внезапно се появи на вратата на сандъка и запремигва под ярката светлина. Това бе...

Най-старият лъв, който съм виждал.

Бяха го взели от ферма за престарели животни в дъблинския зоопарк в мрачен декемврийски ден. Муцуната му беше толкова сбръчкана, че приличаше на строшен прозорец, а козината му изглеждаше като старо злато, оставено под дъждовете толкова дълго, че сякаш започваше да се отмива.

Лъвът имаше нужда от очила, както можехме да се досетим по яростното му премигване и примижаване. Някои от зъбите му бяха опаднали в сутрешната му каша. Ребрата му се брояха под краставата му козина, която имаше вид на изтривалка, тъпкана от милиард звероукротители.

В него вече нямаше никаква жестокост. Можеше да се направи само едно. Да стрелят в лявата му ноздра — бам!

— Лео.

„Рев!“ — каза лъвът. „Ау!“ — каза публиката. Барабанът завибрира.

Лъвът пристъпи напред. Звероукротителят пристъпи напред. Напрежение!

И после ужас...

Лъвът отвори уста и се прозя.

После още по-голям ужас...

Момченце на не повече от три години никак си се отскубна от ръката на майка си, напусна елитната маса край арената и заприпка по триците към чудовищната желязна клетка. Викове изпълниха палатката: Не, не! Но преди някой да успее да помръдне, момченцето със смях се хвърли напред и стисна с ръчички решетките.

— Не! — ахнаха всички.

Нещо още по-ужасно: то разтърси не само две решетки, а цялата клетка.

Със съвсем леко движение на розово-кафявите си юмручета момченцето заплашваше да я събори!

„Не!“ — беззвучно извика публиката и се наведе напред, като му правеше знаци с пръсти и вежди.

Вдигнал пистолета и бича си, звероукротителят се потеше и чакаше.

Лъвът издиша през беззъбата си уста и затвори очи.

Момченцето за последен път разтърси решетките.

И точно в този момент баща му се втурна, грабна го под мишница и се върна на най-близката официална маса.

Бам! Публиката въздъхна, облекчено се отпусна, лъвът изрева, затича се в кръг след собствената си опашка, скочи върху един олющен пиедестал и се изправи на задни крака.

Клетката бе престанала да се тресе.

Бам! Звероукротителят стреля в огромното слънчевожълто лице. Лъвът нададе вик на истинска болка и скочи! Укротителят се втурна да бяга. Звярът се затича след него. Мъжът стигна до вратата на клетката, следван по петите от лъва. Публиката запищя. Звероукротителят широко отвори вратата, завъртя се, стреля, бам, бам, после щрак, и вратата се заключи. Той си смъкна перуката, запрати пистолета на земята, изплющя с бича и се усмихна така, сякаш искаше да погълне всички ни!

Рев! Но откъм публиката. Скочила на крака, тя имитираше лъва. Рев!

Представлението беше свършило.

Двата оркестъра свиреха навън в динено-прашната нощ, публиката се разотиваше, а ние с приятеля ми седяхме дълго, докато не останяхме почти съвсем сами в проядената от молци палатка, през чиито дупки звездите се нареждаха във все нови ярки съзвездия и щяха да продължават да движат странните си малки огньовете през цялата нощ. Палатката размахваше криле под горещия вятър на някогашни аплодисменти. Ние мълчаливо излязохме навън.

Погледнахме назад към пустата арена, към рибарската корда високо под покрива, където сребърната халка чакаше да я закачат за Усмивката.

Усетих, че пъхат в ръката ми тако, и се обърнах. Пред мен стоеше дребната женица, която яздеше разпадащи се камили, жонглираше с буренца, късаше билети и се превръщаше от молец в пеперуда всяка вечер под малкото небе. Усмивката ѝ беше наблизко, очите ѝ търсеха да открият циника в мен, но намираха само приятел. Двамата стискахме противоположните краища на едно и също тако. Накрая тя го пусна. Аз продължих нататък с подаръка си.

Недалеч грамофонът съскаше „La Galondrina“. Там стоеше и звероукротителят. Потта се стичаше от челото му, за да се просмуче в зелено-кафеникавата му риза. С притиснати до тромпета устни и затворени очи той не видя, че минавам край него.

Под прашните дървета завихме зад ъгъла и цирка вече го нямаше.

Вятърът цяла нощ навява жега от Мексико, отнасяйки със себе си сухата земя. Щурците цяла нощ подскачаха по прозорците на бунгалото ни.

Потеглихме на север. Седмици наред изтупвах горещата прах от дрехите си и вадох мъртви щурци от пишещата машина и багажа си.

И все пак нощем, двайсет и девет години по-късно, аз чувам двата оркестъра на онзи цирк, единият истински, другият грамофонен, донесени отдалеч от топлия сух вятър, събуждам се и сядам в леглото, но него вече го няма.

[1] Питка с плънка от кайма, домати, сирене, салата и горещ сос.
— Бел.пр. ↑

НЯКОЙ ПОД ДЪЖДА

Всичко си беше почти същото. След като пренесе все още покрития с лъскави дъждовни капки багаж в кънтящото влажно бунгало и метна платнището върху колата, още топла и миришеца на триста и двайсет километровия път от Чикаго до Уисконсин, той имаше време да помисли. Първо, какъв невероятен късмет да получи същото бунгало, което двамата с брат му Скип и неговите приятели бяха наели преди двайсет години, през 1927-а. И кухото ехо звучеше по същия начин. Сега, кой знае защо, ходеше бос, може би защото му беше приятно. Той затвори очи, седна на леглото и се заслуша в трополенето на дъжда по тънкия покрив. Трябваше да се вземат предвид много неща. На първо място, дърветата бяха по-високи. Поглеждаш навън през запотения прозорец на автомобила, виждаш знак, че приближаваш езерото Лоун, и нещо е различно. Но едва сега чувя търва навън и осъзна каква е истинската промяна. Дърветата, разбира се. За тези двайсет години се бяха разклонили и извисили. А и тревата — ако трябваше да е точен, това навярно си бе същата трева, в която беше лежал преди толкова много време след скока в езерото, с все още студени бански, залепнали за слабините му. Той разсеяно се зачуди дали тоалетната пак мирише така: на месинг, дезинфектант, стари, тътрещи се мъже и сапун.

Дъждът спря. От време на време от дърветата се процеждаше по някоя капка, небето имаше цвят на барут. Тук-там облаците се разкъсваха и проникваха слънчеви лъчи, но после пролуката отново се затваряше.

Линда беше в дамската тоалетна, която се намираще точно между храстите, дърветата и малките бели бунгала, а сега и между локви, предполагаше той, и храсти, които се отърсват като сепнати кучета, щом минеш покрай тях, и те опръскват със студен зловонен дъжд. Добре че бе излязла за малко. Искаше му се да потърси някои неща. Първо инициалите, които беше издълбал на перваза преди петнайсет години по време на последното им идване тук в края на

лятото на 1932-ра. Никога не би го направил, ако наоколо имаше други хора, но сега бе сам. Отиде до прозореца и прокара длан по дървото. Беше съвършено гладко.

„Добре тогава — помисли си той, — трябва да е бил друг прозорец. Не. В тази стая беше. И в това бунгало, няма съмнение.“ Внезапно изпита негодувание към дърводелеца, който преди време бе идвал тук, за да рендоса рамките и да унищожи безсмъртието, което той си беше обещал през онази дъждовна вечер, заключен в къщата от бурята. После си бе казал: „След години отгук ще минават хора и ще виждат инициалите ми.“

Поглади перваза с длан.

Влезе Линда.

— Ужас! — извика тя. Беше почти съвсем подгизнала, от русата ѝ коса се стичаше дъжд, лицето ѝ бе мокро. И го гледаше полуобвинително. — Значи това била Страната на чудесата. Кога са я строили? Нормално е във всяка къща да има тоалетна, ама не! Тоалетната била само на един хвърлей камък и трябваше да прекарам две минути в опити да открия ключа на лампата, а после пет минути да гоня някаква огромна пеперуда, докато се опитвах да се измия!

Огромна пеперуда. Той усмихнато се изправи.

— Вземи. — Подаде ѝ хавлиения пешкир. — Изсуши се. Ще се оправяш.

— Спънах се в един храст, погледни ми роклята, цялата е вир-вода. Господи! — Тя се скри под пешкира, като продължаваше да говори.

— И аз трябва да ида до тоалетната — каза той, погледна през вратата и се усмихна на нещо, което си мислеше. — Веднага се връщам.

— Ако не си тук до десет минути, ще пратя Бреговата охрана...

Вратата се захлопна.

Той бавно закрочи, като дълбоко си поемаше дъх. Остави дъжда да се сипе отгоре му, усещаше как вятърът подръпва маншетите на панталоните му. В онова бунгало ей там бяха отседнали братовчедка му Марион и родителите ѝ. Божичко, колко ноци се бяха измъквали в гората, за да седят на мократа трева и загледани в езерото, да си разказват истории за призраци. И толкова се плашеха, че Марион искаше да се държат за ръце, а после може би и да се целуват —

просто онези леки невинни целувки на десетина-единайсет годишни братовчеди, само докосвания, само жестове, пропъждащи самотата. Можеше да усети дъха ѝ дори сега, представяше си я преди да я променят никотинът и парфюмите. Тя не беше неговата братовчедка, вече не, всъщност от десет години, откакто бяха пораснали. Истинското естествено създание си оставаше някъде тук. О, Марион вече беше зряла жена и до известна степен той също бе зрял мъж. Но въпреки това дъхът на зрелостта не му харесваше толкова.

Той стигна до мъжката тоалетна и, о, Господи, тя изобщо не се беше променила.

Пеперудата го очакваше.

Голям, мек, бял призрак на пеперуда, която удряше с криле и шумолеше край единствената електрическа крушка. Бе стояла тук двайсет години, въздишайки и прехвърчайки във влажния нощен въздух на тоалетната в очакване той да се завърне. Помнеше първата си среща с нея. Беше едва осемгодишен и пеперудата го връхлетя като привидение, размахвайки ужасните си криле и безмълвно крещейки към него.

Той избяга с писъци сред августовския мрак. И вместо да се върне, се изпика зад бунгалото. След това естествено ходеше в тоалетната денем, за да не му се налага да се среща пак с онзи летящ ужас.

Сега погледна към пеперудата и каза:

— Здравей. Дълго ли ме чака?

Бе глупаво от негова страна, разбира се, но му беше приятно. Не му харесваше изражението на Линда. Знаеше, че колкото повече извинения си намира през следващите дни, толкова по-добре за него. Щеше да си спести пари за цигари, ако не се мотаеше край нея. Щеше да си придаде много загрижен вид. „Какво ще кажеш да изтичам за уиски, скъпа?“ „Скъпа, слизам на кея за стръв.“ „Скъпа, Сам иска следобед да играем голф.“ Линда не понасяше такова време. В нея вече имаше нещо кисело.

Пеперудата нежно погали лицето му с криле.

— Адски си голяма — каза той, внезапно усетил завръщането на ледените тръпки по гърба си, също като някога. Не се бе страхувал от години и сега си позволи съвсем мъничко и приятно да се уплаши от бялата шумоляща пеперуда. Тя зашепна край електрическата крушка.

Той се изми и просто ей така погледна в една от кабинките, за да види дали са останали загадъчните надписи, които беше чел като момче. Вълшебни тогава думи, неразбираеми и странни. А сега — нищо. — Зная какво имаш предвид — каза той. — Думи. Стихчета. Изчезнала е цялата магия.

Случайно зърна лицето си в огледалото, замъгленото, криво огледало, и то му се стори разочаровано. Всички думи не се бяха оказали и наполовина толкова чудесни, колкото му се бяха стрували. Някога те бяха златни тайнствени послания. Сега бяха вулгарни удари срещу изградения му вкус.

Той остана да изпуши цигара, тъй като още не му се връщаше при Линда.

Когато влезе в бунгалото, тя погледна ризата му.

— Това е хубавата ти риза. Защо не си сложи сакото? Сега цялата е мокра.

— Нищо ми няма — отвърна той.

— Ще се простудиш — каза Линда. Тя разопаковаше багажа върху леглото. — Божичко, леглото е твърдо.

— Преди спях на него със съня на невинните — рече той.

— Честно казано — каза Линда, — започвам да остарявам. Когато направят легло от бита сметана, веднага ще си купя.

— Полегни си малко — предложи той. — До вечеря остават три часа...

— Още колко ще вали този дъжд? — попита тя.

— Не зная, сигурно само днес и утре всичко ще е зелено. Господи, колко хубаво мирише след дъжд.

Но я лъжеше. Понякога валеше цяла седмица. И той нямаше нищо против. Беше тичал надолу към сивото развълнувано езеро под игличките на дъжда, докато небето над него кипеше като огромно гърне и от време на време пропукваше от сини мълнии. После гърмът едва не го събаряше на земята. И бе плувал в езерото, усещайки водата топла и приятна, просто защото въздухът беше пълен със студени иглички, гледаше към павилиона, в който вечер имаше танци, и към хотелите с топли, дълги, сумрачни коридори с тихо подтичващи пикола, гледаше към бунгалото под августовските мълнии, плувайки кучешката във водата, покрит от ледения като зима въздух. И никога не

му се излизаше от езерото, искаше само да плува в топлата вода, докато не станеше лилав от удоволствие.

Линда легна на леглото и каза:

— Господи, какъв дюшек.

Той легна до нея, без да я докосва.

Дъждът отново започна нежно да трополи по покрива на бунгалото. Бе тъмно като в нощ, но мракът го изпълваше с много особено чувство, защото знаеше, че е четири следобед и че слънцето е над цялата тъмнина, о, много особено чувство.

В шест часа Линда отново си начерви устните.

— Е, надявам се поне храната да е добра — каза тя. Продължаваше да вали и безкрайната буря трополеше по покрива. — Какво ще правим довечера?

— Искаш ли да потанцуваме? Тук има един павилион, струва милион долара, построен е през двайсет и девета точно преди да започне кризата — отвърна той, докато си завързваше вратовръзката. И отново мислено напусна стаята, за да се върне под дъждовните дървета отпреди осемнайсет години. Тримата с Марион и Скип тичаха с шумолящите си дъждобрани, които издаваха звук като от целофан, дъждът ги брулеше и мокреше лицата им, тичаха покрай площадките, пързалките и после по настлания с дървени трупи път, за да стигнат до павилиона. Вътре не пускаха деца. Те стояха навън, притиснали лица към преградата, и гледаха как хората вътре си купуват напитки, смеят се, седят по масите, изправят се и отиват да танцуват на дансинга под звуците на приглушената музика. Марион се вираше като опиянена, с грейнало лице. „Някой ден — беше казала тя — ще съм вътре и ще танцувам.“

Бяха стояли, заобиколени от дъжда в тъмната и влажна нощ, и дъждът се беше стичал от стрехите на павилиона. И оркестърът свиреше „Намерих любовта си в Авалон“ и неща като „В стария Монтерей“.

После, след като дъждът половин час се бе процеждал в обувките им, носовете им бяха замръзнали и капките се бяха стичали под яките на дъждобраните им, те се бяха извърнали от топлата светлина на

павилиона и мълчаливо се бяха отдалечили от заглъхващата музика по обратния път към бунгалата си.

Някой почука на вратата.

— Аз съм Сам! — извика някакъв глас — Готови ли сте? Време е за вечеря!

Пуснаха го вътре.

— Как ще стигнем до хотела? — попита Линда. — Пеш ли? — И погледна през вратата към дъжда.

— Защо не? — отвърна съпругът ѝ. — Ще е забавно. Господи, вече никога не правим нищо, нали разбираш какво искам да кажа, никога не ходим никъде пеш и ако трябва да отидем някъде дори само на една пряка, се качваме на колата. По дяволите, хайде да си облечем дъждобраните и да идем пеш, а, Сам?

— Нямам нищо против. А ти, Линда? — извика Сам.

— О, пеш ли? — възнегодува тя. — Чак дотам? И в този дъжд?

— Стига де — каза съпругът ѝ. — Нищо и никакъв дъжд.

— Добре — съгласи се Линда.

Дъждобраните им зашумоляха. Той се смееше, пляскаше я по гърба и ѝ помагаше да се закопчае.

— Мириша на гумен морж — каза тя. И после излязоха на алеята сред зелените дървета и зашляпаха в мократа трева, затъвайки в калните бразди, докато покрай тях профучаваха автомобили, виещи в плътния влажен мрак.

— О, Господи, страхотно е! — извика той.

— Недей бърза толкова — каза Линда.

Вятърът вееше, огъваше дърветата и както изглеждаше, щеше да продължи така поне седмица. Хотелът се намираще на върха на хълма и сега те вървяха, без да се смеят толкова, макар че той се мъчеше отново да ги развесели. След като Линда се подхлъзна и падна тримата престанаха да разговарят, въпреки че когато ѝ помагаше да се изправи, Сам се опита да се пошегува.

— Ако никой не възразява, ще спра някой на автостоп — рече тя.

— О, не бъди такава глезла — каза той.

Когато в подножието на склона се появи автомобил, Линда вдигна палец. Колата спря и мъжът вътре извика:

— Всички ли искате да отидете до хотела?

Но съпругът продължи, без да каже нито дума, и Сам трябваше да го последва.

— Не беше любезно — каза Сам.

На фона на небето се очерта мълния — като голо новородено дърво.

Вечерята бе топла, но не особено вкусна, кафето беше рядко и в трапезарията нямаше много хора. Витаеше онази типична за края на сезона атмосфера, сякаш всички за последен път са извадили дрехите си от гардероба: утре светът свършваше, светлините щяха да угаснат и нямаше смисъл прекалено да се опитват да доставят удоволствие на когото и да било. Осветлението изглеждаше мрачно, хората разговаряха насила и се виеше ужасен дим от пури.

— Краката ми са подгизнали — каза Линда.

В осем часа отидоха в павилиона и той бе голям, пуст и кънтящ, с празна естрада. После бавно започна да се пълни и към девет вече имаше много хора, които седяха край масите, а деветчленният оркестър („През двайсет и девета не беше ли двайсетчленен?“ — зачуди се съпругът) засвири различни стари мелодии.

Цигарите му бяха влажни, костюмът и обувките също, но той не казваше нищо. Когато оркестърът започна третото парче, покани Линда на дансинга. В огромната кънтяща празнота под постоянноменящите цвета си светлини танцуваха седем двойки. Чорапите му шляпаха и бяха много студени.

Той притисна Линда към себе си и двамата затанцуваха под звуците на „Намерих любовта си в Авалон“, просто защото по-рано се беше обадил, за да им каже да я изсвирят. Движеха се тихо по дансинга и не разговаряха.

— Краката ми са подгизнали — каза тя.

Той продължаваше да я притиска и да танцува. Беше тъмно и студено и по прозорците се изливаше свеж дъжд.

— След този танц — рече Линда — си отиваме в бунгалото.

Той не отговори нито с „да“, нито с „не“.

Само погледна над лъскавия под към празните маси, тук-там с по някоя двойка. Докато танцуваха, той се насочи към прозореца, примижа и те бяха там.

Отвън надничаха деца. Едно-две. Може би три. Лицата им грееха. Очите им блестяха. Видя ги за момент.

Той каза нещо.

— Какво? — попита Линда.

— Казах, че ми се иска сега да съм навън и да гледам през прозореца — отвърна той. Тя го зяпна. Песента свършваше. Когато погледна към прозореца, лицата ги нямаше.

МАДАМ И МОСЮ ПОДСТАВЕНОВИ

Докато плъзваше поглед по менюто, поставено в сребърна рамка от деветнайсети век пред ресторант „Фондю“, Андре Хол усети съвсем леко докосване по лакътя.

— Господине — каза мъжки глас, — изглеждате гладен.

Андре ядосано се завъртя.

— Какво ви кара да смятате... — започна той, но възрастният мъж любезно го прекъсна:

— Начинът, по който се бяхте навели, за да прочетете менюто. Аз съм мосю Солт, собственикът на този ресторант. Познавам признаците.

— Боже мой — рече Андре. — И това ви е накарало да излезете?

— Да! — Възрастният мъж разгледа сакото му, износените маншети, прекалено често почистваните ревери и каза: — Гладен ли сте?

— Трябва ли да пея, за да си изкарам вечерята?

— Не, не! Regardez към прозореца.

Андре се завъртя и ахна, улучен право в сърцето.

Защото до прозореца седеше най-красивата млада жена, наведена над супата си, за да поднесе лъжицата към невероятно апетитната си уста. Свела глава сякаш за молитва, тя не забелязваше, че двамата мъже наблюдават профила ѝ, сочните ѝ бузи, лилавите ѝ очи, изящното ѝ като раковина ухо.

Андре никога не бе ял от женски пръсти, но сега го изпълни непреодолимо желание.

— Единственото, което трябва да направите — прошепна собственикът, — е да седнете до онзи прозорец при прекрасното създаване и да ядете и пиете през следващия един час. И да се върнете утре, за да вечеряте със същото прелестно видение.

— Защо? — попита Андре.

— Regardez. — Възрастният мъж завъртя главата му така, че да погледне към отражението си в прозореца.

— Какво виждате?

— Гладен студент по изобразително изкуство. Себе си! И... симпатичен?

— Аха! Добре. Елате!

И младежът беше издърпан през вратата, за да седне на масата, докато красивата млада жена се смееше.

— Какво? — извика той, докато наливаха шампанско. — Какво е толкова смешно?

— Вие — усмихна се красавицата. — Не ви ли каза защо сме тук? Погледнете към нашата публика.

Тя посочи с чашата си шампанско към прозореца, пред който се бяха струпали хора.

— Какви са тези? — възрази той. — И какво гледат?

— Актьорите. — Жената отпи от шампанското. — Красивите хора. Нас. Моите прелестни очи, нос, изящна уста. Гледат и вас. Очи, нос, уста, всичко е прекрасно. Пийте!

Помежду им падна сянката на собственика.

— Виждали ли сте онзи номер, при който помощникът на фокусника се преструва на доброволец и тайно му помага, а? А знаете ли как наричат такива помощници? Подставени лица. Така че, докато седите с чаша хубаво вино в ръка и пред очите на вашата публика, аз ви кръцавам...

Той замълча за миг.

— Подставенови. Мадам и мосю... Подставенови.

И наистина, когато прелестното създание срещу Андре вдигна чашата си, в здрачния час навън минувачите започваха да се колебаят и бяха примамвани от невероятната красавица и мъжа, хубав също колкото нея.

Съблазнявани не само от менюто, двойките с шепот пълнеха масите, палеха се все нови свещи и се наливаше още шампанско, докато опиянени от безсмъртните си лица, Андре и неговата любима поглъщаха храната си, без да я виждат.

Накрая бяха ометени последните чинии, беше изпито последното вино, угасиха и последните свещи. Те седяха и се гледаха, докато застаналият в сенките собственик не вдигна ръце.

Аплодисменти.

— Утре вечер — каза той. — Encore?

Последва още една, а след нея и други вечери. Те идваха и си отиваха, но винаги се срещаха в мълчание, за да променят температурата в ресторанта. Хората влизаха от студената вечер и откриваха лято край техния огън, където той поглъщаше нейната топлина.

Насред шестнайсетата вечер Андре внезапно усети, че духът на някой вентрилоквист казва с неговата уста:

— Обичам те.

— Недей! — рече тя. — Хората ни гледат!

— Гледат ни вече от седмици. И виждат двама влюбени.

— Влюбени ли? Не. Не сме влюбени.

— Да! Ела в моята стая или ми позволи да дойда в твоята!

— Това ще развали всичко! Сега е свършено.

— Свършено е да съм с теб.

— Седни! Погледни всички тези хора, които правим щастливи.

Помисли си за мосю Солт, чието бъдеще осигуряваме. Помисли си: какви бяха плановете ти за следващата година преди да се появиш тук миналия месец? Опитай виното. Казват, че било отлично.

— Защото те казват, че е отлично ли?

— Внимавай. Хората навън могат да прочетат движенията на устните ти и да си тръгнат. Подай ми ръка. Нежно! Яж. Усмивай се. Кимай. Така. По-добре ли е?

— Обичам те.

— Престани или ще си ида!

— Къде?

— Някъде! — Тя фалшиво се усмихна за пред хората навън. — Където условията за работа са по-добри.

— Аз лоши условия за работа ли съм?

— Ти ни излагаш на опасност. Виж, мосю Солт ни гледа ядосано! Тихо. Налей ми вино. Да?

— Да — накрая отвърна той.

И така продължи още седмица, докато накрая Андре избухна и каза:

— Омъжи се за мен!

Тя рязко дръпна ръката си от неговата.

— Не! — После се засмя, защото пред прозореца се бе спряла млада двойка.

— Не ме ли обичаш поне съвсем мъничко? — умолително попита той.

— Защо да те обичам? Не сме си давали никакви обещания.

— Омъжи се за мен!

— Мосю Солт! — извика тя. — Сметката!

— Но никога не е имало сметка!

— Тази вечер обаче — отвърна любимата му, — има.

На следващата вечер тя изчезна.

— Вие — извика мосю Солт. — Маниак такъв! Вижте какво направихте!

До прозореца не седеше красива млада жена: последната нощ на пролетта, последната нощ на лятото.

— С бизнеса ми е свършено! — извика старецът. — Защо не си държахте устата затворена и не си ядохте вечерята или не изпихте втора бутилка и не стиснахте тапата между зъбите си?

— Казах истината, както я чувствах. Тя ще се върне!

— Нима? Прочетете това!

Андре взе бележката от ръката му и прочете:

Сбогом.

— Сбогом. — От очите му бликнаха сълзи. — Къде е отишла?

— Бог знае. Никога няма да научим истинското ѝ име и адрес. Елате!

Андре го последва през лабиринт от стълби до тавана. Мосю Солт застана там и като се олюляваше, сякаш щеше да се хвърли с главата надолу, посочи към сумрачния град.

— Какво виждате?

— Париж. Хиляди сгради.

— И още?

— Хиляди ресторанти?

— Знаете ли колко ресторанта има от Айфеловата кула до Парижката Света Богородица? Двайсет хиляди. Двайсет хиляди скривалища за нашата безименна красавица. Ще я откриете ли? Търсете я!

— Във всичките дваайсет хиляди ресторанта ли?

— Доведете я и ще бъдете мой син и съдружник. Ако се върнете без нея, ще ви убия. Тичайте!

Андре се подчини. Втурна се нагоре по склона към бялата прелест на Сакре-Кьор и отправи поглед към светлините на Париж, затъмнени от синьо-златистите багри на изчезналото слънце.

— Двайсет хиляди скривалища — промълви Андре.

И започна да търси.

В Латинския квартал отгатък Сена можеш да минеш покрай четирийсет ресторанта само за една пресечка, по дваайсет от всяка страна на улицата, някои с прозорци, край които на светлината на свещ седят красавици, други с извадени навън маси, пълни с весели хора.

— Не, не — промълви Андре. — Прекалено много са! — И тръгна по уличка, излизаща на булевард „Сен Мишел“, където ресторантчетата и кръчмите бяха пълни с туристи, където жени, сякаш слезли от картини на Реноар, разговаряха за вино, докато пиеха, или за храна, докато се хранеха, и не обръщаха внимание на този непознат младеж.

„Боже мой — помисли си той. — Трябва ли да обиколя Париж от Трокадеро до Монмартър и Монпарнас, за да намеря едно-единствено прозорче, където светлината на свещите огрява жена, толкова красива, че процъфтяват всички апетити и всички радости, и кулинарни, и любовни се сливат в едно?

Безумие!

Ами ако пропусна точно този прозорец, тази светлина, това лице?

Лудост! Ами ако в объркването си минавам по едни и същи улици? Карта! Трябва да си отбелязвам местата, където съм бил.“

Така че всяка вечер по залез-слънце, когато по тесните улички се спускаха лилави, пурпурни и огненочервени сенки, той излизаше със светли карти, които потъмняваха, докато се прибереше. Веднъж на

Булвар дьо Гренел спря такси и изскочи от него бесен. Колата беше минала прекалено бързо и не бе успял да види поне десетина ресторанта.

После, отчаян, той каза:

— Хонфльор? Довил? Лион?

„Ами ако — продължи Андре — тя не е в Париж, а е избягала в Кан или Бордо с техните хиляди ресторанти? Боже мой!“

Същата нощ се събуди в три часа. В главата му минаваше списък с имена. Елизабет. Мишел. Ариел. Кое от тях да изрече, ако най-после я открие? Селия? Хелен? Диана? Бет?

Накрая заспа изтощен.

И така седмиците се превръщаха в месеци, и на четвъртия той извика към огледалото:

— Стига! Ако тази седмица не откриеш прозореца ѝ, изгори картите си! Повече никакви имена или улици в полунощ или призори! Да!

Образът му мълчаливо се извърна.

На деветдесет и седмата вечер от търсенето си Андре вървеше по Ке Волтер — и внезапно го изпълни толкова силна буря от чувства, че разтърси костите му и разтуптя сърцето му. Гласовете, които слушаше, но не чуваше, го накараха да залитне към пресечката и да замръзне там.

Оттатък тясната уличка под навес от трептящи листа малка тълпа зяпаше към поставеното в медна рамка меню и към прозореца зад него. Андре се приближи като в транс и застана зад хората.

— Невъзможно — промълви той.

Защото зад осветения от свещ прозорец седеше най-красивата жена, най-прекрасната любов в живота му. А срещу нея — удивително хубав мъж. Двамата бяха вдигнали чашите си и пиеха шампанско.

„Навън ли съм, или вътре? — зачуди се Андре. — Това там аз ли съм, също като преди, лудо влюбен? Какво?“

Можа само да преглътне, когато погледът на красивата млада жена за миг се плъзна като сянка по него и отмина. После тя се усмихна на приятеля си от отсрещната страна на огряната от свещите маса. Зашеметен, Андре откри входа, влезе вътре и застана близо до двамата, които си шепнеха и тихо се смееха.

Тя беше по-красива, отколкото през всички ноци, през които си бе представял безбройните ѝ имена. Пътуванията из Париж бяха дали цвят на лицето ѝ и бяха направили по-ярки невероятните ѝ очи. Времето беше обогатило дори смеха ѝ.

Публиката пред прозореца видя как Андре казва:

— Извинете ме.

Красивата млада жена и хубавият мъж погледнаха към него. В очите ѝ не проблесна спомен, устните ѝ не се усмихнаха.

— Мадам и мосю Подставенови? — сковано попита Андре.

Те се хванаха за ръце, кимнаха и казаха заедно:

— Да?

И допиха виното си.

ОГЛЕДАЛОТО

Мили Боже, сигурно има хиляди начини да разкажа за тези две дами. Когато бяха момичета в жълти рокли, те можеха да стоят и да решат косите си, като се гледат една друга. Ако животът беше огромен швейцарски часовник, те бяха най-веселите кукувички, които едновременно изскачаха от две врати и всяка от тях съобщаваше точното време, без да губят нито секунда помежду си. Премигваха така, сякаш някакъв скрит зад кулисите велик магьосник ги теглеше на един конец. Носеха едни и същи обувки, накланяха глави в една и съща посока и провлачваха ръце като бели панделки по въздуха, през който се носеха. Две бутилки студено мляко, две нови-новенички монети не можеха да си приличат повече. Винаги, когато се появяваха на училищните балове, танцуващите се заковаха на място и ахваха, сякаш някой изведнъж е изсмукал въздуха от залата.

„Близначките“ — така ги наричаха всички. Не споменаваха никакви имена. Какво значение имаше, че се казват Уайчърли — отделните части бяха взаимозаменяеми, човек не обича само една от тях, а цялото. Близначките, близначките, как се носеха по огромната река на годините като две маргаритки, хвърлени във водата.

— Ще се омъжат за царе — казваха хората.

Но те седяха на верандата си в продължение на двайсет години и бяха също толкова част от парка, колкото и лебедите, човек виждаше повдигнатите им и наведени напред лица като зимни призраци в тъмната нощ на киносалона.

О, някога в живота им имаше мъже или по-скоро мъж. Използвам думата „живот“ в единствено число, защото множественото не отговаря на тяхната еднаквост. От време на време някой им подаваше шапката си, само за да му я върнат, докато го изпращат на вратата. Човек можеше да чуе по-голямата сестра да казва: „Ние търсим близнаци! Имаме по две от всички неща в къщата, кревати, обувки, шезлонги, тъмни очила и колко прекрасно ще е, ако си намерим

близнаци, защото само близнаци ще разберат какво е да си индивид и огледално отражение...“

По-голямата сестра. Родена девет минути преди по-малката и с божественото право на царица във вените си. „Сестро, направи това, сестро, направи онова!“

— Аз съм огледалото — казваше Джулия, по-малката, когато беше двайсет и девет годишна. — О, винаги съм го знаела. Всичко се е паднало на Корал — умът, езикът, красотата...

— Вие двете сте като две фунийки сладолед.

— Не, вие не виждате онова, което виждам аз. Моите пори са поголеми, кожата ми е по-червена и лактите ми са груби. Корал казва, че моите били като шкурка, а нейните като талк. Не, тя е личността, а аз само стоя тук и правя каквото прави тя, като огледало, но винаги съм знаела, че не съм истинска, че съм само много светлинни вълни, оптична измама. Всеки, който ме удари с камък, ще бъде сполетян от седем години лош късмет.

— Вие двете ще се омъжите напролет, несъмнено!

— Корал може би, но не и аз. Аз ще ходя да готвя, когато Корал има главоболие, и ще правя чай, което ми е вродена дарба, правенето на чай.

Градът помни, че през 1943-та се появи мъж, при това изобщо не в живота на Корал, а на по-малката Джулия.

— Беше като сирена онази вечер, когато Джулия доведе вкъщи своя младеж. Помислих си, че фабриката за кожи се е подпалила. Излязох на верандата полугол от ужас. А там беше Корал и крещеше на младежа отгатык ливадата, молеше земята да я погълне, Джулия се криеше зад вратата, а младежът просто стоеше там и шапката му лежеше на мократа трева. На следващата сутрин видях как Джулия тайно се измъкна, грабна я и се втурна обратно вътре. След това не виждах близначките, хм, цяла седмица, а после пак си бяха там, отново се носеха като лодки по тротоара двечките, но след този случай винаги познавах коя е Джулия — да, само като я погледнеш в лицето, можеш да познаеш коя е Джулия.

Едва миналата седмица двете навършиха четирийсет, голямата и малката Уайчърли. Трябва да е имало нещо в този ден, който започна толкова бързо и шумно, че можеше да чуеш ясения му звук чак в отсрещния край на града.

Тази сутрин Джулия Уайчърли се събуди и не си вчеса косата. На закуска по-голямата погледна във върното си огледало и попита:

— Какво е станало с гребена ти?

— С гребена ми ли?

— Косата ти, косата ти е като разплетена дамаджана. — По-голямата повдигна изящните си порцеланови ръце към собствената си прическа, която приличаше на злато, изпредено и запоено за царствената ѝ глава, нито една плитка не стоеше накриво, нито един косъм не стърчеше, не се виждаше дори съвсем мъничко парче кожа. Беше толкова чиста, че миришеше на спирт за горене. — Дай да те среща. — Но Джулия се изправи и излезе от стаята.

Същия следобед се откъсна още една нишка.

Джулия излезе в града сама.

Хората по улицата не можеха да я познаят. Естествено, след като четирийсет години си ги виждал все заедно като чифт изискани обувки. Хората навсякъде правеха онова леко движение с глава, което означаваше, че очакват да плъзнат поглед от единия образ към неговото абсолютно копие.

— Кой е? — попита дрогеристът, сякаш го бяха събудили в полунощ и надничаше през вратата. — Искам да кажа, ти ли си, Корал, или е Джулия? Да не би Джулия или Корал да е болна, Джулия? Искам да кажа — по дяволите! — Той говореше високо, все едно че приказваше по телефон и връзката беше лоша. — Е?

— Тук е... — По-малката близначка трябваше да млъкне, за да се почувства и да се види в лъскавия буркан, пълен със зелен ментов сок. — Тук е Джулия — каза тя, сякаш отвърщаше по телефона. — И искам, искам...

— Да не би Корал да е починала, Боже мой, какъв ужас, какъв ужас! — извика дрогеристът. — Бедно дете!

— О, не, тя си е вкъщи. Искам, искам... — Джулия навлажни устни и протегна ръка като пара във въздуха. — Искам червена боя за косата си, с цвят на морков или домати, всъщност не, с цвят на вино, да, вино. Струва ми се, че така повече ще ми харесва. Вино.

— Две опаковки, разбира се.

— Какво, какво?

— Две опаковки боя. По една за двете ви, нали?

Джулия изглеждаше така, сякаш можеше да отлети, толкова приличаше на глухарче, после каза:

— Не. Само една опаковка. За мен е. За Джулия. За самата мен.

— Джулия! — извика Корал към вратата, когато Джулия се върна от разходката си. — Къде беше? Когато избяга, си помислих, че може да те сгази кола, да те отвлекат или да ти се случи някакво друго ужасно нещо! Мили Боже! — По-голямата сестра млъкна и тежко се облегна на перилата на верандата. — Косата ти, твоята прекрасна златна коса, беше деветдесет и девет сантиметра. — Тя зяпна жената, която се завъртя и направи реверанс на пътеката. — Джулия, Джулия, Джулия! — изпищя Корал.

— Това е цвят на вино — каза Джулия. — И сега... о... сега е на моята глава!

— Джулия, слънцето, ти си излязла без шапка и не си обядвала, не си си изяла обяда, това е причината. Дай да ти помогна. Сега ще идем в банята и ще измием този ужасен цвят. Цирков клоун, ето какво си!

— Аз съм Джулия — каза по-малката сестра. — Аз съм Джулия и виж... — Тя отвори пакета, който носеше под мишница, и извади от него рокля, ярка като лятна трева, зелена, за да подчертава косата ѝ, зелена като дърветата, зелена като очите на всяка котка от наши дни та чак до времето на фараоните.

— Знаеш, че не мога да нося зелено — рече Корал. — Хвърляш на вятъра наследствените ни пари като купуваш такива рокли.

— Една рокля.

— Една рокля ли?

— Една, една, една — тихо и усмихнато заповтаря Джулия. — Една. — Тя влезе вътре, за да я облече, и застана в коридора. — И чифт нови обувки.

— С изрязани пръсти! Смехотворно!

— Ако искаш, можеш да си купиш точно такива.

— Няма!

— И такава рокля.

— Ха!

— А сега — каза Джулия — е време за чай, канени сме у Апълманови, забрави ли? Хайде.

— Не говориш сериозно.

— Чаят е много хубав и днес е чудесен ден.

— Не и докато не си измиеш косата!

— Не, не, и през следващите шест месеца даже ще я оставя да порасне, за да стане съвсем сива.

— Шт, съседите — извика Корал и после по-тихо прибави: — Косата ти не е сива.

— Да, сива е като мишка и ще я оставя да порасне, боядисваме се от толкова години.

— Само за да подчертаваме естествените си нюанси, нюансите!
Отидоха на чай заедно.

След това събитията се развиха бързо: след първия взрив дойде втори, трети, четвърти, цяла върволица от фойерверки. Джулия си купи шапки с широки периферии и цветя, Джулия използваше парфюм, Джулия надебеля, Джулия посивя, Джулия излизаше по цели ноци и си нахлузваше ръкавиците като работник, на когото предстои привлекателна работа в леярната.

Ами Корал?

— Нервна съм — каза Корал. — Нервна, нервна, нервна. Вижте ѝ чорапите, целите на бримки. Вижте ѝ размазаното червило, а ние винаги сме били спретнати, вижте ѝ бузите, няма никаква пудра по луничките и косата ѝ е като мръсен сняг. Нервна, нервна, ох, нервна съм.

— Джулия — накрая каза тя, — чашата преля. Повече не искам да ме виждат с теб.

— Джулия — месец по-късно каза тя, — събрах си багажа. Наела съм стая с пълнен пансион при госпожа Апълман, където можеш да ми се обаждаш, ако имаш нужда от мен. О, ти ще ми се обаждаш, ще идваш да хленчиш и хич няма да ти е лесно да ме уговориш да се върна.

И Корал отплава като голяма бяла лодка в морето на летния следобед.

Следващата седмица имаше гръмотевична буря. Най-голямата зелена мълния разцепи небето и се заби като юмрук в центъра на града, събори птиците от гнездата им като обезумели конфети, даде на света три деца с по две седмици по-рано от определеното време и

попречи на стотици женски разговори в тъмни домове по средата на препускането им из грехове, мъчения и домашни мелодрами. Мълнията, която подскочи обратно към небето на милиарди части, не представляваше нищо в сравнение със статията във вестника на следващата сутрин. В нея пишеше, че същия този ден Хенри Кръмит (мъжът, прегърнал през рамо дървения индианец пред магазина за пури) щял да се жени за някоя си Джулия Уайчърли.

— Някой ще се жени за Джулия!

И Корал седна, ахна, засмя се и после отново ахна, поразена от тази невероятна лъжа.

— Какво? С нейните разпрани шевове, мръсни чаршафи, ужасна бяла коса, неоскубани вежди и разкривени обувки? Някой щял да сключва брак с Джулия? О, о!

Но само за да задоволи любопитството си, този следобед тя намина покрай малката черква и с удивление видя житото във въздуха и шепата хора, които викаха и се смееха. И после от черквата излезе Хенри Кръмит, а под ръка го държеше...

Жена със стройна фигура, жена, облечена с вкус, с красиво фризирана златиста коса без нито една луничка или люспица пърхот, жена с прави ръбове на чорапите, с добре очертано червило по устните и пудра по бузите като първи сняг в началото на прелестна зима.

И когато минаваха покрай нея, по-малката близначка погледна и видя по-голямата си сестра. И спря. Всички спряха. Всички зачакаха. Всички затаиха дъх.

По-малката сестра пристъпи напред и се вгледа в лицето на тази друга жена от тълпата. После, сякаш се оглеждаше в огледало, поправи булото си, начерви устните си и си сложи пудра — изящно, внимателно, без никаква следа от бързане. След това каза на огледалото или поне сигурни източници твърдят, че била казала:

— Аз съм Джулия, ти коя си?

И после имаше толкова много жито, че никой не видя нищо, докато автомобилите не потеглиха.

КРАЯТ НА ЛЯТОТО

„Едно. Две.“ Устните на Хати отброяваха бавните удари на високия градски часовник, докато неподвижно лежеше в леглото си. Улиците спяха под кулата с часовника, извисил се като бяла луна, кръгла и пълна, вледеняваща със светлината си целия град в този късен летен час. Сърцето ѝ препускаше.

Тя бавно се изправи и погледна към пустите булеварди, към мрачните и смълчани морави. Люлката на верандата долу проскърцваше при всеки повей на вятъра.

Когато освободи високия си учителски кок и го остави да се разсипе по раменете си, Хати видя в огледалото водопада на дългата си тъмна коса. Учениците ѝ нямаше ли да се изненадат, помисли си тя — толкова дълга, толкова черна, толкова лъскава. Не бе зле за жена на трийсет и пет. С разтреперани ръце изрови от килера скрити пакетчета. Червило, руж, молив за вежди, лак за нокти. Бледосиня рокля, лека като мъгла. Хати съблече памучната си нощница и бързо и решително нахлузи тънката материя през главата си.

Докосна ушите си с парфюм, плъзна червило по нервните си устни, изписа веждите си и припряно лакира ноктите си.

Беше готова.

После излезе в коридора на заспалата къща и боязливо погледна към три бели врати. Какво щеше да се случи, ако сега се отвореха? Тя стоеше между стените в напрегнато очакване.

Вратите останаха затворени.

Хати изплезе език към една от тях, сетне и към другите две.

Ароматът на септемврийска нощ изпълваше всичко. Бетонът отдолу стопляше с дъха си слабите ѝ бели крака.

— Винаги съм искала да го направя. — Тя откъсна кървавочервена роза за черната си коса и за миг усмихнато се обърна към прозорците. — Вие не знаете какво правя — прошепна Хати. После се завъртя и роклята ѝ се разпери във въздуха.

Босите ѝ крака безшумно се спуснаха по пътеката между дърветата и покрай уличните лампи. Тя видя всеки храст и жив плет и се зачуди: „Защо отдавна не съм се сетила за това?“ Спря сред росната трева, просто за да я усети, студена и бодлива.

Патрулният полицаи г-н Уолцър крачеше по Глен Бей Стрийт и тихо си тананикаше с тъжен тенор. Когато подмина, Хати излезе иззад дървото, зад което се криеше, и се загледа в широкия му гръб.

Когато стигна до сградата на съда с часовниковата кула, единственият звук, който чуваше, бяха босите ѝ крака по ръждивото противопожарно стълбище. На върха му, на перваза под блестящия сребърен циферблат, тя протегна ръце напред.

Пред нея лежеше заспалият град!

Хиляди покриви искряха от снега, посипал се от луната.

Хати разтърсваше юмруци и правеше гримаси на града. Презрително повдигаше полите на роклята си към далечни къщи. Танцуваше и беззвучно се смееше, после спря, за да щракне с пръсти в четирите посоки на света.

Минута по-късно тичаше с блеснали очи по смълчаните градски морави.

Стигна до къщата на шепотите.

Спря до точно определен прозорец и чу в тайната стая гласовете на мъж и жена.

Хати се облегна на стената и се заслуша в шепота. Все едно че чуваше две пеперудки, нежно шумолящи с криле на прозореца. Разнасяше се тих, далечен смях.

Тя притисна ръка до стъклото. Лицето ѝ изглеждаше така, сякаш е застанала пред светилище. По устните ѝ заблестяха капчици пот.

— Какво беше това? — извика отвътре някакъв глас.

Хати се завъртя и изчезна като мъгла.

Когато спря да тича, стоеше до прозореца на друга къща.

В ярко осветената баня — навярно единственото светло помещение в града — стоеше мъж и внимателно бръснеше стърнището около отворената си уста. Имаше черна коса, сини очи, бе двацет и седем годишен и всяка сутрин ходеше на работа в железопътното депо, като си носеше за обед кутия със сандвичи с шунка. Той избърса лицето си с хавлиена кърпа и светлината угасна.

Хати зачака зад големия дъб на двора, сякаш обвита в паяжина. Чу изщракването на предната врата, стъпките му по пътеката, тракането на кутията с обедата му. По мириса на тютюн и свеж сапун, без да гледа, разбра, че мъжът минава покрай нея.

Като си свиркаше през зъби, той закрачи по улицата към дерето. Тя го последва, като се криеше зад дърветата, бял воал зад брястовете, лунна сянка зад дъбовете. По едно време мъжът се завъртя. Тя се скри точно навреме. Зачака с разтуптяно сърце. Тишина. После стъпките му продължиха нататък.

Свирукаше си песента „Юнска нощ“.

Високата лампа до дерето хвърляше сянката му точно зад него. Хати беше на по-малко от два метра и се криеше зад стар кестен.

Той спря, но не се обърна. После подуши въздуха.

Нощният вятър отвяваше парфюма ѝ към дерето, точно както го бе замислила.

Тя стоеше неподвижно. Сега не беше неин ред да действа. Просто се притискаше към дървото, уморена от бесния ритъм на сърцето си.

Сякаш изтече цял час преди мъжът да помръдне. Хати можеше да чуе нежния звън на капките роса, откъснали се от тревата под обувките му. Топлият дъх на тютюн и свеж сапун се приближи.

Той докосна китката ѝ. Тя не отвори очи. Мъжът не каза нищо.

Някъде в далечината часовникът от кулата на съда удари три пъти.

Устните му нежно и леко покриха нейните.

После се плъзнаха към ухото ѝ и тялото му я притисна към дървото. Той зашепна. Значи тя била онази, която през последните три нощи надничала през прозорците му! Целуна я по шията. Тя, тя го била следила последната нощ! Той я погледна. Сенките на дърветата нежно падаха наоколо, по устните ѝ, по страните ѝ, по челото ѝ, виждаха се само очите ѝ, грейнали и живи. Тя била прекрасна, знаела ли го? Мислел си, че го преследват призраци. Смехът му прозвуча като съвсем тих шепот в устните му. Той я гледаше и посегна към джоба си. Извади кибрит, драсна клечка и я поднесе към лицето ѝ, за да я види, но тя хвана ръката му и я задържа, докато клечката не угасна. След миг той я пусна да падне във влажната трева.

— Няма значение — каза мъжът.

Тя не погледна към него. Той мълчаливо я хвана за ръка и закрачи.

Загледана в белите си крака, Хати отиде с него до студеното дере и се спусна към тихия поток, към покритите с мъх брегове и върбите.

Той се поколеба. Тя почти вдигна очи, за да види дали още е тук. Бяха излезли на светло и Хати държеше главата си извърната, така че мъжът да вижда само развяващата се чернота на косата ѝ и белотата на ръцете ѝ.

— Нали знаеш, не си длъжна да идваш по-нататък — каза той. — От коя къща идваш? Можеш да изтичаш обратно, където и да е тя. Но ако избягаш, никога не се връщай, не искам да те видя. Повече не мога да издържам това, нощ след нощ. Това е единственият ти шанс. Можеш да избягаш, ако искаш!

Лятната нощ я обливаше с дъха си, топъл и тих.

Тя отговори, като вдигна ръка към него.

Когато на сутринта слезе долу, Хати завари баба си, леля си Мод и братовчед си Джейкъб да тъпчат усти със студена овесена каша. Тя придърпа стол и седна. Носеше строга дълга рокля с висока яка. Косата ѝ беше вдигната на стегнат кок зад ушите, лицето ѝ бе бледо и страните и устните ѝ нямаха никакъв цвят. Изписаните вежди и начернените мигли бяха изчезнали. Ноктите ѝ не бяха лакирани.

— Закъсняваш, Хати — казаха всички, сякаш се бяха наговорили.

— Зная. — Тя не помръдна на стола си.

— По-добре не яж много — рече леля Мод. — Осем и половина е. Вече трябваше да си в училището. Какво ще каже директорът? Даваш чудесен пример на учениците си.

Тримата я погледнаха.

Хати се усмихваше.

— Не си закъснявала от дванайсет години, Хати — каза леля Мод.

Хати не помръдна, само продължаваше да се усмихва.

— Най-добре да тръгваш — казаха те.

Тя излезе в коридора, за да вземе зеления си чадър и да си сложи плоската сламена шапка с панделка. Те я наблюдаваха. Хати отвори

вратата, обърна се и продължително ги изгледа с изчервено лице, сякаш се канеше да каже нещо. Тримата се наведоха към нея. Тя се усмихна, изтича навън и захлопна вратата.

УТРИНЕН ТЪТЕН

Отначало беше като далечна буря, вибрации като от гръм, повеи на вятър и леко раздвижване. Часовникът от кулата на съда бе опразнил улиците. Преди часове хората бяха погледнали към огромния бял циферблат, сгънаха вестниците си, изправиха се от люлките на верандите, скриха се в домовете си в лятната нощ, угасиха светлините и се пъгнаха в студените си легла. Всичко това беше дело на часовника, който просто си стоеше над зелената съдебна сграда. Сега на улицата нямаше никого. Уличните лампи хвърляха светлината си по асфалта. От време на време от дърветата се откъсваше по някое листо и прошумоляваше на земята. Нощта бе толкова мрачна, че не се виждаше нито една звезда. Никой не знаеше защо е така. Освен че очите на всички бяха затворени и затова не виждаха звездите, толкова мрачна беше нощта. А ако се взреше през прозорците в тъмните стаи, тук-там човек можеше да види червена точица светлина, нищо друго — мъж, седнал да подхрани безсънието си с никотин, бавно полюшващ се на люлеещ се стол. Можеше да се чуе тихо прокашляне или нечие въртене под завивките. Но на улицата нямаше дори полицаи, който да крачи с палка в ръка.

Тихият тътен започна отдалеч. Първо бе някъде в отсрещния край на града. Чуваше се по улицата отгатак дерето, на три преки оттук в плътния мрак. Този тътнещ звук постепенно придобиваше насоченост и правеше правилни завои, после пресече дерето по моста на Уошингтън Стрийт, зави зад ъгъла и — ето го, в началото на улицата!

И с шумолящ, четкащ, всмукващ звук между къщите и дърветата се появи тътнещата метална почистваща машина на г-н Брит. Това бе торнадо, което шепнеше, мърмореше и опипваше улицата пред себе си с въртящи се четки, големи колкото решетки на отходни шахти, с помалки четки под тях и с огромна четка най-отдолу, събираща всички пръснати човешки отпадъци, скъсаните билети от представлението в „Елит“, обвивката от дъвка, която сега лежеше върху бюрото в някоя от

къщите, малко сдъвкано топче безвкусна разтегливост, и обвивката от шоколад, сега скрит в малките вътрешности на момче, спящо във вълшебна стая високо под покрива на дома си. Всички тези неща, стари билети до Чесмън парк, до гробището Лив Оук, до северно Чикаго, до Зайън Сити, изхвърлени реклами за прически в новия хромиран салон на „Сентръл“. Всичко това беше помитано от огромните въртящи се мустаци на машината, а отгоре й, като величествен бог, седеше на кожено-металната си седалка г-н Роланд Брит, трийсет и седем годишен, странната възраст между вчера и утре, и по свой собствен начин бе копие на машината, която управляваше, стиснал волана с горди ръце. Той имаше малки къдрави мустачки и къса къдрава коса, която сякаш се въртеше в светлината на уличните лампи, и малък душещ нос, който постоянно се удивляваше на света, всмукваше го целия в себе си и го издишаше през удивената уста. Имаше и ръце, които винаги взимаха и никога не даваха. Дватамата с машината много си приличаха. Преди не беше така. Отначало Брит изобщо не приличаше на машината. Но след като известно време си я управлявал, тя прониква през задника ти и се разпространява в организма ти, докато храносмилателната ти система не закипи и сърцето ти не започне да се върти в теб като малка перка. Но от друга страна, и машината не бе възнамерявала да стане като Брит. Машините също се променят и недоловимо заприличват на господарите си.

Тя беше по-нежна, отколкото преди, когато я управляваше един ирландец, Райли. Двамата заедно се носеха по среднощните улици през поточетата вода, намокрящи отпадъците преди машината да ги погълне в търбуха си. Приличаше на кит с пълна с банели уста, който плуваше из огрените от луната морета и поглъщаше рибки от билети и обвивки, тъпчеше се със сребристи ята конфети, обитаващи плитчините на асфалтовата река. Г-н Брит се чувстваше като гръцки бог въпреки хлътналите си гърди, ръсеше с пръскачките нежни априлски дъждове и пречистваше света от изхвърлените му грехове.

По средата на Елм Роуд, сред шума на четките, докато огромният мустак яростно ръфаше улицата, изпаднал в пристъп на ловджийска страст, г-н Брит насочи огромната си машина за буря от единия тротоар към другия, само за да засмуче някакъв плъх.

— Хванах го!

Беше видял едрото тичащо същество, чумава и ужасно, шуращо се под светлината на улична лампа. Хоп! И отворотелният гризач вече се намираще във вътрешността на машината, за да бъде смазан от задушавачи вълни хартии и есенни листа.

Той продължи по самотните реки на нощта, водейки своята буря със себе си и оставяйки отзад свежо изчеткани влажни следи.

„Ние с моята вълшебна метла — помисли си г-н Брит. — Като магьосник под есенна луна. Добър магьосник. Добрият магьосник от Изтока — това не го ли четох в оная стара книжка за Оз, когато лежах, болен от магарешка кашлица?“

Минаваше по безброй квадратчета за дама, нарисувани от деца, пияни от радост. Всмукваше червени афиши, жълти моливи, стотинки и понякога по-едри монети.

— Какво беше това?

Той се завъртя на седалката и погледна назад.

Улицата пустееше. Минаваше покрай тъмни дървета, които протягаха клоните си надолу, за да го ударят по челото. Но напред силния тътен му се бе сторило, че чува вик за помощ, някакъв ужасен писък.

Г-н Брит се огледа във всички посоки.

— Не, нищо.

И продължи да язди въртящите се метли.

— Какво!

Този път едва не падна от седалката, толкова ясно чу вика. Г-н Брит погледна към бледите улични лампи, изтощени от толкова много години светене. Погледна към асфалта, все още топъл от дневната жега. Викът се разнесе отново.

Бяха стигнали до дерето. Той спря машината си. Четките продължиха да се въртят. Г-н Брит спря едната, после и другата. Тишината бе гръмогласна.

— Измъкнете ме оттук!

Той погледна назад към големия метален търбух на машината.

Вътре имаше човек.

— Какво казахте? — Смешен въпрос, но г-н Брит въпреки това го зададе.

— Измъкни ме от тук, помощ, помощ! — каза човекът в машината.

— Какво се е случило? — зяпнал попита г-н Брит.

— Ти ме всмука в машината си! — извика човекът.

— Какво съм направил?

— Глупак такъв, стига си дърдорил, измъкни ме от тук, ще се задуша!

— Не е възможно да сте попаднали в машината — отвърна г-н Брит. Той се изправи първо на единия крак, после на другия. Изведнъж му стана много студено. — Човешкото тяло е прекалено голямо, за да мине през отвора, четките също щяха да попречат, пък и не си спомням да съм ви виждал. Кога се случи?

Машината мълчеше.

— Кога се случи? — повтори г-н Брит.

Отново никакъв отговор. Той се опита да си спомни. Улиците бяха съвсем пуси. Нямаше нищо друго освен листа и опаковки от дъвка. Никъде не се виждаше жива душа. Г-н Брит имаше отлично зрение. Не би могъл да пропусне пешеходец, ако минеше покрай такъв.

Машината продължаваше да е странно тиха.

— Вътре ли сте? — попита г-н Брит.

— Тук съм — неохотно отвърна човекът. — И се задушавам.

— Кажете ми, кога попаднахте в машината?

— Преди известно време.

— Защо не извикахте още тогава?

— Бях в безсъзнание — каза човекът, но в гласа му се долавяше колебливост, неяснота и забавяне. Очевидно лъжеше. Този факт поразил г-н Брит. — Отвори капака — настоя човекът. — За Бога, не стой като идиот, стига си дрънкар всички тези безсмислици. Уличен метач в полунощ разговаря с човек в машината си, какво ще си помислят хората. — Той млъкна, силно се закашля, изхрачи се и запелтечи: — Задушавам се, искаш ли да те съдят за убийство?

Но г-н Брит не го слушаше. Беше слязъл долу и застанал на четири крака, проверяваше металните части и четките под машината. Не, това бе абсолютно невъзможно. Отворът беше широк само трийсетина сантиметра, никой не можеше да се провре през него. Пък и не се движеше с висока скорост. Пък и четките щяха да отхвърлят човека пред машината. Пък и той не бе видял никого!

Г-н Брит се изправи. И чак сега забеляза, че темето му е цялото в пот. Избърса се. Ръцете му трепереха. Едва се държеше на крака.

— Отвори и ще ти дам сто долара — каза човекът в машината.

— Защо се опитвате да ме подкупите, за да ви пусна? — попита г-н Брит. — Когато е съвсем естествено да ви освободя, в крайна сметка, щом съм ви всмукал вътре, би трябвало да ви пусна, нали? И все пак изведнъж започвате да ми предлагате пари, сякаш нямам никакво намерение да ви пусна, сякаш знаете, че може да ми е известна причина, поради която да не ви пусна. Защо?

— Умирам — закашля се човекът, — а ти спориш. Господи, Господи! — Отвътре се чу яростно гърчене и блъскане. — Тук вътре е пълно с мръсотия, листа и хартии. Не мога да се помръдна!

Г-н Брит просто продължаваше да стои.

— Не е възможно — ясно и твърдо каза той накрая — човек да попадне в моята машина. Познавам си я. Мястото ви не е вътре. Не съм ви молил да влизате. Отговорността си е ваша.

— Наведете се насам...

— Какво?

— Изслушайте ме!

Той долепи ухо до топлия метал.

— Аз съм тук — прошепна гласът, сладкият заглъхващ глас. — Аз съм тук вътре и нямам дрехи.

— Какво!

Г-н Брит усети, че ръцете му трепват и че пръстите му се свиват от само себе си. Усети, че очите му се изцъклят и че почти ослепява.

— Аз съм тук вътре и нямам дрехи — повтори гласът. И след продължителна пауза прибави: — Не искаш ли да ме видиш? Не искаш ли? Не искаш ли да ме видиш? Аз съм тук вътре. Чакам...

Той остана до огромната машина цели десет секунди. Ехото на дъха му отекуваше от метала само на трийсетина сантиметра от лицето му.

— Чу ли какво ти казах? — прошепна гласът.

Г-н Брит кимна.

— Добре тогава, отвори капака. Пусни ме да изляза. Късно е. Късно през нощта е. Всички спят. Тъмно е. Ще сме сами...

Той се заслуша в туптенето на сърцето си.

— Е? — попита гласът.

Г-н Брит преглътна.

— Какво чакаш? — прелъстително каза гласът.

По лицето му се стичаше пот.

Отговор не последва. Учестеното дишане, което от известно време се разнасяше от машината, внезапно секна. Блъскането също.

Г-н Брит се наведе и долепи ухо до метала.

Не чуваше нищо друго освен тихо писукане под капака. И звук като от ръка, навярно отрязана от тялото, която се движеше и се мъчеше да се освободи. Шум като от нещо малко.

— Влязох вътре, за да поспя — каза човекът.

— Сега вече лъжете — каза г-н Брит.

Той се покатери върху безмълвната си машина и седна на кожената седалка. После се приготви да потегли.

— Какво правиш? — неочаквано извика гласът изпод капака. Чу се глухо размърдване. Отново се разнесе шум като от голямо тяло. Тежкото дишане се възобнови. Стана толкова внезапно, че г-н Брит едва не падна от машината. После погледна назад към капака.

— Не, не, няма да ви пусна — каза той.

— Защо? — извика отслабващият глас.

— Защото — отвърна г-н Брит — си имам работа. — После запали машината и тътенът на четките и ревът на двигателя заглушиха крясъците и виковете на пленения човек. Загледан напред с навлажнени очи и здраво стиснал волана, г-н Брит подкара машината си по смълчаните улици на нощния град, пет минути, десет минути, половин час, час, още два часа, метеше, чистеше и не спираше, всмукваше билети, гребенчета и изхвърлени етикети от консерви.

В четири сутринта, три часа по-късно, стигна до огромната камара боклуци, която се спускаше като чудата лавина по склона към мрачното дере. Приблужи машината до края на лавината и за миг угаси двигателя.

Отвътре не се разнасяше нито звук.

Г-н Брит зачака, но не чу нищо друго освен сърцето си, което пулсираше в китките му.

Натисна лоста. Целият му товар от клонки, прах, хартии, билети, етикети и листа се изсипа отзад и се струпа на купчина на ръба на дерето. Г-н Брит изчака, докато всичко се изхлузи на земята. После върна обратно лоста, затвори капака, погледна назад към безмълвната планина от отпадъци и подкара по улицата.

Живееше само на три къщи от дерето. Паркира машината пред дома си и отиде да си легне. Но не успя да заспи. От време на време ставаше и отиваше да погледне през прозореца към дерето. Веднъж дори хвана дръжката, откряна вратата, затвори я и се върна в леглото. Но пак не заспа.

Беше едва седем часът сутринта и той си правеше кафе, когато чу звука и изпита известно облекчение. Беше малкият Джим Смит, тринайсетгодишното момче, което живееше отгатък дерето. Малкият Джим вървеше по улицата и си свиркаше. Беше се запътил към езерото за риба. Той минаваше оттук всяка сутрин, свирукаше си в мъглата и винаги спираше да порови из оставения от г-н Брит боклук за стотинки и оранжеви капачки от бутилки, които да закачи на ризата си. Г-н Брит разтвори завесите, за да се втренчи сред утринната мъгла и да види как малкият Джим Смит весело носи въдицата си на рамо. От края на кордата, клатейки се като сиво махало, висеше умрял плъх.

Г-н Брит си изпи кафето, легна и заспа със съня на победителите и невинните.

НАЙ-ВИСОКИЯТ КЛОН НА ДЪРВОТО

Често си спомням името му, Хари Хандс, изключително злополучно име за четиринайсетгодишно момче в девети клас през 1934-та или през която и да е друга година, като се замисли човек. Всички го наричахме „Косматите ръце^[1]“. Той се преструваше, че не го забелязва, стана арогантен и язвителен и гледаше на нас като на тъпи селяндури, както и ни наричаше. Но навремето не разбяхме, че такъв са го направили нашите подигравки.

Често си спомням и как панталоните му бяха закачени на едно дърво. Не съм го забравял и за месец от живота си. Не мога да твърдя, че си го спомням всеки ден, няма да е вярно. Но поне дванайсет пъти годишно си представям как Хари тичаше и ние, останалите деветокласници го следвахме, начело със самия мен, панталоните му висяха във въздуха, закачени на най-високия клон, всички се смеехме на площадката, от прозореца се надвеси учител и заповяда някой от нас, защо не аз, да се покатери и да ги свали.

— Не си правете труда — целият изчервен каза Хари Хандс, застанал пред нас по боксерки. — Мои са. Аз ще си ги сваля.

И се покатери на дървото, като едва не падна, стигна до панталоните си, но не ги obu, а само остана вкопчен в дънера и когато всички се събрахме отдолу, като се ръгахме с лакти, сочехме го и се смеехме, просто ни погледна със странна усмивка и...

... се изпика.

Точно така.

Прицели се и се изпика.

Ние възмутено избягахме, но никой не искаше да се покатери и да го смъкне долу, защото когато започнахме да се връщаме, като бършихме лицата и раменете си с носни кърпички, Хари ни извика:

— На обед изпих три чаши портокалов сок!

И ние знаехме, че има още боеприпаси, затова стояхме на десетина метра от дървото и крещяхме евфемизми вместо обиди, както

ни бяха учили родителите ни. В крайна сметка, това бе в друго време, през друга епоха и правилата се спазваха.

Хари Хандс не си обу панталоните, нито пък слезе долу, въпреки че директорът излезе и ни заповяда да се махнем. Ние се отдалечихме и го чухме да вика на Хари, че пътят вече е свободен и може да слезе. Но Хари Хандс поклати глава: как ли не! И директорът стоеше под дървото, и ние му извикахме да внимава, защото Хари е въоръжен и опасен, и чул това, директорът припряно отстъпи назад.

Е, с една дума, Хари Хандс изобщо не слезе долу, поне ние не го видяхме да слиза, и всички се отегчихме и се прибрахме вкъщи.

По-късно някой ни каза, че слязъл по залез-слънце или в полунощ, когато наоколо нямало никого.

На следващия ден на дървото нямаше никого и Хари Хандс изчезна завинаги.

Никога не се върна. Дори не дойде да се оплаче на директора. Не се появиха и родителите му, нито пък пратиха жалба. Не знаехме дали е жив и в училище не можеха да ни кажат, затова нямаше как да го потърсим, навярно с далечната мисъл, че би трябвало да се извиним и да го помолим да се върне. И без това знаехме, че няма да се съгласи. Стореното от нас беше ужасно и той никога нямаше да ни прости. Дните минаваха, Хари Хандс не се появяваше и повечето от нас нощем лежахме в леглата си и се чудехме как бихме се чувствали ние, ако някой ни хвърли панталоните на най-високия клон на някое дърво пред очите на Господ и всички останали. Това предизвика много неочаквано мятане под завивките и мачкане на възглавници, признавам. И оттогава не можехме да гледаме към онова дърво повече от няколко секунди, без да извърнем очи.

Дали някой от нас се бе замислял за ужасните последици? Дали се бяхме сецзали за очевидното: че може да е паднал в полунощ, за да го открият със счупени кости призори? Представяхме ли си, че може да е скочил нарочно, постигайки същия страшен резултат? Идваше ли ни наум, че баща му може да е загубил работата си или майка му да се е пропила? Не се измъчвахме от всичко това или ако се измъчвахме, си държахме устите затворени, за да запазим в тайна безмълвните си угризения. Гърмът, както знаете, идва тогава, когато мълнията се изсмуче в самата себе си и изръкопляска с нажежен до бяло въздух. Хари Хандс, чиито родители никога не видяхме, изчезна в тътена на

гръм — гръм, който чувахме единствено ние, дребните престъпници от девети клас, докато вечер очаквахме бавещия се сън.

Това бе лош край на една хубава година. Всички ние преминахме в гимназията и когато след няколко години минавах покрай училищния двор, видях, че дървото се е разболяло от нещо и са го отсекли. Това ме изпълни с облекчение. Не исках някое бъдещо поколение да бъде изненадано от призрака на чифт панталони там горе, хвърлени от стадо маймуни.

Но аз изпреварвам разказа си.

Защо, питате вие, защо сме се отнесли така с Хари Хандс? Дали е бил някакъв свръхзлодей, заслужил нашето християнско възмездие, нещо като полуразпване, за да ужасим съседите и да съсипем историята на училището, така че в анализите на времето хората да казват: „Хиляда деветстотин трийсет и четвърта, това не беше ли годината, в която...“ Можете да попълните многоточието с „Гледай, мамо, няма панталони, няма го Хандс“.

Какво толкова огромно престъпление бе извършил Хари?

Познат случай. Нещо, което може да се види всяка година във всяко училище, навсякъде по едно или друго време. Само че нашият случай беше далеч по-зрелищен.

Хари Хандс бе по-умен от всеки в цялото училище.

Това беше първото му престъпление.

Второто, още по-ужасно от първото, бе, че той изобщо не го криеше.

Това ми напомня за един мой приятел актьор, който преди няколко години спря пред дома ми с чисто нов свръхмошен дванайсетцилиндров „Ягуар“ и извика: „Пръсни се от яд!“

Е, Хари Хандс всъщност беше дошъл в нашето училище някъде от Изток — нима всички не идваме оттам? — и още от първия ден ни бе размахал пред носа коефициента си на интелигентност. И през цялата година от след закуска до последния следобеден звънец ръката му беше постоянно вдигната, човек можеше да закачи знаме на нея, а гласът му настояваше да го чуят и по дяволите, ако не бе прав, когато учителят му кимнеше. През онзи ден под езиците ни се събра много колективна жлъч. Цяло чудо беше, че не му съдрахме всички дрехи още от самото начало. Забавихме се, защото в спортния салон той си сложи боксърските ръкавици и разкърва три от четири носа преди

учителят по физическо да ни нареди да излезем навън и да направим шест обиколки на квартала, за да се успокоим.

И Господи, когато правехме петата обиколка, задъхани и с вкус на кръв в устата, ето че се появи Хари Хандс, свеж като краставичка, и спокойно ни изпревари, като направи още един кръг около квартала, за да докаже, че е неуморим.

До края на втория ден той нямаше никакви приятели. Никой дори и не се опита да се сприятели с него. Беше намекнато, че ако някой се осмели, следващия път, когато правим обиколки и учителят не ни вижда, ще му разкажем играта.

Така че Хари Хандс идваше и си отиваше сам с вида на жаден читател на книги и нещо повече, на човек, който помни книги, не забравя нищо и е готов да предложи информация, ако някой млъкне или се запъне.

Дали Хари Хандс предусещаше разпването си? Дори да е така, той усмихнато посрещаше тази перспектива. Винаги се усмихваше, смееше се и се държеше приятелски, макар че никой не му отвърщаше по същия начин. Ние си пишехме домашните вкъщи. Той ги пишеше през последните пет минути от часа и след това се облягаше на чина си, доволен от интелектуалното си превъзходство, навлажнявайки гласни струни за следващия си отговор.

Споменът избледнява.

Всички ние завършихме училище и се втурнахме в живота.

След четирийсетина години стана така, че си спомнях за Хари Хандс само веднъж на две години, вместо на всеки два месеца. И ето че се разхождах по тротоара в центъра на Чикаго и имах два часа до влака за Ню Йорк, когато срещнах този непознат и той едва не ме подмина, но после се закова на място, леко се завъртя към мен и каза:

— Сполдинг? Дъглас Сполдинг?

Беше мой ред да замръзна. Вледених се в буквалния смисъл, защото имах ужасното чувство, че съм срещнал призрак. Наклоних глава и се вгледах в непознатия. Носеше хубав, шит по поръчка синьочерен костюм, копринена риза и консервативна вратовръзка. Косата му бе тъмна и леко посивяла по слепоочията и от него се носеше лек дъх на одеколон. Той протегна ръка с добре поддържани нокти.

— Хари Хайндс — каза непознатият.

— Струва ми се, че не... — заекнах аз.

— Вие сте Дъглас Сполдинг, нали?

— Да, но...

— Прогимназията в Берендо през трийсет и пета, макар че аз не успях да завърша.

— Хари — казах аз и млъкнах. Фамилното му име натежа като камък в устата ми.

— Преди бях Хандс. Хари Хандс. В края на пролетта на трийсет и пета го промених на Хайндс...

„Точно след като си слязъл от дървото“ — помислих си аз.

Вятърът вееше иззад ъгъла.

Замириса ми на урина.

Огледах се. Не се виждаха коне. Нито кучета.

Само Хари Хайндс, също известен като Хари Хандс, ме чакаше да отвърна на поздрава му.

Поех пръстите му така, сякаш се опасявах от електрически ток, бързо ги стиснах и отдръпнах ръка.

— Боже мой — каза той. — Още ли съм отровен?

— Не, но...

— Изглеждаш чудесно — бързо рече Хари. — Изглеждаш така, сякаш си имал прекрасен живот. Радвам се.

— Ти също — отвърнах аз, като се мъчех да не гледам към скъпия му маникюр и лъснатите като огледало обувки.

— Не мога да се оплача — спокойно каза той. — Накъде си се запътил?

— Към Института по изобразително изкуство. Тук съм между два влака. Имам почти два часа престой и винаги отивам в музея, за да гледам голямата картина на Съора.

— Наистина е голяма, нали, и е прелестна. Нещо против да повървя донякъде с теб?

— Не, не. Моля те, нямам нищо против.

Той закрачи до мен и каза:

— И без това ми е по път за службата, така че ще трябва да си поговорим бързо. Разкажи ми накратко за себе си.

Разказах му. Нямах много подробности. Нормален живот на писател, не чак известен в чужбина, но с приличен брой читатели в страната и достатъчен доход за издържане на семейство.

— С една дума, това е — заключих аз.

— Поздравления — кимна той и като че ли наистина се радваше.

— Ами ти? — попитах аз.

— Ами — неохотно започна той. Това беше първият случай, в който изобщо го бях виждал да се колебае. Гледаше към фасадата на една от сградите, която сякаш го правеше неспокоен. Проследих посоката на погледа му и видях:

ХАРИ ХАЙНДС

Пети и шести етаж

Хари забеляза накъде гледам и се прокашля.

— Нищо особено. Нямах намерение да те водя тук. Просто минавахме...

— Боже мой — казах аз. — Това е огромна сграда. Цялата ли е твоя?

— Моя е, аз я построих — призна той. Лицето му леко просия и той отново се превърна в малкия Хари отпреди четирийсет години. — Не е зле, а?

— Никак не е зле — ахнах аз.

— Е, най-добре да те оставя да се наслаждаваш на Съора. — Той стисна ръката ми. — Но почакай. Защо не? Ела вътре за минутка. После ще успееш да идеш до музея. Съгласен ли си?

— Защо не — повторих аз. Той ме хвана за лакътя, отвори вратата пред мен, кимна и ме въведе в просторно мраморно фоайе, високо двајсетина и широко двајсет и пет-трийсет метра, наред което имаше оранжерия с гъста джунгла и пъстри екзотични птици. И по средата ѝ драматично се извисяваше...

Дърво, високо петнайсетина метра, но не можех да определя какво — може би клен, дъб или пък кестен? — защото по него нямаше нито едно листо. Дори не беше есенно дърво, облечено в съответната жълта, червена и оранжева премяна. Просто голо зимно дърво, което протягаше клони към небето.

— Не е ли прекрасно? — загледан нагоре, попита Хари Хайндс.

— Ами... — отвърнах аз.

— Спомняш ли си онзи стар кон, учителят ни по физическо, който ни караше да правим по шест-седем обиколки на квартала, за да ни научи на добри обноски...

— Не си спомням...

— Разбира се, че си спомняш — спокойно рече Хари Хайндс, като гледаше към тавана. — Е, знаеш ли какво правех тогава?

— Изпреварваше ни. Отпрашваше напред и правеше шестте обиколки. Побеждаваше ни дори без да се задъхаш. Сега си спомням.

— Не, не си спомняш. — Хари наблюдаваше стъклениа покрив на двайсетина метра над главите ни. — След първите две обиколки се скривах зад някой паркиран автомобил, изчаках последната, изскачах навън и ви скапвах всичките.

— Значи така си го правил? — казах аз.

— Тайната на моя успех — отвърна той. — От години изскачам иззад колите в последната обиколка.

— По дяволите — промълвих аз.

— Да — рече той, загледан в корнизите на вътрешния двор.

Дълго останахме там като поклонници в Лурд в очакване на ежедневното чудо. Но дори да се бе случило, аз нямах представа. Хари Хайндс обаче имаше. Той посочи с нос и вежди към огромното дърво и каза:

— Виждаш ли нещо там горе?

Погледнах и поклатих глава.

— Не.

— Сигурен ли си? — настоя Хари.

Отново погледнах и поклатих глава.

— На най-високия клон на дървото?

— Нищо — казах аз.

— Странно. — Хари Хайндс леко изсумтя. — Как така пък аз го виждам толкова ясно?

Не попитах какво вижда.

Погледнах към голото дърво наред оранжерията по средата на фойето на корпорацията „Харолд Хайндс“.

Дали очаквах да видя призрачните очертания на панталони, закачени на най-високия клон?

Очаквах.

Но там нямаше нищо. Само висок клон и никакви панталони.

Хари Хайндс проследи погледа ми и прочете мислите ми.

— Благодаря — тихо каза той.

— Моля? — попитах аз.

— Благодаря ти, благодаря на всички ви за онова, което направихте.

— Какво сме направили? — излъгах аз.

— Ти знаеш — промълви Хари. — И ти благодаря. Хайде.

И преди да успея да възразя ме поведе към мъжката тоалетна, като кимна и вдигна вежди да попита дали имам нужда да отида там.

Имах.

Докато стояхме пред писоарите с разкопчани панталони, Хари гледаше надолу.

— Знаеш ли — усмихна се той, — когато правя това, не е имало ден през живота ми да не си спомня онзи ден преди четирийсет години — аз, горе на дървото, вие долу и ви опикавам всичките. Не минава нито ден да не си го спомня. Теб, тях и опикаването.

Стоях замръзнал на място и не правех нищо.

Хари свърши, закопча се и остана там, потънал в спомена.

— Най-щастливият ден през живота ми — каза той.

[1] От английската дума „hairу“ (космат), която се произнася приблизително като името Хари, и „hands“ — ръце. — Бел.пр. ↑

ЖЕНАТА Е КРАТКОТРАЕН ПИКНИК

Темата бяха жените, поотделно и като цяло.

Мястото беше кръчмата на Хийбър Фин, невинаги отворена, но винаги открита за разговори в град Килкок^[1], ще ме прощавате за намека, окръг Килдеър, край река Лифи, някъде на север и определено далеч от Дъблин.

И в кръчмата, макар и полупълна с мъже, но кипяща от разговори, темата наистина бяха жените. Бяха изчерпани всички други теми: ловджийски кучета, коне, лисици, бира, както и сериозният въпрос за побъркани тъщи, които ти се месят в живота, и сега разговорът се бе върнал към жените в чистото им състояние: недостъпни. А дори и достъпни, напълно облечени.

Всеки от мъжете повтаряше другия и следващият се съгласяваше с първия.

— Ужасният факт е — за да поддържа жегата, каза Фин, — че в цяла Ирландия няма място, което да е достатъчно здраво или сухо, за да легнеш съзнателно и да се изправиш с радост.

— Улучи право в десетката — каза Тимълти, шефът на местната поща, наминал за едно бързо, докато в пощата го чакат само десетина души. — Няма и един акър път, който да не е под зоркия поглед на свещеника или пък извън вниманието на съпругата, дето да се отдадеш на физическо образование, без да те забележат.

— Навсякъде е блато — закова го Нолън — и никъде няма утеха.

— Няма никаква радост — просто каза Риърдън.

— Уф, това го чувам поне за хиляден път тази вечер — възрази Фин. — Въпросът е какво можем да направим?

— Ех, ако някой можеше да спре дъжда и да изгори свещениците — въздъхна Нолън.

— Би било страхотно — извикаха всички и пресушиха напитките си.

— Това ми напомня за оная трагедия с Хулихън — каза Фин и напълни чашите. — Спомняте ли си я?

— Разкажи я, Фин.

— Ами, Хулихън обикалял с оная жена, дето не била Мадона, ама не била и лански картофи, и минали покрай удобно място, което приличало повече на равнина, отколкото на блато, и Хулихън казал: „Я изтичай в онуй мочурище. Ако издържи, и аз ще дойда.“ Е, тя изтичва, завърта се и — потъва! Даже с ръка не я бил докоснал. Изчезнала преди той да успее да извика: „Не!“

— Истината е — прекъсна го Нолън, — че Хулихън ѝ хвърлил въже. Но тя го увила около шията си, вместо около китката си и се удушила, докато я изтегли навън. Но твоята версия по ми харесва, Фин. Нали знаете песента за тая история?

И ето че Нолън запя и скоро всички подхванаха:

*Че Моли си беше навита мома.
Отишла със Хулихън вечер сама
до старото блато, до старото блато
и радостно писнала щом и докато
ѝ смъквал най-долната фуста*

*изтръпнал от чувства.
Но щом ѝ я смъкнал и блатото — хоп!
— ѝ станало леден безименен гроб.
Закрякали патки и даже свинята
сълзи християнски проляла горката.*

— Та всичко започна оттогава — каза Нолън. — Излишно е да споменавам, че Хулихън полудя. Когато си мислиш едно, а се случи друго, човек се побърква. Сега го е страх да пресече и павирана улица, без да провери дали няма да затъне. Да продължавам ли?

— Няма смисъл — внезапно извика Дуун, висок не повече от метър и половина, но ужасно бърз в измъкването от кино преди националния химн, местният Химнов спринтьор, както е известен на всеки. Изправил се на пръсти, той заудря с юмруци във въздуха и шумно изрази протеста си: — Каква полза от всички тези празни приказки през последните хиляда ноци, когато е време за действие?

Даже изведнъж да заприихдат женски без петънце по дрехите и с идеално прави ръбове на чорапите, какво ще ги правим?

— Вярно е — призна Фин — В Ирландия Господ съблазнява мъжа само за да му откаже.

— Само мъки и терзания — прибави Риърдън. — Аз даже не съм мачкал старото гадже на Адам Ева късно вечер на последния ред в кино „Гейти“!

— Кино „Гейти“ ли? — ужасено извика Нолън. — Ха! Веднъж се промъкнах там в тъмното и си намерих момиче, дето приличаше на лудуваща в потока съомга. Когато включиха светлините, видях, че съм взел причастието от трол, живеещ под моста Лифи. Веднага се втурнах да се самоубия с пиене. По дяволите „Гейти“ и всички мъже, които отиват там в преследване на мечтите си и откриват само кошмари!

— Което ни оставя само мочурищата за престъпно облекчение. Дуун — попита Фин, — имаш ли някакъв план, ти с тая твоя голяма уста, закачена на малкото ти тяло?

— Имам! — отвърна Дуун, който не можеше да стои мирно и размахваше юмруци във въздуха, докато танцуваше под някаква своя си мелодия. — Трябва да признаете, че блатата са единственото място, дето Църквата не е стъпила с изисканите си крака. Но и място, дето някое побъркано момиче може да изпита волята си да предизвика тресавищата. Щото е вярно, само един скок, ако не внимава, и после няма да има де да й сложат надгробния камък. Слушайте сега!

Дуун застана неподвижно, така че всички да могат да се наведат към него с широко отворени очи и наострени уши.

— Трябва ни военен стратег, гений на научното проучване, който наново да създаде Вселената и да преправи жената. С една дума... Аз!

— Ти! — извикаха всички, сякаш ударени в колективния си корем.

— Аз имам чука — рече Дуун. — Ще ми подадете ли пироните?

— Закачи картината — каза Фин — и я намести както трябва.

— Тази вечер дойдох тук с победна мисъл — продължи Дуун, спал късно до обед и върнал се в леглото в три, за да смели видяното и да преправи бъдещето ни. — Вижте сега, ако продължаваме да дрънкаме празни приказки и да си късаме нервите, луната ще изгрее и пустошта и лакомите мочурища ни чакат. Велосипедите ни лежат в гробища от кормила и спици. Заради великата цел, не трябва ли да

натиснем педалите и с вени, кипнали от смела кръв и бренди, веднъж завинаги да заковем блатата, да направим постоянна карта, да скицираме враждебните и невинните наглед равнини, да изпитаме тресавищата и да се върнем със сигурна информация, че зад фермата на Дуули има поле, в което, ако не се движиш бързо, потъваш със скорост от пет-шест сантиметра в минута? И че после идва пасището на Лиъри, в което собствените му крави трябва да преживят със светкавична скорост, за да оцелеят на оная нестабилна почва и да се върнат живи на пътя? Няма ли да е добре, ако през остатъка от живота си знаем това, за да можем да отбягваме тези райони и да търсим по-здрава почва?

— Боже мой! — възхитено възкликнаха всички. — Добре ще е!

— Тогава какво чакаме? — Дуун се втурна към вратата. — Допийте си чашите и яхвайте велосипедите. В невежество ли ще живеем, или най-после ще излезем на терена, както Бог е повелил?

— На терена! — Мъжете пресушиха чашите и избутаха Дуун през вратата.

— Време е! — извика Фин, след като кръчмата се опразни. — Време е!

Едва бяха излезли на пътя, полетели напред с развети поли на палтата, сякаш пред тях се намира раят, а отзад ги гони Луцифер, когато Дуун посочи с изследователския си нос:

— Това е нивата на Флаърти. Ужасно бързо. Потъваш с трийсет сантиметра в минута.

— Леле Божке — каза някой от потните велосипедисти, — може и да не стигнем до отсрещния край!

— Той ще е първият и последният, и помежду това няма да има никой — призна Фин, който беше настигнал групата.

— Къде ни водиш, Дуун? — задъхано попита Нолън.

— Скоро ще видите! — отвърна Дуун.

— А когато стигнем там — рече Риърдън, внезапно поразен от нова мисъл, — коя ще е жената в изпитанията на мочурищата?

— Вярно бе! — ахнаха всички, когато Дуун се отклони от пътеката, яростно натиснал педалите. — Ами че тук сме само ние.

— Някоя вавилонска блудница? — предложи Фин.

— И коя ще е тя?

— Гледате ѝ задника! — извика Дуун, целият сякаш в мъгла от скоростта. — Аз!

— Ти!

Това едва не предизвика масово сблъскване. Но предусетил тази възможност, Дуун изкрещя:

— Ако всичко мине добре, ще има и още изненади. А сега, за Бога, натиснете контраата. Пристигнахме!

Бе валяло, но тъй като постоянно валеше, никой не забеляза. Сега дъждът се разтвори като завеса в театър, за да разкрие:

Горското пасище на Бранигън, което започваше във влага, за да се загуби в мъгла.

— Пасището на Бранигън! — Всички удариха контра и се заковаха на място.

— Няма ли тайнствена атмосфера? — прошепна Дуун.

— Има — промълви някой.

— Предизвиквате ли смелостта ми?

— Направи го — единодушно отвърнаха всички.

— Но сериозно ли говориш, Дуун?

— Господи — каза той. — Иначе няма да е истинска проверка за тресавище. Но трябва да са двама души. Аз, естествено, ще играя ролята на жената. И някой доброволец от вас.

Възседнали колелата си, мъжете се отдръпнаха назад.

— Проклет да си с тая твоя научна логика — рече Фин.

— Но, Дуун, твое правдоподобие, ако изобщо има такава дума. Ще ни е трудно да си те представим като женска.

— Защо не идем да докараме истинска мома? — предложи Риърдън. — От женския манастир...

— От манастира! — стъписано извикаха всички.

— Или някоя от съпругите ни? — каза Дуун.

— От съпругите ли? — още по-стъписано извикаха всички.

И щяха да го набият като клин в земята, ако не бяха осъзнали, че ги поднася.

— Стига! — намеси се Фин. — Имаме ли моливи и хартия подръка, за да теглим чертата, да си спомним пагубните тресавища и да ги нанесем на карта?

Мъжете замърмориха.

Никой не се беше сетил да вземе молив и хартия.

— О, по дяволите — каза Риърдън. — Ще скицираме всичко, когато се върнем в кръчмата. Давай, Дуун. След малко ще те последва доброволец в ролята на мъжа.

— Тръгвам! — Дуун остави велосипеда си на земята, прочисти гърло и се затича, като бързо местеше лакти, из безкрайно очакващото и ужасно мочурливо гробище на сексуални зверове.

— Това е най-тъпото нещо, което някога сме опитвали — каза Нолън. Очите му се бяха насълзили от страх, че никога вече няма да види Дуун.

— Какъв герой! — възкликна Фин. — Защото ще посмеем ли да дойдем тук друга нощ с някоя побъркана женска, ако не знаем логиката на притеглянето и потъването, гибелта или оцеляването, за да бъдем удушени от собственото си бельо?

— Ох, чорапът ми потъна! — извика Дуун, вече отдалечил се достатъчно, за да не могат да го спасят. — Стигнах!

— Още по-нататък, Дуун! — предложи Нолън.

— Мамка му! — извика Дуун. — Първо казваш, че било най-тъпото нещо, сега пък ме насочваш към минното поле! Продължавам напред на почивки.

После внезапно изпищя:

— Това е асансьор! Спускам се надолу!

И бясно размаха ръце, за да запази равновесие.

— Съблечи си палтото! — извика Фин.

— Какво?

— Хвърли си шапката!

— Шапката ли? Идиот! С какво ще ми помогне това?

— Тогава панталона! Обувките! Трябва да се престориш, че се готвиш за Великия подвиг, независимо от дъжда.

Дуун не си свали шапката, но си събу обувките и смъкна палтото си.

— Проверката, Дуун! — извика Нолън. — Ако не се погърчиш малко, за да си развържеш връзките на обувките и вратовръзката, няма да разберем колко време има човек за брачния си танц преди да потъне в земята. Сега трябва да проверим има ли, или няма време за мечтания завършек.

— За мечтания... завършек... по дяволите! — извика Дуун.

И като мърмореше ругатни и изстрелваше епитети във въздуха, Дуун заподскача, съблече си палтото, после ризата и вратовръзката и беше на път да си смъкне панталоните, когато във въздуха отекна гръмовен глас от небесата или ехо от планината, сякаш на земята бе паднала гигантска наковалня.

— Какво става тук? — изтътна гласът.

Всички замръзнаха, пир, вледенен от грях.

Дуун замръзна като статуя.

Замръзна и самото време и гръмовният глас отново изкънтя в ушите им:

— Какво става тук, по дяволите? — разнесе се гласът на Отвъдното, гласът на Страшния съд.

Десетина глави се завъртяха на десетина шии.

Защото на пътя бе застанал отец О'Мали, стиснал кормило в отмъстителните си юмруци, така че велосипедът му приличаше на сбръчканата му сестра, възседната и загубена.

Отец О'Мали за трети път хвърли мълнията и разцепи въздуха.

— Ти, ти и ти! Какво сте намислили?

— Нищо не мисля, затънал съм до кръста — изписка Дуун с тъничък гласец на пиколо и хрисимо прибави: — Отче...

— Излизай, излизай! — извика свещеникът и размаха ръка като коса. — Бягай! — издудна той. — По дяволите, по дяволите, по дяволите.

И събра мъжете с безумно жестикулиране и изригвания на лава, достатъчни, за да погребат цяло село.

— Махайте ми се от очите. Вървете си, нещастници! Идете да си търсите душите и през следващите десет години всяка събота си домъквайте задниците на изповед. Имате късмет, че се случих аз, а не епископът, аз, а не милите монахини оттатък Мейнуут, аз, а не невинните дечица от училището. Обувай си чорапите, Дуун!

— Обул съм си ги! — измърмори Дуун.

— За последен път ви казвам, вървете! — И мъжете навярно щяха да се пръснат, но вцепенени от ужас, останаха замръзнали на велосипедите си и можеха само да слушат.

— Сега ще ми кажете ли — издудна свещеникът, затворил едно око, за да се прицели, и вперил другото в целта, — какво, по дяволите, сте намислили?

— Потъвам, ваша милост, ваша чест, ваше високопреподобие.

И Дуун едва не го направи.

Поне докато монсиньорът не си тръгна.

Когато чу отдалечаващото се дрънчене на светия велосипед по склона, той продължи да стои като обезверения Лазар, за да наблюдава вероятната си гибел.

Накрая обаче извика над мочурливото поле със странно немощен, но постепенно все по-триумфиращ глас:

— Отиде ли си?

— Отиде си, Дуун — потвърди Фин.

— Тогава ме вижте — каза Дуун.

Всички погледнаха към него, после очите им се изцъклиха и накрая устите им зяпнаха.

— Ти не потъваш — ахна Нолън.

— Ти не си потънал — прибави Риърдън.

— Не съм! — Дуун тропна с крак, сякаш за да изпита почвата, после сниши глас от страх, че свещеникът, макар и далеч, може да чуе ехото:

— И защо не потънах? — попита небесата той.

— Защо, Дуун? — разнесе се хорът.

— Защото пресях слуховете и научих, че някога, преди сто години, точно на това място имало...

Дуун направи драматична пауза, после сложи край на действието:

— Черква!

— Черква ли?

— Здрава католическа скала на несигурна ирландска почва! Красотата ѝ пречиствала вярата! Но от тежестта ѝ крайъгълният ѝ камък потънал. Свещениците избягали и изоставили сградата, олтара и всичко, така че Дуун, вашият спринтьор, стои на тази твърда земя. Стоя над земята!

— Ти си направил истинско откритие! — възкликна Фин.

— Да! И тук ще спрягаме своите глаголи и ще възродим своята вяра в жените във всички бъдещи времена, близки и далечни — заяви Дуун, застанал сред мокрия мъх. — Но само в случай...

— В случай?

Възседнали велосипедите си, мъжете се завъртяха.

И на възвишението на пътя на трийсетина метра от тях, останали невидими до този момент, но сега полуразкрили се пред очите им, се появиха две жени, не преобразени розови градини, не, но нощта и обстоятелствата някак правеха грозноватите им лица красиви.

Бяха ниски жени. Не ирландско ниски, а ниски като джуджета в цирк.

— Лилипути! — възкликна Фин.

— От водевила в Дъблин миналата седмица! — застанал сред тресавището, призна Дуун. — И двете заедно тежат наполовина колкото мен в случай, че черковният под внезапно изгуби архитектурните си корени и реши да намокри компанията!

Дуун изсвири и махна с ръка. Миниатюрните момичета, тези дребни жени излязоха на пътя.

Когато стигнаха при него и не изчезнаха, той извика на тълпата:

— Ще оставите ли колелата си, за да дойдете при нас?

Последва масово раздвижване.

— Почакайте! — извика Дуун. — Един по един. Нали не искаме в полунощ да се срещнем в кръчмата...

— И да открием, че някой липсва ли? — попита Фин.

[1] Името на града „Kilcock“ може да се преведе и като „утрепан хуй“. — Бел.пр. ↑

ВЪЗВРЪЩАНЕ НА ДЕВСТВЕНОСТТА

Когато ми позвъни по телефона, си помислих, че е полудяла от радост. Трябваше да я успокоя.

— Спокойно, Хелън — казах аз. — Какво става?

— Страхотна новина. Трябва да дойдеш веднага, незабавно.

— Днес е четвъртък, Хелън. Обикновено не идвам да те видя в четвъртък. Винаги идвам във вторник.

— Това не може да чака, прекалено е чудесно.

— Защо не ми разкажеш по телефона?

— Твърде лично е. Не обичам да споделям лични неща по телефона. Чак толкова ли си зает?

— Не, тъкмо привърших някои писма.

— Добре тогава, ела да празнуваме заедно.

— Дано да имаш основателна причина — казах аз.

— Само почакай да чуеш. Идвай.

Бавно затворих и отидох да си взема палтото и куража. Пред вратата ме очакваше усещане за обреченост. Минах през него, стигнах до автомобила си и потеглих в самоналожено мълчание, като от време на време изругавах. Когато заставах пред апартамента на Хелън в другия край на града, започнах да се колебаю, но вратата се отвори и ме изненада. Изражението ѝ беше безумно и си помислих, че е откачила.

— Недей да стоиш като пън — извика тя. — Влизай.

— Днес не е вторник, Хелън.

— И никога вече няма да бъде! — засмя се тя.

Стомахът ми натежа като олово. Оставих я да ме издърпа за лакътя, да ме въведе вътре и да ме настани на стол, после тя се завъртя из стаята, намери вино, напълни две чаши и ми подаде едната. Аз само я гледах.

— Пий — каза Хелън.

— Имам чувството, че е безполезно.

— Погледни ме! Аз пия! Нали празнуваме!

— Всеки път, когато използваш тази дума, част от континента пропада в пространството. Какво трябва да празнувам?

Отпих и тя докосна чашата ми, с което показваше, че трябва да я пресуша, за да я напълни отново.

— Седни, Хелън. Нервирам се, като те гледам как стоиш права.

— Добре. — Тя допи чашата си, напълни и двете и седна с прехласнато изражение. — Никога няма да се сетиш.

— Полагам всички усилия да не го направя.

— Дръж си шапката. Влязох в Църквата.

— Ти... в коя църква? — заекнах аз.

— Мили Боже! Има само една!

— Имаш много приятели мормони и неколцина лютерани...

— Господи! — извика Хелън. — В католическата, разбира се.

— Откога харесваш католиците? Мислех, че родът ти произхожда от Ориндж и Корк и че в семейството ти сте се подигравали на папата!

— Тъпо. Това беше тогава, сега е друго.

— Подай ми бутилката. — Пресуших втората си чаша, напълних я и поклатих глава. — Хайде сега го повтори пак. Бавно.

— Току-що идвам от дома на отец Райли.

— Кой!?

— Главният свещеник в „Сейнт Игнейшъс“, Той ме подготви, нали знаеш, даваше ми напътствия през последния месец.

Облегнах се и се втренчих в празната си чаша.

— Затова ли не те видях миналата седмица?

Тя енергично кимна. Лицето ѝ грейна.

— И по-предишната и още по-предишната?

Отново жизнено кимване, придружено от смях.

— Този отец Кели...

— Райли.

— Да де, Райли. Кой те запозна с него?

— Всъщност не са ни запознавали. — Тя погледна към тавана. Проследих погледа ѝ, за да видя какво има там. Тя забеляза, че я гледам, и сведе очи.

— Ами тогава къде се натъкна на него? — попитах аз.

— Аз... хм, по дяволите. Уговорих си среща.

— Отдавна пропаднала баптистка?

— Стига си викал.

— Не викам. Просто един бивш любовник се опитва да проумее...

— Ти не си бивш любовник!

Хелън протегна ръка и ме докосна по рамото. Погледнах към дланта ѝ и тя се отдръпна.

— Какво съм тогава? Почти бивш ли?

— Не говори така.

— Навярно би трябвало да те оставя ти да го кажеш. Направо си го представям.

Тя навлажни устни с език, сякаш за да оближе думите.

— И преди колко време се запозна, натъкна или си определи среща с Райли?

— Отец Райли. Не зная.

— Разбира се, че знаеш. Такава среща е вечен позор или поне аз така виждам нещата.

— Не се нахвърляй на заключения.

— Не се нахвърлям. Просто съм полудял. Или по-скоро ще полудея, ако не ми обясниш.

— Това да не е втората ми изповед за днес? — запремигва Хелън.

— Боже мой — казах аз, усетил невидим удар в корема. — Значи това било! Преди час изскачаш от изповедната и първият човек, на когото телефонираш, за да съобщиш безумната новина, е...

— Не съм изскочила!

— Не, сигурно не си. Колко време остана затворена там вътре?

— Не много.

— Колко?

— Половин час. Един час.

— Да не би сега този Райли, отец Райли да си подремва? Трябва. Колко десетки грешни години му изповяда? Той изобщо успя ли да вземе думата? Божието име беше ли споменато?

— Не се шегувай.

— Това като шегата ли ти звучи? Значи си го държала цял час, така ли? Обзалагам се, че в момента се налива с осветеното вино.

— Престани! — извика тя и в очите ѝ имаше сълзи. — Обадох ти се, за да ти съобщя добрата новина, а ти развали всичко.

— Преди колко време си определи тая среща с Райли, тоест с отец Райли? Първата ти среща, за напътствията. Трябва да е отнело седмици или месеци. Отначало той ли говореше повече?

— Да.

— Бих искал да зная само датата. Толкова ли е трудно да ми я кажеш?

— Петнайсети януари, вторник. В четири часа.

Бързо изчислих наум.

— А, да — казах и затворих очи.

— „А, да“ какво? — наведе се напред Хелън.

— Това беше последният вторник, последният път, когато ме помоли да се ожения за теб.

— Така ли беше?

— Помоли ме да напусна жена си и децата си и да се ожения за теб, да.

— Не си спомням.

— Ами, спомняш си. Спомняш си и отговора ми. Не. Също като и десетки други пъти. Не. Затова си вдигнала телефонната слушалка и си позвънила на Райли.

— Не стана чак толкова бързо.

— Нима? Половин час ли изчака, или четирийсет и пет минути?

Тя сведе очи.

— Час, може би два.

— Да речем час и половина, той е бил свободен и ти си отишла при него. Ново попълнение за Църквата. Божичко. Подай ми бутилката.

Взех виното и допих третата си чаша.

— Продължавай — казах и я погледнах.

— Това е всичко — просто отвърна Хелън.

— Искаш да кажеш, че си ме накарала да измина целия този път само за да ми съобщиш, че си станала католичка и си се освободила от трупани в продължение на петнайсет години грехове ли?

— Ами...

— Чакам да падне и другата обувка.

— Каква обувка?

— Оная стъклена пантофка, която нахлузих на крака ти преди три години, онази, дето ти стана толкова точно. Когато падне, ще се

счупи. И до полунощ ще трябва да събирам парчетата.

— Няма да се разплачеш, нали? — Тя се наведе напред и се вгледа в лицето ми.

— Да. Не. Още не съм решил. Ако се разрева, ще ме вдигнеш ли на ръце, докато се оригна, както правиш винаги? Винаги си го правила и така ми е олеквало. Сега какво?

— Ти каза всичко.

— Аз пък защо си мислех, че те чакам да го кажеш? Кажи го.

— Свещеникът каза...

— Не искам да чуя какво е казал свещеникът. Не прехвърляй вината върху него. Ти какво ще кажеш?

— Свещеникът каза — сякаш не ме бе чула, продължи Хелън, — че след като вече съм член на неговото паство, отсега нататък не трябва да върша нищо с женени мъже.

— Ами с неженени? Какво каза за тях?

— Разговаряхме само за „женени“.

— Сега вече почти стигнахме до въпроса. Значи искаш да кажеш, че... — Бързо запресмятах наум. — По-по-по-миналия вторник ли за последен път се бихме с възглавници?

— Май да — нещастно отвърна тя.

— „Май“ ли?

— Да — каза Хелън.

— И повече няма да те видя, така ли?

— Можем да обядваме...

— Да обядваме. След всички онези среднощни пиршества, похапвания с великолепни деликатеси и закуски, приготвяни в рая?

— Не преувеличавай.

— Преувеличавам ли? По дяволите, три невероятни години аз живях в ураган и изобщо не докосвах земята. Нямахме косъмче по тялото ми, което да не хвърля искри, щом ти ме докосваше. И едва напуснал дома ти по залез-слънце всеки вторник, аз вече копнеех да се втурна обратно, да разкъсам тапетите по стените и да викам името ти. Преувеличавам ли? Преувеличавам! Позвъни в лудницата и ми запази стая!

— Ще го преживееш — неуверено каза тя.

— Някъде към следващия юли, а може би август. До Все светии ще съм във форма... Значи отсега нататък, Хелън, ще се срещаш с тоя

Райли, тоя отец, тоя свещеник, така ли?

— Не ми харесва начинът, по който го казваш.

— И той ще ти дава напътствия всеки вторник следобед? Е, ще го прави ли, или няма?

— Да.

— Боже мой! — Изправих се и започнах да се разхождам из стаята, като говорех на стените. — Какъв сюжет за книга, филм, телевизионен сериал. Една жена, която няма смелост, няма кураж, измисля удивително хитър начин да разкара гаджето си. Не може просто да каже: „Върви си, махай се, чупката“. Не. Не може да каже: „Всичко свърши, беше хубаво, но свърши“. Не. Затова получава напътствия, намира си религия и я използва, за да сложи край и да възвърне девствеността си.

— Не е така.

— Искаш да кажеш, че случайно си станала набожна и внезапно ти е хрумнало да повикаш Добрата воля да дойде и да ме вземе ли?

— Изобщо не съм...

— Разбира се, че си. И това е свършен капан. Няма начин да се измъкна. Ръцете ми са завързани. Ако сега те принудя да се любим, ще прегреша спрямо съвета на Райли. Господи, каква ситуация!

Отново седнах.

— Спомена ли му за мен?

— Не точно името ти, не...

— Но си му разказвала за мен, така ли? Часове наред?

— Десет минути, може би петнайсет.

— Колко добър съм бил в оная работа и как не си можела да живееш без мен ли?

— Сега живея без теб и съм свободна като птичка!

— Виждам го по фалшивия ти смях.

— Не е фалшив. Ти просто не искаш да го чуеш.

— Продължавай.

— С какво?

— Продължавай по списъка.

— Това е всичко.

Тя нервно кършеше пръсти.

— Хм, има още нещо...

— Какво?

Тя извади кърпичка и си издуха носа.

— Болеше ме всеки път, когато се любехме.

— Какво? — зашеметен, извиках аз.

— Така е — без да гледа към мен, каза тя. — Още от самото начало. Винаги.

— Искаш да кажеш — ахнах аз, — че те е боляло всеки път, когато сме се отправяли на онези вълшебни пътешествия към луната?

— Да.

— И всички онези радостни викове само са скривали болката ти?

— Да.

— Но защо не си ми го казвала нито веднъж през всички тези години, през всички тези часове?

— Не исках да те наскърбявам.

— Мили Боже! — извиках аз.

И после:

— Не ти вярвам.

— Истина е.

— Не ти вярвам — повторих аз, като се мъчех да овладее дишането си. — Беше толкова прекрасно, беше чудесно, беше... не, не, не може да си ме лъгала всеки път, всеки път. — Млъкнах и я погледнах. — Казваш ми го, за да допълниш оная работа с отец Райли. Така е, нали?

— Кълна се в Господ...

— Внимавай. Вече си вярваща! Това е богохулство!

— Тогава просто се заклевам. Не те лъжа.

Испаднах в пълен смут.

Последва дълго мълчание.

— Все пак бихме могли да обядваме заедно — каза тя. — Някой ден.

— Не, благодаря. Няма да мога да издържа. Да те виждам, да седя срещу теб и да не мога да те докосвам, о, Господи! Къде ми е шапката? Дали изобщо носех шапка?

Хванах бравата.

— Къде отиваш? — извика тя.

Поклатих глава със затворени очи.

— Не зная. Зная. Отивам да се присъединя към Унитариянската църква!

— Какво?
— Унитарияните. Ти знаеш.
— Не можеш да направиш това!
— Защо?
— Защото...
— Защото?
— Те изобщо не споменават за Господ или Иисус. Засрамват се, ако приказваш за тях.
— Точно така.
— Което означава, че когато те виждам, аз няма да мога да споменавам за Господ и Иисус.
— Точно така.
— Ти няма да се присъединиш към тях!
— Нима? Ти първа направи ход. Сега е мой ред. Шах и мат.
Натиснах бравата и казах:
— Ще ти се обадя следващия вторник за последен път. Но ако го направя, не ме моли да се ожена за теб.
— Не ми се обаждай — отвърна тя.
— О, скъпа моя, все още любима — казах аз, — довиждане.
Излязох и затворих вратата. Тихо.

ГОСПОДИН БЛЕД

— Той е много болен.

— Къде е?

— Гор е на палуба С. Помогнах му да си легне.

Лекарят въздъхна.

— Дойдох на това пътуване, за да си почина. Добре, добре. Извини ме — каза той на жена си и последва редника по рампите на космическия кораб. Корабът изстрелваше червено-жълтите си пламъци в космоса и се носеше с хиляда и петстотин километра в секунда.

— Стигнахме — съобщи дежурният.

Лекарят влезе в каютата и видя мъжа, който лежеше на койката. Той беше висок и плътта му сякаш бе опъната върху черепа му. Беше болен и устните му болезнено изпъкваха върху пожълтелите му зъби. Очите му бяха тъмни чаши, от които надничаха искрици, и тялото му бе мършаво като скелет. Цветът на ръцете му напомняше на сняг. Докторът придърпа магнитния стол и хвана китката на болния.

— Какъв е проблемът?

Мъжът не отговори веднага, а само облиза тънките си устни с безцветния си език.

— Умирам — каза накрая той и като че ли се засмя.

— Глупости, ние ще ви излекуваме, господин...

— Блед, за да е в тон с кожата ми. Казвайте ми Блед.

— Господин Блед. — Това беше най-ледената китка, която бе докосвал през живота си. Като ръката на мъртвец. Пулсът му вече не се усещаше. Ако изобщо го имаше, той беше толкова слаб, че пулсирането на собствените пръсти на лекаря не му позволяваше да го долови.

— Зле съм, нали? — попита г-н Блед.

Докторът не каза нищо, а започна да преслушва голите гърди на умирация със сребърния си стетоскоп.

Чуваше се слаб далечен шум — като въздишка, като бегла мисъл. Вместо сърдечен ритъм сякаш се носеше жален вой, приглушен писък

на милиони гласове, мрачен вятър, навяващ от космоса, който вледеняваше голите гърди, смразяваше ушите на лекаря и собственото му сърце, което спря, за да го чуе.

— Прав съм, нали? — попита г-н Блед.

Докторът кимна.

— Навярно можете да ми кажете...

— Каква е причината ли? — Г-н Блед затвори очи, усмихнат на собствената си безцветност. — Не съм ял нищо. Умирам от глад.

— Можем да решим този проблем.

— Не, не, вие не разбирате — прошепна мъжът. — Едва успях да стигна до тази ракета навреме, за да се кача на борда. О, известно време наистина бях здрав, допреди няколко минути.

Лекарят се обърна към редника.

— Бълнува.

— Не — възрази г-н Блед, — не.

— Какво става тук? — попита някакъв глас и в каютата влезе капитанът. — Здравейте, кой е този? Не си спомням...

— Ще ви спестя неприятностите — каза г-н Блед. — Няма ме в списъка на пътниците. Току-що се качих на борда.

— Не е възможно. Намираме се на шестнайсет милиона километра от Земята.

Г-н Блед въздъхна.

— Едва успях. Отне ми цялата енергия, за да ви настигна. Ако бяхте малко по-надалеч...

— Чисто и просто пътник без билет — каза капитанът. — И пиян, несъмнено.

— Много болен човек — рече докторът. — Не трябва да го местим. Ще го прегледам внимателно...

— Нищо няма да откриете — немощно го прекъсна г-н Блед, бял, дълъг и сам на койката си — освен че се нуждае от храна.

— Ще се погрижим за това — отвърна лекарят и запретна ръкави.

Изтече час. Лекарят отново седна на магнитния си стол. Потеше се.

— Прав сте. Няма ви нищо, освен че умираете от глад. Как е възможно в богатата цивилизация като нашата?

— О, ще се изненадате — отвърна студеният, мършав, бял човек. Гласът му беше като ветреца, навяващ мраз в стаята. — Преди около час ми взеха цялата храна. Аз съм си виновен. След няколко минути ще разберете. Ще видите, че съм много, много стар. Някои казват, че съм на един милион години, други — на милиард. Загубил съм им броя. Бях прекалено зает, за да ги броя.

„Луд — каза си докторът, — съвсем луд.“

Сякаш прочел мислите му, г-н Блед леко се усмихна, поклати уморената си глава и тъмните бездни на очите му проблеснаха.

— Не, не. Не, не. Стар съм, много стар. И глупав. Земята беше моя. Притежавах я. Пазех я за себе си. Тя ме хранеше даже когато я хранех и аз. Живях добре там в продължение на милиард години, живях прекрасно. А ето че сега съм тук и умирам. Никога не съм си мислил, че мога да умра. Никога не съм си мислил, че могат да ме убият. А сега познавам този страх, зная какво е да умираш. След един милиард години вече го зная и е страшно, защото какво ще прави вселената без мен?

— Просто си лежете спокойно, ще ви излекуваме.

— Не, не. Не, не, не можете да направите нищо. Аз взех своето. Живях така, както ми харесваше. Започвах войни и спирах войни. Но този път стигнах прекалено далеч и извърших самоубийство, да, така е. Идете до онзи илюминатор и погледнете навън. — Г-н Блед трепереше, треперенето премина в ръцете и пръстите му. — Погледнете навън. Кажете ми какво виждате.

— Земята. Планетата Земя.

— Тогава почакайте малко — рече г-н Блед.

Докторът зачака.

— Сега — тихо каза болният. — Трябва да се случи сега.

Ослепителен огън изпълни небето.

— Боже мой — извика лекарят, — Боже мой, това е ужасно!

— Какво виждате?

— Земята! Тя избухва! Тя гори!

— Да — отвърна г-н Блед.

Огънят изпълни вселената със синьо-жълти пламъци. Земята се пръсна на хиляди късчета и се разпадна на искри.

— Видяхте ли? — попита г-н Блед.

— Боже мой, Боже мой. — Докторът залитна и се блъсна в илюминатора, притиснал ръце към сърцето и лицето си. После се разплака като дете.

— Виждате ли — рече г-н Блед — какъв глупак бях. Прекалено далеч. Стигнах прекалено далеч. Какъв празник, мислех си. Какъв пир. А сега, а сега всичко свърши.

Лекарят седна разплакан на пода. Корабът се носеше в космоса. По коридорите се чуваха тичащи крака, зашеметени гласове и много плач.

Болният лежеше на койката си, мълчеше, бавно поклащаше глава и конвулсивно преглъщаше. След пет минути треперене и сълзи докторът възвърна самообладанието си, изправи се, седна на стола и погледна г-н Блед, който лежеше слаб и дълъг, почти прозрачен, и от него се носеше силен мирис на нещо много старо, ледено и мъртво.

— Сега виждате ли? — попита той. — Не исках да стане така.

— Млъкнете.

— Исках да продължи още милиард години, прекрасният живот, избирането и решаването. О, аз бях цар.

— Вие сте луд!

— Всички се страхуваха от мен. А сега аз се страхувам. Защото не остана кой да умира. Само шепа хора на този кораб. Няколко хиляди на Марс. Ето защо се опитвам да стигна там, на Марс, където ще мога да живея, ако успея да се добера дотам. Защото за да живея, за да говорят за мен, за да съществувам, трябва да има други, които да умират, и когато всички живи умрат и не остане кой да умира, тогава трябва да умре самият г-н Блед, а той определено не иска да умира. Защото, разбирате ли, животът е рядко нещо във Вселената. Жива беше само Земята и само аз живях там заради живите. Но сега съм толкова слаб, толкова слаб. Не мога да помръдна. Трябва да ми помогнете.

— Луд, луд!

— До Марс остават още два дни — след като помисли, каза г-н Блед, отпуснал ръцете си отстрани. — Трябва да ме храните през това време. Не мога да се движа и да се грижа за себе си. О, допреди час имах огромна сила, само като си помисля за силата, която взимах от толкова много умиращи едновременно. Но усилието да стигна до този кораб изчерпа мощта ми, а тя е ограничена. Защото сега нямам

причина да живея, освен вас, съпругата ви, още двайсетина пътници и екипажа, както и онези неколцина на Марс Отслабва стимулт ми, разбирате ли, отслабва... — Гласът му заглъхна във въздишка. И после, след като преглътна, той продължи: — Чудили ли сте се, докторе, защо през шестте месеца, откакто установихте бази на Марс, смъртността там е нулева? Не мога да съм навсякъде. Роден съм на Земята в същия ден, в който се роди и животът. И през всички тези години чаках да продължа навън в звездната система. Трябваше да ида там преди месеци, но все отлагах и сега съжалявам. Какъв глупак, какъв алчен глупак.

Лекарят се изправи, отдръпна се и се притисна към стената.

— Вие не сте на себе си.

— Нима? Погледнете пак през онзи илюминатор и вижте какво е останало от Земята.

— Не искам да ви слушам.

— Трябва да ми помогнете. Трябва да решите бързо. Искам да видя капитана. Първо трябва да се видя с него. Може да го наречете кръвопреливане. И после пътниците, един по един, просто за да ме държат на ръба, да ме държат жив. И след това, разбира се, навярно дори вие или съпругата ви. Нали не искате да живеете вечно? Това ще се случи, ако ме оставите да умра.

— Вие бълнувате.

— Смеете ли да повярвате, че бълнувам? Можете ли да поемете този риск? Ако умра, всички вие ще станете безсмъртни. Нали човек винаги е искал това? Да живее вечно. Но аз ви казвам, че това ще е лудост, всеки ден като предишния, а помислете за ужасното бреме от спомени! Помислете за това!

Лекарят стоеше в сенките в другия край на стаята, с гръб към стената.

— По-добре се примирете с това — прошепна г-н Блед. — По-добре да умрете, когато имате възможност, отколкото да живеете милион, милиард години. Повярвайте ми. Аз го зная. Почти се радвам, че умирам. Почти, но не съвсем. Инстинкт за самосъхранение. Е?

Докторът застана на прага.

— Не ви вярвам.

— Не си отивайте — промълви г-н Блед. — Ще съжалявате.

— Лъжете.

— Не ме оставяйте да умра... — Гласът вече бе съвсем далечен, устните едва помръдваха. — Моля ви, не ме оставяйте да умра. Нуждаете се от мен. Животът се нуждае от мен, за да има стойност, за да има контраст. Не...

Г-н Блед ставаше все по-слаб и по-дребен и плътта му като че ли се топеше с всяка секунда.

— Не — въздъхна той. — Не... — каза вятърът зад здравите жълтеникави зъби. — Моля ви... — Хлътналите очи се приковаха в тавана.

Лекарят рязко отвори вратата, затръшна я и я заключи. После се облегна на нея, отново заплака и видя, че хората са застанали на групи из кораба и гледат с разширени очи към празното място, където преди се въртеше Земята. Чу проклетия и вой. В продължение на час той крачи със залитане и сякаш насън из корабните коридори, докато не се натъкна на капитана.

— Капитане, никой не трябва да влиза в онази стая, в която е умирацията. Болестта му е заразна. Неизлечима. Абсолютно луд е. Ще умре до час. Наредете да запоят вратата.

— Какво? — попита капитанът. — А, да, добре. Ще се погрижа. Видяхте ли? Видяхте ли гибелта на Земята?

— Видях я.

Двамата вцепенено се отдалечиха един от друг. Докторът седна до жена си, която отначало не го позна, докато не я прегърна.

— Не плачи — каза той. — Не плачи. Моля те, не плачи.

Раменете ѝ се разтърсваха. Лекарят силно я притисна към себе си, вперил очи в треперенето на собственото си тяло. Останаха така в продължение на няколко часа.

— Не плачи — каза той. — Мисли за нещо друго. Забрави за Земята. Мисли за Марс, мисли за бъдещето.

Двамата се облегнаха назад с пусти лица. Той запали цигара и не можа да усети вкуса ѝ, подаде ѝ я и запали друга за себе си.

— Какво ще кажеш да си омъжена за мен още десет милиона години? — попита докторът.

— О, с удоволствие — извика тя, завъртя се към него и обви ръката му около себе си. — С огромно удоволствие!

— Наистина ли? — каза той.

КУКУВИЦАТА, КОЯТО ИЗСКАЧА ОТ ЧАСОВНИКА

— Човек помни повече делата на хората — каза г-жа Коулс, — отколкото лицата им и онова, което говорят. Ако питате мен, онази новата жена оттатък улицата, две къщи надолу, Кит Рандъм, нали така се казваше? Та тя меко казано е човек на действието.

Всички на верандата се обърнаха да погледнат.

Кит Рандъм стоеше в градината с цвете в ръка. Боядисваше капака на прозореца на втория етаж. Вееше си с ветрило сред сумрачната прохлада на прага на верандата си. Правеше изящни гравюри под лимоненожълтата светлина на газената лампа вечер. Ваеше глина върху грънчарско колело рано сутрин и пееше с висок, чист като изворна вода глас. Изхвърляше десетки пепелници в пещ, която беше изградила от тухли. А после отново можехте да я видите да пече пайове за Бог знае кого в празната си къща и да ги оставя да изстинат на перваза, така че мъжете от отсрещната страна на улицата да пресичат с вдигнати носове, привлечени от уханието. После, щом слънцето залезеше, тя се люлееше на голямата конопена люлка, която бе завързала на огромния дъб в задния си двор. В девет вечерта излизаше навън, понесла грамофона като бяло кученце в ръце, навиваше го, поставяше плоча и се люлееше в голямата детска люлка като пеперуда или като червена под-под-подскачаща червеношийка.

— Да — каза г-жа Тийс. — Тя или е много умна жена и владее женските трикове, или... — И тук тя се замисли за миг. — Тя е онази кукувица, която изскача от часовника... онази кукувица, която изскача от часовника...

Жените от цялата улица разбиращо почукваха по челата си с показалци и надничаха над оградата ѝ като жени, поглеждащи иззад скала, готови да запищят колко са нависоко, но виждаха само вечерния заден двор, мрачен като пещера, пълен с шумолящи листа, осеян с цветя, с грамофона, съскащ и прочистващ гърло преди да се понесе по жлебовете на „Юнска нощ“ или „Бедна пеперуда“. И там, с

равномерността на невидимо, но въпреки това тиктакащо махало, назад-напред, с ръка, притисната към розовата възглавничка на бузата си, тихо въздишайки, седеше Кит Рандъм и се люлееше в такт с нещата, които грамофонът казваше за бедната пеперуда или чудната юнска нощ.

— Откъде е тя?

— Никой не знае.

— Какво прави тук?

— Никой не знае.

— Колко ще остане?

— Идете да питате нея!

Фактите бяха съвсем прости. Къщата беше останала свободна в продължение на година и после я наеха. Един априлски следобед пристигна камион и двама мъже започнаха да се щурат насам-натам като кийстоунски полицаи, едва не се сблъскваха, но винаги се разминаваха в последния момент, понесли часовници, лампи, столове, маси и вази. И потеглиха сякаш само след минута. Къщата остана самотна и необитаема. Г-жа Коулс четири пъти бе минавала покрай нея, за да надникне вътре и да види само, че светкавичните мъже са закачили картините, постлали са килимите, наредили са мебелите и са оставили всичко по женски спретнато преди да се втурнат навън и да изчезнат. Гнездото беше готово и очакваше птичката.

И точно в седем часа, веднага след вечеря, когато всички можеха да я видят, с жълто такси пристигна Кит Рандъм и влезе сама в очакващата я къща.

— Къде е господин Рандъм? — попитаха всички.

— Няма такъв.

— Разведена е, разведена. А може съпругът ѝ да е умрял. Вдовица, така е по-добре. Клетата.

Но когато отиваше към бакалията, за да купи пържоли, доматиена супа и веро, Кит Рандъм се усмихваше към всеки прозорец и всяка веранда, не изглеждаше уморена, не изглеждаше тъжна, не изглеждаше самотна, а изглеждаше така, сякаш денем в дома ѝ живеят цял куп клоуни, докато вечери правят компания красиви като киноактьори господа със засукани мустаци.

— Но при нея не идва никой. Отначало си мислех, хм... — Г-жа Коулс се поколеба. — Сама жена. О, нали знаете. Но край къщата ѝ

няма даже снежен човек. Та остава само едно: както каза някой, тя е онази кукувица, която изскача от часовника. По четири пъти на час.

Точно в този момент г-ца Кит Рандъм извика на жените и гласът ѝ се извиси сред нежнозелените дървета, издигна се в синьото небе от отсрещната страна на двора.

— Госпожи?

Те завъртяха глави. Наостриха уши.

— Госпожи — припряно извика г-ца Кит Рандъм. — Дойдох да си намеря мъж. Това е, госпожи!

Всички жени се скриха в къщите си.

На следващия следобед завариха г-н Тийс да играе на топчета в предния двор на г-ца Кит Рандъм. Г-жа Тийс търпя това около две минути и трийсет и пет секунди и после пресече улицата едва ли не на ролкови кълки.

— Е, какво правим? — попита двете приведени над земята фигури тя.

— Един момент. — Топчето проблесна под палеца на Хенри Тийс. Другите топчета изтракаха едно в друго и отскочиха в различни посоки.

— Като че ли ме биеш — каза Кит Рандъм. — Адски си добър на топчета, Ханк.

— От години не съм играл. — Г-н Тийс неспокойно погледна към глезена на жена си. Вените ѝ бяха като струйки светлосиньо мастило. Приличаха на картата на Илинойс Тук беше река Плат, там — Мисисипи. Успя да ги проследи нагоре чак до Рок Айланд, преди съпругата му да попита:

— Не е ли малко странно да играеш на топчета?

— Странно ли? — Г-н Тийс изтупа праха от дрехите си. — Та аз спечелих!

— Какво ще правиш с тия топчета?

— Не е въпросът какво ще правя с тях, важна е победата.

Г-жа Тийс ги изгледа така, сякаш бяха отровни гъби.

— Благодаря ти, че поигра с Хенри.

— Винаги на услугите ти, Клара, винаги — отвърна Кит Рандъм.

— Ще ти оставя топчетата. — Хенри припряно ѝ ги подаде. — У нас няма място за тях.

— Искам да окосиш тревата — каза г-жа Тийс.

Двамата пресякоха улицата. Той се опитваше да не гледа към нея, а тя се мъчеше да не изостава, защото г-н Тийс вървеше по-бързо. Г-жа Тийс ускори крачка, той също, докато накрая едва не се втурнаха към стъпалата пред верандата. Той пръв дотича до вратата, тя го следваше по петите. Разнесе се такова затръшване, че птиците в радиус от три къщи уплашено изхвърчаха от гнездата си.

Следващият инцидент се случи точно един час по-късно. Г-н Тийс косеше моравата, забил поглед в косачката и във всяко от стоте цветчета детелина, всички с главички, малки като на г-жа Тийс. Той бясно косеше на изток, запад, север, юг, потеше се и бършеше чело, когато г-жа Тийс извика:

— Да не забравиш и отбивката! А там по средата си пропуснал една ивица. Внимавай с оня камък, ще счупиш косачката!

Точно в два часа пред къщата на г-ца Кит Рандъм спряха два камиона и двама работници започнаха да изкарват пръстта от моравата. До четири вече бяха залели целия двор с плътен пласт цимент.

В пет часа камионите потеглиха и откараха със себе си моравата на г-ца Кит Рандъм. В този момент тя махна с ръка на г-н Тийс.

— Предполагам, че поне няколко години няма да се налага да косим тази моравя! — засмя се тя.

Г-н Тийс понечи също да се засмее, но усети, че някой се крие в сумрака зад мрежата на вратата. Той се скри вътре. Този път от затръшването от парапета на верандата паднаха две саксии със здравец.

— Ама колко е нагла тази жена!

— Прави го нарочно.

— Опитва се да ни изкара мъчителки. Заля моравата си с цимент. Дава разни идеи на г-н Тийс. Е, ние няма да циментираме нашата

морава и той ще я коси всяка седмица, иначе да не се казвам Клара Муун Тийс!

Наведени над плетките си, трите жени презрително изсумтяха.

— Прилича ми на някаква интрига — каза г-жа Коулс — Само вижте задния ѝ двор, истинска джунгла, нищо не си е на мястото.

— Разкажи ни пак как играли на топчета, Клара.

— Мили Боже. Той беше на колене и двамата се смееха. Аз... тихо. Чухте ли нещо?

Бе по залез-слънце, точно след вечеря, и трите жени седяха на верандата на г-жа Коулс.

— Оная кукувица пак е в задния си двор и се смее.

— На люлката ли се люлее?

— Слушайте. Шт!

— Не съм го правил от години! — засмя се мъжки глас. — Винаги съм искал, но хората те мислят за луд! Хей!

— Кой е там? — извика г-жа Коулс.

Трите жени притиснаха ръце към разгуптените си сърца и се втурнаха към другия край на верандата като изпаднали в паника туристки на потъващ кораб.

— Хооп! — извика Кит Рандъм и залюля люлката.

И сред зелените листа в здрача на задния ѝ двор се смееше мъж, който се залюляваше нагоре, после се спускаше и отново се издигаше в другата посока.

— Този глас не ти ли звучи малко като на твоя господин Коулс? — зачуди се една от жените.

— Кой го измисли?

— Уф, Фани.

— Кой го измисли?

— Уф, заспивай, Фани — каза г-н Коулс в леглото. В стаята беше топло и тъмно. Тя седеше като огромна топка сладолед и яростно гледаше в мрачната спалня. Бе единайсет часът.

— Трябва да я изхвърлят от града.

— Уф, за Бога. — Той удари по възглавницата си. — Просто се люлеех, не съм се люлял от години. Адски голяма люлка, точно колкото да издържи мъж. Нали ме остави да измия съдовете, за да

можеш да идеш да си бърбриш с онези кокошки, та когато отидох да изхвърля боклука, тя се люлееше на люлката и аз ѝ казах, че ми изглежда чудесно, а тя ме попита дали не искам да опитам. За Бога, просто се бях качил да се полюлея малко.

— И кукуригаше като видиотен петел.

— Не кукуригах, по дяволите, а се смеех. Не съм я щипал по задника, нали? — Той отупа възглавницата си още два пъти и се обърна на другата страна.

Тя го чу да мърмори насън: „Най-хубавата люлка, на която съм се люлял“ — това я хвърли в нов пристъп на плач.

На следващия следобед оставаше само г-н Клемънтс — беше негов ред. Г-жа Клемънтс го завари да надува балони до стената в задния двор на г-ца Кит Рандъм и да обсъжда с нея формата, прозрачността и цвета им. Грамофонът ѝ напяваше „Най-лошото все още е пред нас“, стара мелодия от Първата световна война, изпълнявана от Никърбокър Куортет. Г-жа Клемънтс илюстрира думите на песента, като хвана г-н Клемънтс за ухото и го откъсна със себе си.

— От този час, ден и минута дворът на тази жена е забранена територия — казаха г-жа Коулс, г-жа Клемънтс и г-жа Тийс.

— Да, скъпа — отговориха г-н Коулс, г-н Клемънтс и г-н Тийс.

— И няма изобщо да я поздравяваш — казаха г-жа Коулс, г-жа Клемънтс и г-жа Тийс.

— Разбира се, че няма, скъпа — отвърнала иззад вестниците си съпрузите им.

— Чу ли ме?

— Да, мила — отвърна хорът.

От този момент г-н Коулс, г-н Клемънтс и г-н Тийс косяха морави, поправяха лампи, кастреха живи плетове, боядисваха врати, миеха прозорци и съдове, прекопаваха лехи, поливаха дървета, наторяваха цветя, тичаха на работа и обратно, навеждаха се, свиваха се, бягаха, спираха, протягаха се, заети с хиляда и една задачи.

Докато часовниците в къщата на Кит Рандъм бяха спрели, цветята изсъхнаха или избуяха до полудяване. Бравите оставаха в ръката ти, листата на дърветата окапаха посред лято от липса на вода,

боята на вратите се лющеше и изгорялата електрическа система беше заменена със свещи, поставени в кани за вино: рай на небрежността, прекрасен хаос.

Някъде по това време г-жа Коулс, г-жа Клемънтс и г-жа Тийс останаха поразени от чистата, неподправена наглост на Кит Рандъм, която през нощта бе пустила писма в пощенските им кутии, за да ги покани на отровен чай в четири часа на другия ден.

Те категорично отказаха.

И отидоха.

Кит Рандъм наля на всички от любимия си цейлонски чай и усмихнато седна на стола си.

— Много мило от ваша страна, госпожи, че приехте поканата ми — каза тя.

Жените мрачно кимнаха.

— Имаме да си говорим за много неща — прибави Кит Рандъм.

Наведени към вратата, жените ледено зачакаха.

— Струва ми се, че вие изобщо не ме разбирате — каза тя. — Струва ми се, че трябва да ви обясня всичко.

Те продължаваха да чакат.

— Аз съм стара мома с личен доход.

— Изглежда ми подозрително личен — отбеляза г-жа Тийс.

— Подозрително — повтори като ехо г-жа Коулс.

Г-жа Клемънтс тъкмо се канеше да пусне пакетчето чай в чашата си, когато Кит Рандъм избухна в смях.

— Виждам, че каквото и да кажа, вие си сипвате захар и шумно затрапвате с лъжички, за да не ме чуете.

— Изпитайте ни — отвърна г-жа Тийс.

Кит Рандъм се пресегна и взе една лъскава месингова тръба.

— Какво е това? — едновременно попитаха трите и после покриха усти с длани, сякаш засрамени, че нито една не е казала нещо оригинално.

— Най-обикновен детски калейдоскоп. — Кит Рандъм затвори едното си око и присви другото, за да погледне към пъстроцветната мозайка. — В момента наблюдавам вътрешностите ви. И знаете ли какво виждам?

— Какво ни интересува? — извика г-жа Клемънтс. Другите кимнаха в знак на съгласие с острата ѝ забележка.

— Виждам цял картоф. — Кит Рандъм насочи устройството към г-жа Тийс, после го премести към другите. — Алабаш и хубава кръгла ряпа. Никакви вътрешности, стомах, далак или сърце. Вслушах се. Никакъв пулс, само натъпкана в корсетите ви плът. Ами езиците ви? Не са свързани с мозъчната ви кора...

— Нашата мозъчна какво? — обидено извика г-жа Тийс.

— Кора. Не е толкова неблагоприятно, колкото звучи. И взех дръзко решение. Не си отивайте.

Трите жени неспокойно се въртяха на столовете си. Кит Рандъм каза:

— Ще ви взема съпрузите един по един. Както се казва в онази стара песен — ще им открадна сърцата. Или каквото сте им оставили. Реших, че каквато съм стройна и забавна, ще съм много по-красива среднощна гледка или обедна събеседничка от вас трите, взети заедно. Не ме прекъсвайте, не си отивайте. Почти свърших. Не можете да ме спрете по никакъв начин. А, да, можете да направите нещо. Да обичате тези чудесни мъже. Но ми се струва, че това изобщо не ви е идвало наум. Вгледайте се в лицата им. Вижте как нахлупват сламените си шапки над ушите си и как скърцат със зъби насън. По дяволите, чувам ги чак отгук! И свиват ръце в юмруци, когато вървят, без да има кого да ударят. Затова стойте настрана и дори не се опитвайте да ми попречите. Как ще го направя ли? С игра на карти, с минигольф в градината ми, ще изскубя цветята, за да направя дупки за топките. После идва ред на домино, дама, шах, бира и сладолед, обедни кренвирши, среднощни хамбургери, танци на лунна светлина, чисти чаршафи, пеене на воля под душа, разхвърляне по цяла седмица, чистене само в неделя, пускане на мустаци или брада. Когато свърши бирата, има джин. Почакайте! Седнете!

Кит Рандъм продължи:

— Виждам какво си мислите, лицата ви са като сито. Не, не съм вавилонската блудница, нито пък проститутка от „Малкия Трианон“, който по някаква случайност не е филмова компания. Аз съм пътуващ цирк, първа братовчедка на забавата, в никакъв случай красавица, почти изрод. Но един ден преди години реших да не направя нито един мъж нещастен, а ужасно щастлив! Открих, че постоянно се опитвам да се наложа, което е грешка, надхвърляща въображението на повечето жени. Ако непрекъснато карате мъжа да губи, той ще ходи да играе

голф и ще губи честно. Така поне може да компенсира. Затова започнах, преди две години в Плейсървил, преди три в Талъхаси и Канкьки, докато парата ми не се изчерпа. Каква е голямата ми тайна ли? Не съм играла на табла, не. Всичко се крие в губенето. Не разбирате ли? Научих се да лъжа и да губя. Мъжете харесват това. Знаят какво правиш, естествено, но се преструват, че не забелязват, и колкото повече губиш, толкова повече те обичат. После съзнаваш, че си ги вързала с обикновена стара самоунищожителна игра на карти или дама. Можеш да накараш мъжа да скача на въже, ако го убедиш, че е най-страхотният скачач на света. Така че продължаваш да губиш и откриваш, че през цялото време си печелила, когато мъжете ти подават шапките си на закуска, зарязват приказките за борсата и разговарят!

Стига сте шавали! Почти приключих. Ще си върнете ли своите полулюбими? Може би. А може би не. След година ще проверя дали сте си взели поука от този мой урок. Ще ви дам назаем онези изгубени, но сега намерени души и веднъж годишно ще идвам да видя дали губите както трябва, за да се научите да се смеете. Междувременно не можете да направите нищо. А сега, смятайте, че съм обявила началото на състезанието. Вървете си къщи. Печете сладкиши. Пържете кюфтета. Но няма да успеете. Сладкишите ви няма да се надигнат, а кюфтетата? Мъртви от самото начало. Защото ги месите на масата и убивате апетита на мъжете. И недейте да заключвате вратите си. Пуснете бедните животинчета да избягат.

— Приемаме битката! — едновременно извикаха трите и после, смутени от повторението, се запрепъваха по стъпалата на верандата.

Е, това всъщност бе краят. Нямаше война, нямаше дори стълкновение или престрелка. Жените се оглеждаха в пустите си стаи и тихо, на пръсти затваряха входните врати.

Но най-ужасно беше, когато един късен следобед в здрача се появиха трима непознати мъже и накараха жените да се скрият в къщите си, да заключат вратите и да надникнат през дантелените завеси.

— Отваряй де! — извикаха тримата мъже.

И чули гласовете, познати им от закуска, съпругите отключиха вратите, за да погледнат навън.

— Хенри Тийс?

— Робърт Джо Клемънтс, какво...

— Уилям Ралф Коулс, ти ли си?

— А ти кой, по дяволите, си мислиш, че е?

Съпругите им поразено зяпнаха останалите почти без коса същества.

— Боже мой — каза г-жа Тийс.

— Какво? — каза г-жа Клемънтс.

— Какво си направил с косата си?

— Нищо — отвърнаха тримата съпрузи. — Тя го направи.

Съпругите започнаха да обикалят около некръвните си роднини.

— Не можах да те позная — ахна г-жа Тийс.

— И не би трябвало!

Същото казаха и останалите.

После прибавиха:

— Харесва ли ти?

— Това не е човекът, за когото се омъжих — отговориха те.

— Ужас!

И накрая, почти в хор, макар и в различни къщи:

— Ще си смениш ли името, за да отговаря на прическата ти?

Последната вечер от месеца г-н Тийс беше заварен да си стяга багажа в спалнята на втория етаж. Г-жа Тийс здраво се вкопчи в бравата.

— Къде отиваш?

— По работа.

— Къде?

— Някъде.

— Ще се забавиш ли?

— Трудно е да се каже.

— Два дни? — попита тя.

— Може би.

— Три дни?

— Къде ми е синята вратовръзка? Онази с белите мишки?

— Никога не съм харесвала тази вратовръзка.

— Имаш ли нещо против да ми намериш синята вратовръзка с белите мишки?

Г-жа Тийс я намери.

— Благодаря ти. — Застанал пред огледалото, той я завърза на врата си. После се среса и оголи зъби, за да провери дали ги е измил

добре.

— Четири дни? — попита тя.

— По всяка вероятност — отвърна той.

— Тогава седмица? — безумно се усмихна г-жа Тийс.

— Почти сигурно — заразглежда ноктите си г-н Тийс.

— Да се храниш добре, не само по някой сандвич на крак.

— Обещавам.

— И да се напиваш!

— Ще се напивам.

— И всяка вечер да ми се обаждаш по телефона. Взе ли си хапчетата за стомах?

— Няма да ми трябват.

— Винаги си имал нужда от хапчета за стомах. — Тя се втурна да ги донесе. — Просто си ги вземи.

Той ги прибра в джоба си. После взе двата си куфара.

— И всяка вечер да ми се обаждаш по телефона — повтори г-жа Тийс.

Той слезе по стълбището, тя го следваше по петите.

— И да не стоиш на течение.

Г-н Тийс я целуна по челото, отвори вратата, излезе и затвори.

Почти в същия миг, така че не можеше и дума да става за съвпадение, полудели от жизненост, г-н Коулс и г-н Клемънтс изскочиха от къщите си, като рискуваха да си счупят краката или глезените, за да са свободни, и се втурнаха на улицата, където едва не се сблъскаха с г-н Тийс.

Всеки погледна към лицата и багажите на другите двама и тримата хорово извикаха:

— Къде отиваш?

— Какво е това?

— Куфарът ми.

— Чантата ми.

— Багажът ми!

— Съзнавате ли, че се срещаме на улицата за пръв път от Все светии преди двайсет години?

— По дяволите, днес наистина е Все светии!

— Да! За какво? За измама или празник?

— Да вървим и да видим!

И без да имат нужда от карта, те безпогрешно и с войнишка отсеченост завиха и се втурнаха към циментовия двор на Кит Рандъм, като вдигаха искри с токовете на обувките си.

През следващата седмица звуците, които отекваха в дома на Кит Рандъм, спокойно можеха да идват от зала за боулинг. Само след няколко дни трима различни съпрузи пристигнаха в девет, десет и после в дванайсет и десет през нощта, широко усмихнати, сякаш с фалшиви целулоидни зъби. Трите различни съпруги провериха дъха им за течна храна, но усетиха само остър мирис на мента, защото мъжете благоразумно бяха нажабурили устите си на улицата преди да се изправят пред своите благоверни.

Ами пренебрегнатите и оскърбени съпруги? Какви кулинарни битки поведоха те? Какви контраатаки последваха? И имаше ли победи?

Проблемът бе, че съпрузите отстъпваха и после се втурваха да изпуснат нажежената атмосфера от дома си. Оставаше само студен въздух и трите жени се появяваха от ледените си блокове, замразени в корсетите си, с каменен поглед и усмивка, която караше приборите на масата да се покриват със скреж. Горещото печено се втвърдяваше и замръзваше само две минути след като е напуснало фурната. Когато вдигаха стеснителен поглед от все по-редките си обеда и вечери, съпрузите бяха посрещани от стъклени очи, като онези на витрината в магазина за очила посред нощ, и от смях, отекващ във финия порцелан като смъртоносно дрънчене.

И тогава най-после дойде момент, в който на три маси бяха поднесени три вечери под светлината на свещи, и никой не се прибра у дома, и свещите изгоряха докрай, докато оттатък улицата кънтяха конски подкови или, ако човек се заслушаше по-внимателно, Ал Джонсън пееше „Безмилостната Хана, най-хубава в Савана, ако не броим и Нови Орлеан“. Това накара трите съпруги да преброят приборите, да наточат ножовете и да си изпият „Лекарството за жени на Лидия Пинкъм“ много преди залез-слънце.

Но чашата преля, когато една необичайно гореща за сезона есенна вечер мъжете се втурнаха под струите на градинските пръскачки и видели съпругите си на прозореца, извикаха:

— Ела тук, водата е чудесна!

Трите жени бясно затръшнаха прозорците.

С което събориха пет саксии, подплашиха шест котки и накараха десет кучета да завият към безлунното небе.

КРАТЪК ПОСЛЕПИС

През дългия си живот никога не съм имал шофьорска книжка и не съм се учил да шофирам. Но преди известно време една нощ сънувах, че се возя по селски път заедно със своята гръцка муза. Тя седеше зад волана, докато аз бях на дясната седалка зад второ, учебно кормило.

Не можех да не забележа, че тя спокойно шофира с чисто бяла превръзка на очи и ръцете ѝ едва докосват волана.

И ми нашепваше идеи, мисли, огромни истини, невероятни лъжи, които бързах да запиша.

Накрая обаче настъпи момент, в който любопитно протегнах ръка и повдигнах края на превръзката ѝ, за да надникна отдолу.

Очите ѝ бяха от чисто бял мрамор като на древна статуя. Сляпа, тя гледаше право напред към пътя, което ме накара панически да се вкопча в моя волан. Насмалко да преобърна колата.

— Не, не — промълви тя. — Довери ми се. Зная пътя.

— Но аз не го зная!

— Всичко е наред — прошепна музата. — Няма нужда да го знаеш. Ако трябва да докоснеш волана, направи го съвсем леко. Затвори очи. А сега протегни ръце.

Направих го. Тя го направи.

— Ето, виждаш ли? — тихо попита моята вдъхновителка. — Остава още съвсем малко.

Пристигнахме. И всички разкази в тази нова книга бяха завършени.

„Нощен влак за Вавилон“ е почти истинска история — преди няколко години едва не ме изхвърлиха от един влак, защото се опитах да попреча на измама с карти. Оттогава си държа езика зад зъбите.

„Онова старо куче, което лежи в прахта“ е абсолютно точно описание на преживяванията ми в малък цирк край мексиканската граница, когато бях на двайсет и четири години. Тъжна вечер, която ще помня до края на живота си.

„Нищо не се променя“ се роди, когато един следобед сред сумрачните лавици на една книжарница в Лонг Бийч се натъкнах на поредица гимназиални годишници от 1905 г. И на страниците им (невъзможно) сякаш безкрайно се появяваха лицата на собствените ми съученици от 1938 г. Изхвърчах като стрела от книжарницата и написах този разказ.

„Кой ще получи лъва, ако убият «МГМ»?“ е друг вариант на забавна действителна история. По време на Втората световна война МГМ беше „дегизирана“ като Самолетна компания „Хюз“, докато Самолетна компания „Хюз“ бе преобразена в „МГМ“. Как можех да не опиша тази комедия?

И накрая „Сляпо шофиране“ е спомен от времето, когато бях на дванайсет години и се запознах с катерещия се по фасадите на сградите Човек-муха. Такива герои не се срещат под път и над път.

Сами можете да се убедите, че когато музата говори, аз затварям очи и слушам. Веднъж в Париж траках, без да гледам, на пишещата си машинка в тъмна стая и за седемдесет ноци написах роман от 150 страници, без да видя какво се е получило. Ако това не е сляпо шофиране, какво друго?

Лос Анджелис
8 април 1997 г.

Издание:

Рей Бредбъри. Нощен влак за Вавилон. Нови разкази

Американска, първо издание

ИК „Бард“, София, 1999

Редактор: Иван Тотоманов

Художествено оформление на корица: „Megachrom“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.